

КЛАЙВ
БАРКЪР

КЪРВАВИ
КНИГИ

ТОМ 1

*Видях бъдещето на ужаса... и то се казва Клайв Баркър.
Стивън Кинг*

Clibri

КЛАЙВ БАРКЪР
КЪРВАВИ КНИГИ
ТОМ 1

Превод: Иван Атанасов

chitanka.info

Клайв Баркър е британски писател, филмов режисьор, сценарист, продуцент, актьор и художник. Когато дебютната му книга — сборникът с разкази и новели, който държите в ръцете си — е публикувана в Щатите, Стивън Кинг казва: „Видях бъдещето на ужаса... и то се казва Клайв Баркър“. Днес шестте тома на „Кървави книги“ са издадени в над 40 държави, а Баркър е един от водещите съвременни писатели в жанровете хорър и фентъзи. Много от произведенията му (сред тях и разказите в този сборник) са екранизирани, а филми като „Хелрейзър“, „Кендимен“ и „Среднощният влак за месо“ превръщат автора в световна хорър икона.

Клайв Баркър е фантастичен, поетичен, метафоричен и сюрреалистичен, прозата му е едновременно страховита и красива. Някои от историите му са гротескни и странни, други са плашещи и шокиращи, трети — комично-забавни. Но всички са написани със забележително черно чувство за хумор, с ирония към нравите и пороците на съвременното общество. Да четеш Баркър е като да се разхождаш по магистралите на собственото си подсъзнание — можеш да си прекараш страхотно... или да се натъкнеш на дълбоко заровени неща... в които е по-добре да не се спъваш.

Очаква ви пътешествие, което се помни цял живот. Внимавайте къде стъпвате.

Сборникът „Кървави книги“ е носител на наградите „Уърлд фентъзи“ и „Бритиш фентъзи“.

Иван Атанасов

На майка ми и баща ми

БЛАГОДАРНОСТИ

Искам да благодаря на много хора. На Норман Ръсел, преподавателят ми по английски в Ливърпул, за подкрепата му от самото начало; на Пит Аткинс, Джули Блейк, Дъг Брадли и Оливър Паркър за подкрепата им впоследствие; на Джеймс Бър и Кати Йорк за добрите съвети; на Бил Хенри за професионалното око; на Рамзи Кембъл за щедростта и ентузиазма; на Мери Роско за старателния превод на йероглифите ми и на Мари-Ноел Дада за същото; на Върнън Конуей и Брин Нютън за вярата, надеждата и великодушието; и на Нандю Сотой и Барбара Бути от Sphere Books.

ИВАН АТАНАСОВ

НЯКОЛКО ДУМИ ОТ ПРЕВОДАЧА

Помня първата си среща с Клайв Баркър така ясно, сякаш беше вчера.

Стоя пред огледалото в банята и произнасям бавно „Кендимен“. Веднъж, два, три, четири пъти. И млъквам. Сърцето ми се разтуптява бясно, облива ме ледена пот. Устата ми пресъхва, полазват ме тръпки. Въздухът се сгъстява и натежава, притиска ме като гигантска ръка.

Ще се осмеля ли да кажа името му още веднъж?

Казвам го. И затаявам дъх.

Не се случва нищо.

Разбира се. Какво би могло да се случи? Дори 14-годишните знаят, че демони не съществуват.

Усмивам се на отражението си и тогава го чувам. Бученето. Отначало е тихо и прилича на статичен шум. Но се усилва и внезапно изпълва цялата баня. Сякаш съм се озовал напред гигантски водопад.

Вдигам ръце, за да запуша ушите си, и виждам как нещо прелита край тях. Пчела. Голяма, кехлибаренокафява и мъхеста. Каца върху огледалото, като помръдва нервно ципести крила. Докато я гледам втренчено, втора пчела, двойник на първата, полазва едно от изцъклените ми огледални очи.

Не е бучене. Жужене е. Жуженето на стотици пчели. Стрелкат се във въздуха и се блъскат в мен, жилият ме, пъплят по дрехите, по косата, по лицето ми, катерят се по белите плочки на стените и падат.

Отстъпвам ужасено, като ги тъпча, и, изпаднал в паника, размахвам ръце. После се обръщам да побягна и той е там, пред спасителната врата.

Кендимен.

Огромен негър в дълго до земята протрито кафяво палто. От единия му ръкав се подава окървавена месарска кука, главата му е отметната назад, а от зейналата му като пещера уста извираят на талази рояци пчели.

Отварям подути като на секс кукла устни, за да изкрещя, но езикът ми е нажилен за секунди. Десетки нажежени игли се забиват в цялото ми тяло, по предницата на панталоните ми се стича нещо топло. Падам на студения под (езикътмиобожееобожееезикътми), като се гърча и плюя малки космати кошмари. И докато се боря с набъбналото в устата ми парче месо за глътка въздух, виждам през насълзени от болка очи как стоманената кука се спуска към пламналото ми лице...

... За да се събудя в леглото си, облян в пот и треперещ.

Ето до какво може да доведе една среща с Баркър — до кошмари. Особено ако сте на 14 и имате развинуто въображение. Защото той разказва толкова живо и убедително, че е в състояние да ви накара да повярвате и на най-невероятната история. И не просто да ѝ повярвате, а да станете част от нея. Затова, когато дебютната му книга — сборникът с разкази и новели, който държите в ръцете си — е публикувана в Щатите, Стивън Кинг казва: „Видях бъдещето на ужаса... и то се казва Клайв Баркър“. Днес шестте тома на „Кървави книги“ са издадени в над 40 държави, Баркър е един от водещите писатели в жанровете хорър и фентъзи, а много от произведенията му (сред тях и разказите в този сборник) са екранизирани, превърнати в пиеси, комикси и видеоигри.

Сцената по-горе е кошмар, който сънувах, след като гледах за пръв път „Кендимен“ през далечната 1993-та. Разбира се, тогава не знаех, че това е екранизация на разказ на Баркър (който е не само писател, но и филмов режисьор, сценарист, продуцент, актьор и художник), нито че въпросният разказ — „Забраненият“ — е публикуван в пети том на „Кървави книги“. Разбрах го година или две по-късно, когато изгледах друга, още по-страховита екранизация, в която един жаден за забранени удоволствия мъж отваря врата към измерението на демонични същества, наречени ценобити, за които болката е източник на върховна наслада. „Хелрейзър“, който и до днес си остава най-популярният филм на Баркър (вече има 7 продължения), завладя въображението ми до такава степен, че намерих и прочетох в оригинал новелата, по която е заснет (издадена у нас под името „Обречени на ада“, 1998). Тогава се докоснах за пръв път до изтънчения и изящен стил на британския автор, а следващата му книга — настоящият сборник — ме превърна завинаги в негов фен.

До момента Баркър е написал над 30 книги — романи, новели, сборници с разкази и пиеси, стихосбирки (вижте страницата му в английската Уикипедия или посетете официалния му сайт <http://www.clivebarker.info>), част от които — в това число „Кървави книги“ и издадената у нас фантастична приказка „Абарат“ — са отличени с престижни литературни награди като „Уърлд Фентъзи“, „Бритиш Фентъзи“ и „Брам Стокър“. И, както вече споменах, доста от тях са филмирани. Но малко от екранизациите са успешни, защото Баркър, също като Стивън Кинг, притежава специфичен стил, който трудно може да бъде пресъздаден на лента. Той е фантастичен, поетичен, метафоричен и сюрреалистичен, прозата му е едновременно страховита и красива, с много дълбочина и оригинални идеи. Някои от историите му са гротескни и странни, други са плашещи, ужасяващи и шокиращи, трети са комично-забавни. Но всички са написани със забележително черно чувство за хумор, с ирония към нравите и пороците на съвременното общество.

Да превеждаш Клайв Баркър е истинско предизвикателство (именно заради специфичния му стил), а да го четеш, е като да се разхождаш по магистралите на собственото си подсъзнание — можеш да си прекараш страхотно... или да се натъкнеш на дълбоко заровени неща... в които е по-добре да не се спъваш.

При всички положения разходката си заслужава. Баркър има невероятно въображение. Всеки негов разказ е една голяма метафора. И крие послание. Ако го държите здраво за ръка и не се отклонявате много от магистралата на неговото подсъзнание, може би ще намерите посланието. Дали ще се осмелите да го извадите на повърхността — зависи изцяло от вас.

Но имайте предвид, че ви очаква пътешествие, което се помни цял живот.

Така че внимавайте къде стъпвате.

Иван Атанасов

ПРЕДГОВОР

Най-много покани през годината получавам около Хелоуин. Покани да посетя колежи, за да говоря за историята на литературата на ужаса, да съставя списък с десетте си любими хорър филма за модно списание или да съчиня страшна история като гост на нощно токшоу. В началото на писателската ми кариера, която започна през 1984 г., приемах голяма част от тези предложения, щастлив, че разполагам с трибуна, от която да рекламирам творбите си. Но през последните години, когато книгите ми станаха доста по-различни от безкрайно мрачните, жестоки истории, направили ме популярен, обикновено отклонявам подобни оферти. Не ми допада да бъда Човекът-ужас и да ме канят в сезона на тиквите и историите около лагерните огньове, за да си говорим за Тъмната страна — предпочитам да говоря за чувствата, породили настоящите ми произведения. Започнах да избягвам дори обичайните хелоуински мероприятия — партита и карнавални шествия, — защото цялата тази работа ме смущава.

Миналата година обаче наруших това правило. Дейвид Армстронг, моят любовник, ме убеди, че едно посещение на Хелоуинския парад тук, в Лос Анджелис, който напоследък се превърна в голямо събитие, може да се окаже идеален начин да превъзмогна трудностите около написването на новия ми роман. От мен се искаше само да оставя химикала, да изпия чаша водка и да го придружа. Съгласих се, но при едно условие — че няма да ме кара да обличам карнавален костюм. „Хубаво“, рече той. Неговият щял да бъде достатъчно колоритен и за двама ни.

Оказа се, че думите му не са били празно самохвалство. Преобразяването му започна следобед. Отне му шест часа. Когато приключи, бе неузнаваем. Беше се маскирал като гаргойл с глава на ястреб и рога, кожата му изглеждаше с няколко нюанса по-черна от тази, която му е дал Господ. А от цепката в горната част на задника му висеше опашка, достойна за жребец.

Чак по-късно, когато започнах да пиша този предговор, осъзнах, че Дейвид е приличал на герой от моя сборник — същество, притежаващо едновременно свръхсексуалност и демонична елегантност, което може да ви изчука или да ви изтръгне сърцето.

В десет и половина отидохме на булеварда. Нощта беше доста студена, но щом се смесихме с тълпата, въздухът се затопли от многобройните тела. Улицата беше пълна с десетки хиляди хора, много от които в колоритни костюми. Имаше кукли с облика на Барби и Кең, които се клатушкаха в кичозните си кутии; травестити с всевъзможни одежди — от Кралицата на училищния бал до Вдовицата от Бевърли Хилс; класически американски убийци с брадви и напомпани със стероиди тела, които си личаха под окървавените им, парцаливи тениски; малък отряд наперени въоръжени войници на Конфедерацията; и сребристи извънземни, чийто брой бе достатъчен, за да населят цяла флотилия летящи чинии. Освен това имаше хиляди хора, които си бяха купили маски специално за празничната нощ и шестваха по улиците, предрешени като любимите си страшилища. Видяхме безчет чудовища на Франкенщайн (и техните невести), фредикрюгеровци, кендимени с ръце-куки и дори двама пинхедовци^[1].

Имаше и демони, но никой от тях не можеше да се мери с преобразования Дейвид, който непрекъснато получаваше покани да позира за снимки: как заплашва русокоса Лолита, как бие с камшик татуиран пънкар с нашийник и каишка, как го изнасилват група момчета, преоблечени като провинциалистки. Но най-любопитното беше, че докато наблюдавах как хората гледат чудовищния ми спътник — със смесица от възхита и отвращение, — започнах да си припомням причините да стана хорър писател. За мен беше удоволствие да предизвиквам подобни комплексни реакции. Знаех, че думите, които записвам на хартия, ще впечатлят хората така, както го правеше необикновената красота на моя любовник; че може би ще ги накарат да се запитат дали границата между нещата, които ги плашат, и нещата, които им доставят удоволствие, не е по-тънка, отколкото са предполагали.

Разказът е като капсула на времето. Той съдържа, както си даваме сметка значително по-късно, много специфични подробности от живота на автора по време на написването му. Това важи в доста по-малка степен за романите, или поне за моите романи, които

Обикновено са епични и създаването им ми отнема година, че и повече. Първата чернова на един разказ може да бъде нахвърляна за няколко дни и пак е истинска и емоционална. Докато дългият роман е като компендиум^[2] — в него може да има всякакви противоречия и двусмислици.

Сега тези разкази ми приличат на снимка от празненство, която показва какъв съм бил. Бил ли? Да, бил. Гледам ги и си мисля, че човекът, който ги е създал, вече не съществува. Миналата година написах предговор за юбилейното издание на романа „Втъкан свят“ по случай десетгодишнината от публикуването му и в него отбелязах същото — че човекът, написал книгата, вече не е тук. Той е мъртъв и погребан дълбоко в мен. Ние сме гробища на самите себе си; седим между надгробните плочи на хората, които някога сме били. Ако сме здрави, всеки ден е празник, Ден на мъртвите^[3], в който благодарим за изживяния живот, а, ако сме неврастеници, изпадаме в лошо настроение, тъгуваме и копнеем по миналото.

Сега, като препрочитам тези разкази, ми се струва, че съм по малко и от двете. Част от естествените енергии, които караха думите да излизат изпод химикала ми, които раждаха фразите и идеите ми, вече ги няма. Разделих се със създателя им преди много време. Той харесваше филмите на ужаса повече от мен; имаше надежди за Холивуд; беше по-весел, не се познаваше толкова добре и не беше толкова дипломатичен. Виждах се като човек, който ръководи шоу на изроди, бие барабан и призовава публиката да се прехласне по сбирката му от уроди и ембриони в стъкленици. Тази страна на характера ми напоследък не се проявява толкова силно. Виках и удрях барабана, съставих каталог на необичайното и накрая, предполагам, цялото това шоу е започнало малко да ме отегчава.

Сега, четиринадесет години по-късно, се чувствам странно да съм отново на карнавала. Осъзнавам, макар и със закъснение, че съм извадил голям късмет. Пробих с тези истории, когато издателската индустрия все още рискуваше да публикува начинаещи автори и разкази. Днес за един неизвестен писател на практика е невъзможно да издаде подобен сборник, защото разказите имат много по-малка читателска аудитория от романите. А аз разполагах с Барбара Бути, моята първа редакторка, която беше достатъчно смела да рискува с материал, към който други редактори биха подходили с недоверие.

Освен това сполучих да заснема филм — първия „Хелрейзър“ — малко след публикуването на сборника; филм, който се оказа успешен и привлече мнозина към разказите ми.

Бяха вълнуващи времена. Толкова много неща, на които се бях надявал и за които бях мечтал, се осъществиха за нула време. Книгите ми бяха издадени и получиха одобрението на някои критици, едно създадено от мен чудовище завладя киноекраните по света, хората ме спираха за автограф и търсеха мнението ми.

Сега всичко това ми се струва много далечно. Преживявам го отново, макар и частично, когато слушам определена музика или когато попадна на откъс от мой разказ, който помня при какви обстоятелства съм написал. Докато препрочитам „Среднощният влак за месо“, се сещам за първото си самотно пътуване в нюйоркското метро, когато по погрешка ме откараха на една тъмна и пуста спирка в глух коловоз. „Нови убийства на улица «Морг»“ — моят израз на преклонение пред най-великия писател на ужаса в света, Едгар Алан По — извиква в съзнанието ми спомена за един заснежен Париж и притихналите му пусти улици, из които скитахме с моя добър приятел Бил Хенри. Когато чета „Целулоидният син“, се сещам за едно вехто кино за стари филми в родния ми Ливърпул, където съм изгледал толкова много от лентите, разпалили младежкото ми въображение: „Очи без лице“ на Франжу, необикновените „Онибаба“ на Кането Шиндо, разкошния „Истории с призраци“ на Масаки Кобаяши, фантазиите на Пазолини и бълнуванията на Фелини. А „Ужас“ ме подсеща за първообразите на моите персонажи — моите познати от студентските години (странна форма на почит, предполагам, но те оставиха своя отпечатък върху мен).

Нямам представа дали тези истории ще издържат проверката на времето; съмнявам се, че има писател, който може да бъде сигурен в това. Но те са написани, за добро или лошо, и въпреки че сега ми се иска да доизгладя някое изречение или да премахна друго, те все още ми доставят удоволствие. А това, струва ми се, е най-доброто, на което можете да се надявате — да изпитвате удоволствие от своите произведения, не само докато ги пишете, но и когато ги препрочитате.

Едно нещо е сигурно: че апетитът на читателите за гротескни и страховити истории — за призрачни посещения и демонични обладавания, за ужасяващи прояви на отмъщение и отвратителни

зверства — не е намалял. Участниците в карнавалното шествие на булевард „Санта Моника“ през миналия октомври не бяха перверзници, нито злодеи — повечето от тях бяха обикновени хора, възползвали се от възможността да изразят един апетит, който нашата култура през повечето време ни кара да потискаме. (Нещо, което впрочем одобрявам — така апетитът се изостря.) Но ние изпитваме нужда да се докоснем отново и отново до мрака в душите си; това е начин да влезем във връзка с първичното у себе си, което вероятно е съществувало, преди да се научим да боравим с думите, и което знае, че в света има велика светлина и велик мрак, както и че едното не може да съществува без другото.

Откакто написах тези разкази, изпитвам все по-силна нужда да описвам картини на изкупление, а не на проклятие. Във „Втъкан свят“, „Имаджика“, „Тайнство“ и „Галилея“, дори в романа ми за деца „Вечният крадец“, сцените на болка и смърт са туширани от светлина и святост, а фигурите, които олицетворяват злото, са победени.

В разказите след този предговор обаче не е така. В тях чудовищата триумфират, понякога оказват положително влияние върху онези, до които се докосват, но въпреки всичко оцеляват и продължават да правят злини. А ако злото бъде унищожено, победителите и свидетелите на падението му обикновено не го надживяват.

Не мисля, че някой от тези разкази е по-истински от останалите, мъдростта на тези творби — а може би и на всяка литературна творба — е в индивидуалния ефект, който оказват върху въображението на читателя. Затова няма да давам оценка на моралната им стойност, нито ще правя опит да тълкувам поуките, които може би се крият в тях. Въпреки че понякога използвам религиозни термини, тези разкази не са проповеди нито на Бяла, нито на Черна литургия. Те са кратки пътувания, малки парадни шествия, ако предпочитате, които напускат познатите улици и навлизат във все по-тъмни райони, докато не се отдалечим от познатите ни места и не се озовем в странна компания, чужди на самите себе си.

Клайв Баркър

Лос Анджелис, 8 февруари 1998 г.

[1] Фреди Крюгер, Кендимен и Пинхед са герои от различни популярни филмови поредици на ужасите, като последните двама са

екранни версии на герои на Баркър. — Б.пр. ↑

[2] Съкратено изложение на основни положения на една наука. — Б.пр. ↑

[3] Празник в Мексико, САЩ и Канада, по време на който мексиканските индианци отдават почит на починалите си близки; чества се на 2 ноември. — Б.пр. ↑

РАМЗИ КЕМБЪЛ

ВЪВЕДЕНИЕ

„Съществуването го беше сграбчило за устната и късаше мускула от костта, сякаш сваляше скиорска маска.“

Продължавате ли да четете?

Ето ви още от това, което може да очаквате от Клайв Баркър: „Всички мъже, жени и деца в тази жива кула бяха слепи. Виждаха единствено през очите на града. Не можеха да мислят, освен с мислите на града. И вярваха, че са безсмъртни заради грубата си неумолима сила. Огромни, луди и безсмъртни.“

Виждате, че Баркър е не само ужасяващ, но и много сюрреалистичен. Още един цитат от друг разказ:

„Какво би било едно Възкресение без смешни моменти?“

Подбрах тези цитати преднамерено, като предупреждение към боязливите. Ако предпочитате литература на ужаса, която ви кара да се чувствате в свои води — която звучи достатъчно нереално, за да не бъде възприемана на сериозно и достатъчно познато, за да не се налага да напрягате въображението си с риск да събудите кошмарите, които смятате, че сте приспали дълбоко, тогава тези книги не са за вас. От друга страна, ако ви е омръзнало от истории, които ви карат да се завивате през глава и да спите на светната нощната лампа, да не говорим за парада на „Умело разказаните добри истории“, които няма какво да ви предложат, освен заемки от по-добри хорър писатели, за които читателите на бестселъри никога не са чували, и вие като мен с радост ще установите, че Клайв Баркър е най-оригиналният автор на ужаси от много години насам и същевременно най-шокиращият съвременен хорър писател в добрия смисъл на думата.

Често смятат литературата на ужаса за ретроградна. Някои от най-изтъкнатите ѝ представители със сигурност са били такива, но тази тенденция е довела до създаването на много безотговорни безсмислици и няма причина всички автори в жанра да гледат назад. Когато нещата опират до въображение, единствените граници трябва

да бъдат нашите собствени инстинкти, а Клайв Баркър никога не се колебае да продължи напред. Да заявим (както правят, струва ми се отбранително, някои хорър писатели), че основната цел на литературата на ужаса е да ни напомни кое е нормално, като ни представи свръхестественото и непознатото за нещо противоестественно, е почти равнозначно на това да заявим (както смятат някои редактори), че литературата на ужаса *трябва* да описва обикновени хора, изправени пред непознатото. Слава богу, никой не е успял да убеди По в това и, слава богу, съществуват радикални писатели като Клайв Баркър.

Баркър не избягва напълно традиционните теми, но ги превръща в нещо съвсем различно. „Секс, смърт и звезден блясък“ е шедьовър сред историите за обитаван от духове театър, а „Човешки останки“ е брилянтна и оригинална вариация на тема допелгенгер^[1], но и двата разказа разглеждат по нов начин познатите теми, като финала им е пълен с черен хумор и странно оптимистичен. Същото може да се каже и за „Нови убийства на улица «Морг»“, който е една страшно оптимистична комедия на ужаса, само че там сме в по-предизвикателната територия на радикалната сексуална откровеност на Баркър. Какви точно са посланията на този и останалите разкази, ви оставям да прецените сами. Вече ви предупредих, че тези книги не са за хора, които имат слабо сърце и страдат от недостиг на въображение, и е добре да не го забравяте, когато се осмелите да прочетете разказ като „Среднощният влак за месо“ — ярка история на ужаса, която напомня на кървав хорър филм, но е по-остроумна и жива. „Изкупителни жертви“ — страховит разказ за един остров — на практика използва познатата от старите видеофилми на ужаса тема за подводното зомби, а „Целулоидният син“ разглежда табу в биологията с прямота, достойна за филм на Дейвид Кроненберг, но заслужава да се отбележи, че истинската сила на тази история се крие в нейната иновативност. Това се отнася и за „В хълмовете, градовете“ (който оборва твърдението на толкова много хорър писатели, че оригинални истории на ужаса няма), както и за „Кожите на бащите“. Тяхната иновативност напомня за великите художници фантасти и честно казано не се сещам за съвременен писател в жанра, който да заслужава повече творбите му да бъдат илюстрирани. Има и още: ужасяващите „Кървав свински блус“ и „Ужас“, които, като всеки разказ на тема

садизъм, се намират на несигурната граница между прозрачността и воайорството; има и още, но мисля, че е време да се разделим.

* * *

Предстои ви среща с Баркър. Това са най-добрите по негова преценка разкази; писал ги е нощем в продължение на осемнадесет месеца, а денем е съчинявал пиеси (които впрочем са се играели при пълна зала). Едно удивително, според мен, постижение и най-вълнуващият дебют в литературата на ужаса от много години насам.

Мърсисайд, 5 май 1983 г.

[1] В литературата и фолклора — призрачен двойник на реално съществуващ човек. Обикновено допелгенгерът е зъл, преследва своя първообраз и се опитва да го убие. Според други поверия да видиш призрачния си двойник е лоша поличба — скоро ще се разболееш или ще умреш. — Б.пр. ↑

КЪРВАВАТА КНИГА

Мъртвите имат магистрали.

Те пресичат пустошта след нашия живот като прецизни железопътни линии на призрачни влакове, въображаеми вагони, които пренасят безспирен поток от безтелесни души. Дрънченето и бумтенето им могат да бъдат доловени в разкъсаната тъкан на света, през пролуките, образувани от жестокостите, насилието и покварата. Товарът им от бродещи мъртъвци може да бъде съзрян, когато сърцето е пред пръсване, и гледки, които е трябвало да останат скрити, внезапно станат видими.

Тези магистрали имат пътепоказатели, мостове и отбивки. Имат бариери и кръстовища.

Тъкмо на кръстовищата, където тълпите от мъртъвци се смесват и разминават, е най-вероятно тази забранена магистрала да проникне в нашия свят. На тези места движението е натоварено и гласовете на мъртвите отекват най-силно. Тук бариерите, които отделят едната реалност от другата, са изтънели от преминаването на безброй крака.

Такова кръстовище на магистралата на мъртвите имаше на „Толингтън Плейс“ № 65. Обикновена, самостоятелна, с нищо незабележима тухлена къща в псевдоджорджиански стил. Стара невзрачна постройка, лишена от някогашното си евтино великолепие, необитаема от десетилетие, а може би и от повече.

Не избилата влага бе прогонила обитателите на № 65, нито плесента в избите или пропадането, отворило пукнатина във фасадата от входните стъпала до стрехите, а шумът от движението. На горния етаж глъчката от онази магистрала никога не спираше. Тя напука мазилката по стените и изкриви носещите греди. Тя разтърсваше прозорците и ги караше да дрънчат. Тя разтърсваше и съзнанието. Къщата на „Толингтън Плейс“ №65 бе обитавана от духове и никой не можеше да я притежава за дълго, без да полудее.

Някога в тази постройка се бе разиграла ужасна трагедия. Никой не знаеше кога, нито какво точно се е случило. Но дори и необученият

наблюдател усещаше потискащата атмосфера в къщата, особено на горния етаж. Във въздуха на №65 витаеха спомени и обещание за кръв — миризма, която нахлуваше в носа и караше и най-здравия стомах да се преобърне. В сградата и околностите ѝ не се въдеха гризачи, отбягваха я птиците и дори мухите. В кухнята ѝ не пъплека мокрици, на тавана ѝ не гнездяха скорци. Каквато и жестокост да бе извършена в къщата, тя я беше разпорила така, както нож разпаря рибешки корем и през този разрез, през тази рана в тъканта на света мъртвите надничаха и говореха.

Или поне такава бе мълвата...

* * *

Проучването на „Толингтън Плейс“ № 65 продължаваше вече трета седмица. Три седмици на безпрецедентен успех в областта на паранормалното. С помощта на един новак в тази сфера, двадесетгодишния Саймън Макнийл в ролята на медиум, факултетът по парапсихология на Есекския университет бе събрал неопровержими доказателства за живота след смъртта.

В най-горната стая на къщата, едно клаустрофобично помещение с размерите на коридор, младият Макнийл, изглежда, бе успял да призове мъртвите и по негова молба те бяха оставили изобилни доказателства за посещението си, като се бяха разписали със сто различни почерка по бледожълтите стени. Очевидно бяха написали всичко, за което са се сетили в момента. Имената си, разбира се, както и датите на раждането и смъртта. Откъслечни спомени и благопожелания за живите потомци, странни, загадъчни фрази, които намекваха за настоящите им страдания и за тъга по изгубените радости. Някои от почерците бяха ъгловати и грозни, други изящни и женствени. Имаше неприлични рисунки и недовършени вицове, а до тях — романтични стихове. Неумело нарисувана роза. Игра на морски шах. Списък с покупки.

Известни личности се бяха разписали на тази стена на плача — Мусолини, Джон Ленън и Джанис Джоплин, — а редом с великите имаше и обикновени, забравени хора. Това беше проверка на мъртвите и броят им растеше от ден на ден, сякаш мълвата за нея се

разпространяваше сред племената от изгубени и ги примамваше да напуснат тишината, за да засвидетелстват свещеното си присъствие в тази гола стая.

* * *

След като цял живот бе проучвала парапсихични явления, доктор Флореску бе свикнала с неуспехите. Беше се чувствала почти комфортно в увереността си, че никога няма да получи желаните доказателства. Сега, когато бе постигнала такъв внезапен и забележителен успех, тя бе едновременно развълнувана и объркана.

Седеше, както всеки ден през тези три невероятни седмици, в оперативната стая на междинния етаж, точно под стаята с надписите, и слушаше силните шумове над главата си с нещо подобно на страхопочитание, сякаш не можеше да повярва, че ѝ е било позволено да стане свидетел на това чудо. И преди бе имало откъслечни звуци, неясни намеци за гласове от един друг свят, но сега той за пръв път настояваше да бъде чул.

Шумовете на горния етаж секнаха.

Мери си погледна часовника — шест и седемнадесет вечерта.

Поради някаква причина, известна само на посетителите, контактите с тях винаги прекъсваха малко след шест.

Щеше да изчака до и половина и да се качи горе. Какво ли я очакваше днес? Кой беше посетил този път невзрачната стаичка, за да остави своя знак?

— Да приготвя ли камерите? — попита нейният асистент Рег Фулър.

— Ако обичаш — промърмори тя, разсеяна от мисли за предстоящото.

— Какво ли ни очаква днес?

— Ще му дадем още десет минути.

— Разбира се.

На горния етаж Макнийл се бе отпуснал в ъгъла на стаята и гледаше октомврийското слънце през малкия прозорец. Чувстваше се изолиран и самотен на това проклето място, но въпреки това се усмихваше вътрешно с онази топла, жизнерадостна усмивка, която

разтапяше и най-строгите академични сърца. Особено сърцето на доктор Флореску — о, да, жената беше влюбена в усмивката, в очите му, в унесеня вид, който си придаваше пред нея.

Беше хубава игра.

Наистина, започна като игра. Сега Саймън знаеше, че залозите са се вдигнали; това, което в началото стартира като подобие на тест с детектора на лъжата, се бе превърнало в много сериозно състезание — Макнийл срещу истината. Истината беше проста — той бе измамник. Драскаше всичките „призрачни надписи“ по стената с парченца графит, които криеше под езика си; тропаше, блъскаше и викаше само за забавление, а непознатите имена — ха-ха, самата мисъл за тях го размиваше — вземаше от телефонния указател.

Да, страхотна игра.

Тя му обещаваеше толкова много, изкушаваше го със слава, окуражаваше всяка измислена от него лъжа. Обещания за богатство, за телевизионни изяви под звуците на аплодисменти, за възхищение, каквото не познаваше. От него се искаше само да покаже, че призраците съществуват.

Усмихна се отново с познатата усмивка. Тя го наричаше свой Посредник — невинен преносител на послания. Скоро щеше да се качи при него, да впие поглед в тялото му и да заговори почти разплакана, развълнувана от новите имена и безсмислици, надраскани по стената.

Харесваше му как тя гледа голата му плът, като се преструва, че не забелязва голотата му. По време на сеансите той оставаше само по слипове, за да не събуди подозрения, че използва помощни средства. Каква нелепа предпазна мярка. Всичко, от което имаше нужда, бяха графитите под езика и достатъчно енергия, за да буйства и крещи из стаята в продължение на половин час.

Потеше се. Вдлъбнатината между гърдите му беше влажна от пот, косата лепнеше по бледото му чело. Днес се беше потрудил здраво — искаше час по-скоро да се измъкне от стаята, да се измие, да се порадва на възхищението. Посредникът мушна ръка в гащетата си и започна лениво да си играе със себе си. Някъде в помещението имаше муха или мухи. По това време на годината мухи няма, но той ги чуваше да жужат наблизко. Блъскаха се в прозореца или летяха около електрическата крушка. Чуваше тихите им бръмчащи гласове, но не им

обръщаше внимание, погълнат от мисли за играта и от удоволствието да мастурбира.

А как жужаха тези тънички гласчета, как жужаха, пееха и се оплакваха. Как само се оплакваха.

Мери Флореску барабанеше с пръсти по масата. Днес брачната ѝ халка беше хлабава — усещаше как се движи в ритъм с барабаненето. Понякога беше стегната, а понякога хлабава — една от мистериите, върху които никога не се замисляше, а приемаше за даденост. Всъщност днес беше много хлабава — почти готова да падне. В съзнанието ѝ изплува лицето на Алан. Скъпото лице на Алан. Замисли се за него през отвора на брачната халка, сякаш през тунел. Такава ли е била смъртта му — понесъл се е към тъмнината по някакъв тунел? Тя придвижи халката нагоре по пръста си. Стори ѝ се, че долавя възкиселия вкус на метала през върховете на палеца и показалеца си. Усещането беше любопитно, някаква илюзия.

Замисли се за момчето, за да прогони горчивината. Лицето му се появи лесно, веднага нахлу в съзнанието ѝ, а с него усмивката и невзрачната му, още момчешка фигура. Наистина, приличаше на момиче — закръглеността му, очарователната прозрачност на кожата, невинността.

Пръстите ѝ все още бяха върху халката и възкиселия вкус се засилваше. Вдигна поглед. Фулър подготвяше апаратурата. Около оплешивяващата му глава проблясваше трептящ ореол от бледозелена светлина...

Внезапно ѝ се зави свят.

Фулър не видя и не чу нищо. Беше навел глава, погълнат от работата си. Мери продължаваше да го гледа, наблюдаваше ореола и усещаше как в нея се пробуждат нови усещания, как преминават през тялото ѝ. Изведнъж въздухът сякаш оживя; самите молекули на кислорода, водорода и азота я притиснаха в прегръдка. Ореолът около главата на Фулър се разшири, сля се със сиянието, което се бе появило около всеки предмет в стаята. Неестественото усещане в пръстите ѝ също се разшири. Видя цвета на дъха си, когато издишваше — розово-оранжев проблясък в оживелия въздух. И чу съвсем ясно гласа на бюрото, зад което седеше — тихото ръмжене на неговото солидно присъствие.

Светът се разтваряше — караше сетивата ѝ да изпаднат в екстаз и объркваше функциите им. Изведнъж започна да възприема света като система — не политическа или религиозна, а система от усещания, която се разпростираше от живата плът към инертната дървесина на бюрото и към старото злато на брачната ѝ халка.

И по-нататък. Отвъд дървесината, отвъд златото. Пролуката, водеща към магистралата, се отвори. В главата ѝ зазвучаха гласове, които не излизаха от живи устни.

Тя вдигна поглед или по-скоро някаква сила изви рязко главата ѝ назад и откри, че се вира в тавана. Беше покрит с червеи. Не, това е абсурд! И все пак ѝ се стори жив — пулсиращ, танцуващ, гъмжащ от живот.

А през тавана съзря момчето. Седеше на пода с издут член в ръка. И неговата глава беше отметната назад. Беше погълнато от екстаза си също като нея. С новото си зрение тя видя светлината, която изпълваше тялото му и пулсираше около него — и проследи страстта, завладяла вътрешностите и омекналата му от удоволствие глава.

Видя и още нещо — лъжата в него, отсъствието на сила там, където бе смятала, че има нещо удивително. Момчето не притежаваше дарбата да контактува с духове и никога не я бе притежавало, видя го съвсем ясно. Това беше един малък лъжец, момче-лъжец, сладък лъжец с бяла кожа, лишен от състраданието или мъдростта да проумее какво се е осмелил да стори.

Вече бе сторено. Лъжите бяха изречени, триковете бяха изиграни и хората от магистралата, вкиснати, че са били измамани и направени за смях, бучаха пред пролуката в стената, като настояваха за удовлетворение.

Тя бе отворила тази пролука; беше я напипала неволно, беше я разочвъркала и разширила малко по малко. Получи се благодарение на желанието ѝ към момчето — непрекъснатите ѝ мисли за него, объркването, страстта и отвращението към тази страст бяха разширили процепа. От всички сили, които правеха системата видима, любовта, нейната посестрима страстта и тяхната посестрима загубата бяха най-могъщи. А тя въплъщаваше и трите. Обичаща, изпълнена с копнеж и напълно наясно с невъзможността и на двете. Завладяна от агонията на чувства, които игнорираше, защото вярваше, че обича момчето единствено като свой Посредник.

Не беше вярно! Не! Тя го искаше, желяеше го в момента, копнееше да го усети вътре в себе си. Само че беше твърде късно. Хората от магистралата не можеха да бъдат игнорирани повече — те настояваха, да, настояваха да се доберат до малкия измамник.

Беше безсилна да им попречи. Само ахна от ужас, щом видя магистралата да се разгръща пред нея, защото разбра, че това не е обикновено кръстовище.

Фулър чу звука.

— Доктор Флореску? — Той вдигна очи от апаратурата и лицето му — обляно със синя светлина, която тя виждаше с ъгълчето на окото си — придоби въпросително изражение. — Казахте ли нещо?

Тя мислеше със свит стомах как ще свърши всичко.

Безплътните лица на мъртвите се виждаха съвсем ясно. Долавяше дълбочината на тяхното страдание и съчувстваше на желанието им да бъдат чути.

Нямаше никакво съмнение, че магистралите, които се пресичаха на „Голингтън Плейс“, не бяха обикновени пътни артерии. Пред очите ѝ не преминаваше щастлива, безгрижна процесия от обикновени мъртъвци. Не, през тази къща минаваше път, по който се движеха само жертви и извършители на насилствени актове. Мъже, жени и деца, загинали в невъобразими страдания, които помнеха последните си мигове. Погледите им говореха красноречиво за страданията, които са преживели, по призрачните им тела още имаше белези от смъртоносни рани. А сред жертвите най-спокойно се разхождаха техните убийци и мъчителы. Тези чудовища, тези безумни кръвопийци с размътени съзнания надничаха в света — невъзможни същества, неописуеми, забранени издънки на човешкия род, виещи и кряскащи безсмислици.

Момчето на горния етаж най-сетне усети присъствието им. Тя видя как то се извърща в тихата стая, как осъзнава, че гласовете, които чува, не са жужене на мухи, а оплакванията не са жалване на насекоми. Момчето внезапно разбра, че обитава съвсем малко късче от света и че останалата част от него — Третият, Четвъртият и Петият свят — се притиска към легналото му по гръб тяло, гладна и неизбежна. Тя подуши и вкуси паниката, която се изписа на лицето му. Да, вкуси момчето, както винаги бе копняла, но не чрез целувка, а чрез нарастващия му страх. Той я изпълни — и съчувствието ѝ бе пълно.

Уплашеният поглед беше неин колкото и негов — от пресъхналите им гърла се изтръгна една и съща хриплива дума:

— Моля...

Която всяко дете научава.

— Моля...

Която пчели подаръци и внимание.

— Моля...

Която дори мъртвите, разбира се, дори мъртвите би трябвало да знаят и зачитат.

— Моля...

Днес нямаше да има милост, тя знаеше това. Тези отчаяни призраци бяха бродили по магистралата цяла вечност, носейки със себе си раните и безумието, които ги бяха убили. Бяха станали жертва на лекомислието и нахалството на момчето, на неговите глупост и измама, които бяха превърнали страданията им в игра. Сега искаха да кажат истината.

Фулър я наблюдаваше съсредоточено, а лицето му плуваше в море от пулсираща оранжева светлина. Тя усети ръцете му върху кожата си. Имаха вкус на оцет.

— Добре ли сте? — попита я той. Дъхът му беше като желязо.

Тя поклати глава.

Не, не беше добре, нищо не беше добре.

Пролуката се разширяваше с всяка секунда и през нея се виждаше друго небе — тъмносивото небе, прихлупило магистралата. То бе надвиснало над самата реалност на къщата.

— Моля — каза тя и вдигна очи към разсейващата се материя на тавана.

По-широка. По-широка...

Крехкият свят, в който живееше, беше разпънат до скъсване.

Изведнъж се разкъса, като язовирна стена, и черните води заляха стаята.

Фулър разбра, че нещо не е наред (внезапният му страх промени цвета на аурата му), но не можеше да проумее какво. Тя усети тръпките по гръбнака му, видя обърканите му мисли.

— Какво става? — попита той. Във въпроса му имаше такъв патос, че я напуши смях.

Каната за вода в стаята на горния етаж се счупи.

Фулър пусна Мери и хукна към изхода. Вратата започна да се тресе, още преди той да стигне до нея, сякаш всички обитатели на ада я блъскаха от другата страна. Дръжката заподскача нагоре-надолу. Боята се изду на мехури. Ключът се нажежи до червено.

Фулър се обърна към доктор Флореску, която още седеше в гротескната си поза, с отметната назад глава и облещени очи.

Той посегна към дръжката, но вратата се отвори, преди да я докосне. Коридорът отвън бе изчезнал. На мястото му се простираше безкрайната магистрала, чак до хоризонта. Гледката уби моментално Фулър. Мозъкът му не беше достатъчно силен, за да възприеме панорамата — не можа да понесе натоварването, което премина през всеки негов нерв. Сърцето му спря; организмът му се разбунтува; пикочният му мехур се изпразни; червата му се изпразниха; крайниците му потръпнаха конвулсивно и поддадоха. Докато се свличаше на пода, лицето му се покри с мехури като боята на вратата, а трупът му заподскача като дръжката. Той вече беше инертна маса, подходяща за това унижение колкото парче дърво или стомана.

Някъде на изток душата му се присъедини към магистралата на ранените и пое към кръстовището, на което бе напуснала тялото му само преди миг.

Мери Флореску разбра, че е останала сама. На горния етаж чудесното момче, нейният красив малък лъжец, се гърчеше и пищеше, защото отмъстителните ръце на мъртвите бяха сграбчили свежата му кожа. Тя знаеше какви са намеренията им, виждаше ги в очите им — в тях нямаше нищо ново. Това мъчение беше традиция. Щяха да го използват, за да запишат историите си. Той щеше да е техен слуга, тяхна книга, носител на автобиографиите им. Кървава книга. Книга, направена от кръв. Книга, написана с кръв. Тя се замисли за гримоарите, направени от мъртва човешка кожа — беше ги разглеждала, докосвала. Замисли се и за татуировките, които бе виждала — някои гротескни и уродливи, други — послания по адрес на майките върху гърбовете на голи до кръста общи работници. Да напишеш кървава книга не беше нещо ново.

Но да го направиш върху такава кожа, върху такава блестяща кожа — о, боже, това беше престъпление. Макнийл изкрещя, когато парчетата от счупената кана се забиха като игли в плътта му и

започнаха да я раздират. Мери усети агонията му, сякаш беше нейна — не беше толкова ужасно.

Но той крещеше. И се бореше, като обсипваше нападателите си с ругатни. Те не му обръщаха внимание. Трупаха се около него, глухи за всякакви молби и молитви, и си вършеха работата с ентузиазма на същества, които са били принудени да мълчат твърде дълго. Мери слушаше как гласът и молбите му постепенно отслабват и се мъчеше да раздвижи натежалите си от страх крайници. Нещо ѝ подсказваше, че трябва да се качи в стаята. Каквото и да имаше от другата страна на вратата или стълбите — момчето се нуждаеше от нея и това бе достатъчно.

Изправи се и почувства как косата ѝ се завихря нагоре, как се извива и разклаща като змиите върху главата на Горгона Медуза. Реалността заплува пред очите ѝ, подът под краката ѝ почти изчезна. Дъските на къщата избледняхха като призраци, а под тях се надигна кипящ мрак, който заплашваше да я погълне. Тя погледна към вратата и усети, че е завладяна от летаргия, с която ѝ бе трудно да се бори.

Очевидно не искаха да се качва горе. „Може би, помисли си тя, се страхуват поне мъничко от мен.“ Мисълта ѝ вдъхна решителност — защо им е да се опитват да я плашат, ако самото ѝ присъствие, отворило тази дупка в тъканта на света, вече не представлява заплаха за тях?

Покритата с мехури врата беше отворена. Отвъд нея реалността на къщата бе изместена напълно от виещия хаос на магистралата. Тя прекрачи прага и се съсредоточи върху краката си, които все още стъпваха върху твърда повърхност, макар очите ѝ да не я виждаха. Небето над главата ѝ беше берлинско синьо, магистралата беше широка и ветровита, препълнена с мъртъвци. Тя си запробива път през тях, сякаш вървеше през тълпа от живи хора, без да обръща внимание на глупавите им, озадачени лица, които я гледаха злобно.

Вече нямаше „Моля“. Мълчеше, пристъпваше напред със стиснати зъби и присвити очи, като се опитваше да намери с крака твърдите, реални стълби. Когато стигна до тях, се спъна и от тълпата се разнесе вой. Така и не разбра дали се присмиват на непохватността ѝ или това беше предупреждение, че е стигнала твърде далеч.

Първо стъпало. Второ стъпало. Трето стъпало.

Дърпах я във всички посоки, но въпреки това, малко по малко, надделяваше над тълпата. Вече виждаше вратата на стаята, а през нея малкия лъжец, който лежеше на пода, заобиколен от своите нападатели. Гащите му бяха смъкнати до глезените — сякаш наблюдаваше изнасилване. Той вече не крещеше, но очите му бяха изцъклени от болка и ужас. Поне бе жив. Естествената устойчивост на младежкия му ум му бе помогнала да издържи на спектакъла, който се разиграваше пред очите му.

Внезапно главата му се извърна и той погледна през вратата право към нея. Способностите му бяха станали истински под въздействието на екстремната ситуация; бяха много по-слаби от тези на Мери, но достатъчни, за да осъществи контакт с нея. Погледите им се срещнаха. В морето от синя тъмнина, заобиколено от една цивилизация, която не познаваха и не разбираха, живите им сърца се събраха и сляха.

— Съжалявам — каза тихо той. Безкрайно жалостиво. — Съжалявам. Съжалявам.

Извърна очи, откъсна поглед от нейния.

Беше сигурна, че е стигнала почти до върха на стълбището, въпреки че краката ѝ видимо стъпваха във въздуха, а над, под и навсякъде около нея имаше лица на мъртви пътешественици. И все пак тя виждаше, макар и много слабо, контурите на вратата, дъските и гредите на стаята, в която лежеше Саймън. Вече беше целият в кръв, от главата до петите. Различаваше и знаците, йероглифите на страданието, които покриваха всеки сантиметър от торса, лицето и крайниците му. От време на време образът се фокусираше и тя виждаше тялото му в празната стая, слънцето през прозореца и счупената кана на пода. В следващия миг концентрацията ѝ отслабваше и невидимият свят ставаше видим, Саймън увисваше във въздуха, а те пишеха по него от всички страни, скубеха космите по главата и тялото му, за да разчистят страницата, и пишеха под мишниците му, по клепачите, по гениталиите, в цепката на задника му, по ходилата.

Общото между двете гледки бяха раните. Независимо дали го виждаше заобиколен от автори или сам в стаята, Саймън не спираше да кърви.

Стигна до вратата. Треперещата ѝ ръка се протегна да докосне твърдата, реална дръжка и тя се съсредоточи, помъчи се да я види ясно. Видя само някакъв призрачен образ, но и той ѝ бе достатъчен. Стисна дръжката, натисна я и отвори рязко.

Той бе там, точно пред нея. Разделяха ги два-три метра, населен с призраци въздух. Очите им се срещнаха пак и те размениха поглед, еднакво красноречив и в света на живите, и в света на мъртвите. В него имаше състрадание, имаше и любов. Измислиците се разпаднаха, лъжите станаха на прах. Този път усмивката на момчето не беше престорена — нейната също.

Уплашени от този поглед, мъртвите извърнаха глави. Лицата им се изопнаха, сякаш някой опъваше кожата върху костта, плътта им потъмня като синина, гласовете им се нажалиха в очакване на поражението. Тя посегна да го докосне, вече не ѝ се налагаше да се бори с пълчищата мъртъвци — те се отдръпваха от жертвата си на всички страни, като мъртви мухи, падащи от стъклото на прозорец.

Докосна го леко по лицето. Докосването беше благословия. Очите му се наляха със сълзи, които потекоха по нарязаните му страни, смесвайки се с кръвта.

Сега мъртвите нямаха гласове, нямаха дори уста. Бяха изгубени на магистралата, злонамерените им намерения бяха осуетени.

Малко по малко стаята започна да възвръща нормалния си облик. Дъските под ридаещото тяло на момчето станаха видими — всеки гвоздей, всяко петно. Прозорците също — и сумрачната улица зад тях, пълна с детска глъчка. Магистралата бе изчезнала напълно от погледа на живите. Пътниците ѝ бяха обърнали лица към мрака и бяха потънали в забвение; в реалния свят останаха само знаците и талисманите им.

На площадката на средния етаж на „Толингтън Плейс“ № 65 мъртвите, които пресичаха кръстовището на магистралата, стъпваха небрежно по димящото, покрито с мехури тяло на Рег Фулър. Накрая неговата собствена душа се озова сред тълпата и погледна надолу към плътта, която някога бе обитавала, сетне трафикът я повлече към очакващата я участ.

В притъмнялата стая на горния етаж Мери Флореску бе коленичила до Макнийл и го галеше по сплъстената от кръв коса. Тя не искаше да напусне къщата, за да повика помощ, докато не се увери, че

мъчителите му няма да се завърнат. Вече не се чуваха никакви звуци, освен рева на реактивен самолет, който пътуваше през стратосферата към утрото. Дишането на момчето беше станало спокойно и равномерно. Около него нямаше ореол от светлина. Всичките ѝ сетива отново функционираха нормално. Зрение. Слух. Усещане.

Усещане.

Докосна го така, както никога преди не се бе осмелявала — прокара върхчетата на пръстите си леко, съвсем леко по разранената му кожа, като сляпа жена, която чете брайлово писмо. По всеки милиметър от тялото му имаше миниатюрни думи, изписани от множество ръце. Дори през кръвта усети педантичността, с която бяха издълбани в плътта му. И успя да разчете една фраза на мъждивата светлина. Това беше доказателство, неподлежащо на съмнение и ѝ се прииска, боже, как ѝ се прииска да не бе попадала на него. И все пак, след цял живот в очакване, то бе тук — откровението за живота отвъд плътта, написано върху плът.

Момчето щеше да оживее, беше очевидно. Кръвта вече се съсирваше, а безбройните рани зарастаха. В крайна сметка то бе здраво и силно — нямаше да му останат сериозни физически увреждания. Разбира се, повече нямаше да бъде красиво. От сега нататък в най-добрия случай щеше да бъде обект на любопитство, а в най-лошия — на ужас и отвращение. Но тя щеше да го защитава и малко по малко то щеше да се научи да я разбира и да ѝ се доверява. Сърцата им бяха свързани завинаги.

А след време, когато думите по тялото му се превърнеха в белези, тя щеше да ги разчете. Да проследи — с безкрайна любов и търпение — историите, които мъртвите бяха разказали върху него.

Приказката върху корема му, написана с красив наклонен почерк. Изящният елегантен надпис по лицето и скалпа му. Разказите по гърба, пищялите и ръцете му.

Щеше да ги прочете всичките и да ги разгласи до последната лъщяща под нежните ѝ пръсти сричка, така че светът да узнае историите на мъртвите.

Саймън беше Кървава книга, а тя нейният единствен преводач.

Когато мракът се спусна, Мери прекъсна бдението си и го изведе гол в утешителната нощ.

* * *

Пред вас са разказите от Кървавата книга. Четете, ако това ви се нрави, и се учете.

Те са карта на тъмната магистрала, която продължава отвъд живота към непознати места. Малцина ще бъдат принудени да поемат по нея. Повечето ще крачат спокойно по осветени от лампи улици, ще напуснат живота с молитви и грижа. Но малцина, малцина избрани, ще преживеят нещо ужасно, което ще ги изпрати на магистралата на прокълнатите.

Така че четете. Четете и се учете.

По-добре да сте готови за най-лошото и да се научите да вървите, преди да изпуснете сетния си дъх.

СРЕДНОЩНИЯТ ВЛАК ЗА МЕСО

Лион Кауфман вече не се чувстваше чужденец в града. Преди, в дните на своето невежество, го наричаше Палатът на удоволствията. Но тогава живееше в Атланта и за него Ню Йорк беше обетована земя, място на неограничените възможности.

Сега, след три месеца и половина в бленувания град, Палатът на удоволствията изобщо не му се струваше така възхитителен.

Наистина ли бе изминал само един сезон, откакто слезе на автобусната спирка в Порт Оторити и погледна към мястото, където Четиридесет и втора улица се пресича с Бродуей? Толкова малко време, а толкова много разрушени илюзии.

Сега му ставаше неловко само при мисълта какъв наивник е бил. Побиваха го тръпки при спомена как спря и заяви високо: „Ню Йорк, обичам те“.

Любов? Нищо подобно.

В най-добрия случай сляпо увлечение.

Три месеца съвместен живот, три месеца денонощно съжителство и неговата възлюбена бе загубила аурата си на съвършенство.

Ню Йорк бе просто един град.

Кауфман беше виждал как любимата му осъмва като курва, която вади жертви на убийства от зъбите си и самоубийци от сплъстените си коси. Беше я виждал късно нощем, когато мръсните ѝ задни улички гъмжаха от поквара. Беше я наблюдавал през горещите следобеди, ленива и грозна, равнодушна към жестокостите, които се извършваха на всеки час в глухите ѝ пресечки.

Градът не беше никакъв Палат на удоволствията.

Беше източник на смърт, не на наслади.

Всички, които Кауфман познаваше, бяха имали досег с насилието; такъв бе животът. Считаше се едва ли не за модно да познаваш някой, умрял от насилствена смърт. Това доказваше, че живееш в този град.

Но Кауфман бе обичал Ню Йорк от разстояние близо двадесет години. Бе планирал любовната си връзка през по-голяма част от зрелостта си. Затова не му бе лесно да се отърси от страстта си и да се преструва, че тя никога не е съществувала. Имаше моменти, рано сутрин, преди да се включат полицейските сирени или по здрач, когато Манхатън все още му се струваше чудесен.

Заради тези моменти и заради мечтите си той продължаваше да оправдава своята любима, дори когато тя не се държеше като истинска дама.

* * *

Но да ѝ се прощава не беше лесно. През няколкото месеца, които Кауфман прекара в Ню Йорк, улиците на неговата възлюбена почервенияха от кръв.

Всъщност не толкова самите улици, колкото тунелите под тях.

„Касапница в метрото“ беше най-употребяваната през този месец фраза. Само предишната седмица бе съобщено за три нови убийства. Телата били намерени в един вагон на „Авеню ъф ди Америкас“, изкормени и с частично извадени вътрешности, сякаш някой е прекъснал работата на опитен касапин. Убийствата бяха извършени толкова професионално, че полицията разпитваше всеки с криминално досие, който някога се е занимавал с търговия на месо. Фабриците за консервирано месо по бреговата линия бяха поставени под наблюдение, скотобойните бяха претърсени за улики. Беше обещано, че скоро ще има арести, но така и не арестуваха никого.

Последните три тела не бяха единствените, намерени в подобно състояние; в деня на пристигането на Кауфман в града „Таймс“ публикува статия, която още се обсъждаше от всяка секретарка с нездрави наклонности в офиса.

Статията съобщаваше, че германски турист, изгубил се в метрото късно нощем, намерил труп в един влак. Жертвата била стройна, привлекателна тридесетгодишна жена от Бруклин. Всичките ѝ принадлежности били свалени. Не само дрехите, но и бижутата. Дори обещите.

Но най-странен бил систематичният и спретнат начин, по който дрехите били сгънати и поставени на седалката до трупа в индивидуални полиетиленови торбички.

Това не беше дело на някой безмозъчен убиец. Това бе работа на високо организирано съзнание, на лунатик със силно развито чувство за подреденост.

А още по-странно от грижливото събличане на трупа бе насието, извършено над него. Статията твърдеше — нещо, което така и не бе потвърдено от полицията, — че тялото било най-щателно обръснато. Бил премахнат всеки косъм — от главата, от слабините, от мишниците; всички били отрязани до дъно. Дори веждите и миглите били оскубани.

Накрая това напълно голо парче месо било повесено за краката на една висяща от тавана ремъчна дръжка, а под него била поставена черна пластмасова кофа, облицована с черна полиетиленова торба, в която да се събира шуртящата от раните кръв.

Така било намерено тялото на Лорета Дайър — съблечено, обръснато, повесено с надолу главата и напълно обезкървено.

Едно отвратително, педантично и дълбоко смущаващо престъпление.

Изнасилване нямало, нито следи от мъчения. Жената била убита бързо и ефективно, като обикновено парче месо. А касапинът така и не бил заловен.

Градската управа постъпи мъдро и забрани на пресата да коментира убийството. Говореше се, че мъжът, намерил тялото, бил под полицейска защита в Ню Джърси, далеч от полезрението на любопитните журналисти. Но прикритието се беше провалило. Алчно ченге беше издало пикантните подробности на репортер от „Таймс“. И сега нямаше човек в Ню Джърси, който да не знае за ужасното убийство. То бе предмет на разговори във всички барове и заведения за бързо хранене, както и, разбира се, в метрото.

Но Лорета Дайър не беше единствената.

Бяха намерени още три трупа при сходни обстоятелства, с тази разлика, че при тях убиецът вероятно е бил прекъснат, поради което работата му бе останала недовършена. Имаше необръснати тела, а югуларните вени не бяха срязани, за да бъде източена кръвта. Имаше и

още една, по-съществена разлика — на местопрестъплението не беше попаднал случаен турист, а репортер на „Ню Йорк Таймс“.

Кауфман прегледа репортажа, публикуван на първа страница във вестника. Той не проявяваше извратен интерес към историята за разлика от съседа си на барплота в заведението за бързо хранене. Испита леко отвращение и побутна настрани чинията си с препържени яйца. Това бе поредното доказателство за упадъка на града. Неговата болест не можеше да го радва.

Въпреки това Кауфман беше човешко същество и не можеше да пренебрегне напълно кървавите подробности на страницата пред очите му. Статията не беше написана сензационно, но изчистеният стил правеше нещата още по-ужасяващи. Освен това не можеше да не си зададе въпроси за човека, извършил жестокостите. Само един психопат ли се беше развихрил или имаше и други, които копираха оригиналния убиец? Може би това бе само началото на ужаса. Може би щяха да последват още убийства, докато убиецът не бъде заловен поради проявена непредпазливост, предизвикана от вълнение или умора. Но дотогава градът, възлюбеният град на Кауфман, щеше да живее на границата между истерията и възторга.

Брадацият съсед на Лион бутна кафето му и го разля.

— По дяволите! — изруга онзи.

Кауфман се отдръпна върху стола, за да избегне капещата от барплота течност.

— По дяволите — повтори мъжът.

— Няма щети — каза Лион.

Той изгледа брадания с леко пренебрежение. Непохватното копеле се мъчеше да попие кафето с една салфетка, която започваше да се разкашква.

Кауфман се улови да се пита дали този простак с румените бузи и неподдържаната брада е способен на убийство. Имаше ли някакъв издайнически знак в това месесто лице, някаква улика във формата на главата му или във въртенето на малките очички, която да издава истинската му природа?

— Да ти 'зема едно? — попита мъжът.

Кауфман поклати глава.

— Кафе. Нормално. Чисто — каза простакът на момичето зад барплота. Тя спря да чисти грила от студената мазнина и вдигна очи.

— А?

— Кафе. Глуха ли си? — Онзи се ухили на Кауфман.

Лион забеляза, че три от зъбите на долната му челюст липсват.

— Кофти работа, а? — попита брадатият.

Какво имаше предвид? Кафето? Липсващите зъби?

— Трима. Накълцани така.

Кауфман кимна.

— Човек се замисля — рече той.

— Определено.

— Искам да кажа, това е само прах в очите, нали? Знаят кой го е извършил.

„Този разговор е абсурден“, помисли си Кауфман. Свали очилата си и ги прибра в джоба, а чертите на брадатото лице се размиха. Така беше поне малко по-добре.

— Копелета — продължи мъжът. — Шибани копелета, всички до един. Бас ловя, че е само прах в очите.

— Тоест?

— Разполагат с доказателство, но ни държат в шибано неведение. Някъде там има нещо и то не е човешко същество.

Кауфман разбра. Онзи му пробутваше някаква конспиративна теория. Чуваше ги толкова често; те бяха решение на всеки проблем.

— Занимават се с клониране и нещата излизат от контрол. Може би отглеждат някакви шибани чудовища, колко му е. Там долу има нещо, за което не искат да знаем. Прах в очите, казвам ти. Готов съм да се хвана на бас.

Лион реши, че непоколебимата увереност на мъжа е очарователна. Дебнещи чудовища. С шест глави и дузина очи. Защо не?

Той знаеше защо не. Защото това оневиняваше неговия град, оправдаваше неговата любима. А Кауфман вярваше искрено, че чудовищата, които могат да бъдат открити в тунелите, са обикновени хора.

Брадатият хвърли парите си на барплота и се изправи, като надигна дебелия си задник от изцапания пластмасов стол.

— Сигурно е някое шибано ченге — каза той на прощаване. — Опитали са се да направят шибан герой, а вместо това са създали

шибано чудовище. — Мъжът се ухили гротескно. — Бас ловя. — И излезе с тромава крачка, без да добави нищо повече.

Кауфман издиша бавно през носа, усещайки как напрежението в тялото му се разсейва.

Мразеше подобни конфронтации — караха го да се чувства като некадърник с вързан език. Като се замислеше, мразеше и подобни хора — убедените в правотата си кретени, които вирееха така добре в Ню Йорк.

* * *

Когато Махогани се събуди, беше почти шест. Със здрачаването сутрешният дъжд беше намалял до ръмеж. Въздухът миришеше на свежест, доколкото това бе възможно в Манхатън. Той се протегна в леглото си, отметна мръсното одеяло и стана за работа.

Дъждовните капки тропаха по кутията на климатика в банята и изпълваха апартамента с ритмично плющене. Махогани включи телевизора, за да заглуши шума, без да обръща внимание на образите върху екрана.

Приближи се до прозореца. Шест етажа по-долу улицата беше претъпкана с хора и коли.

Нюйоркчани се прибираха след тежък работен ден, за да се забавляват и да правят любов. Хора излизаха от офисите и влизаха в автомобилите си. Някои щяха да бъдат сприхави след потен трудов ден в офис с лошо проветрение; други, кротки като овчици, щяха да тръгнат бавно по авенютата към домовете си, съпроводени от непрекъснат поток от тела. А трети вече се тълпяха в метрото, слепи за графитите, нашарили всяка стена, глухи за брътвежа на собствените им гласове и за студеното бучене на тунелите.

Тази мисъл доставяше удоволствие на Махогани. В края на краищата той не беше част от стадото. Можеше да стои на прозореца и да наблюдава хилядите глави под него, защото знаеше, че е избран.

Разбира се, той също трябваше да гони крайни срокове като хората на улицата. Но неговата работа не беше безсмислен труд като тяхната, а по-скоро свещен дълг.

И той беше принуден да живее, да спи и да сере като тях. Но това, което го движеше, не бяха финансови потребности, а нуждите на историята.

Махогани следваше велика традиция, която беше по-стара от Америка. Той беше нощен ловец като Джак Изкормвача и Жил дьо Ре^[1], живо въплъщение на смъртта, зъл дух с човешко лице. Той беше ловец на сънища и преносител на ужаси.

Хората под него не познаваха лицето му и нямаше да го погледнат повторно. Но неговият поглед ги улавяше и претегляше, отсяваше най-сочните в процесията, подбираше само здравите и младите — онези, които бяха достойни за осветения му нож.

Понякога му се искаше да афишира своята идентичност пред света, но имаше отговорности, които го притискаха. Не можеше да очаква слава. Той водеше таен живот и единствено гордостта му жадуваше за признание.

„В крайна сметка, мислеше си Махогани, не отдава ли говедото чест на касапина, когато коленичи разтреперано пред него?“

Независимо от всичко той беше доволен. Беше му достатъчно, че е част от тази велика традиция; това щеше винаги да му бъде достатъчно.

Напоследък, обаче, бе имало разкрития. Разбира се, те не бяха станали по негова вина. Никой не би могъл да го обвинява. Но времената бяха лоши. Животът не беше лесен както преди десет години. Той беше остарял, естествено, и това правеше работата му поизморителна; задълженията му натежаваха все повече. Той беше избран, а това беше привилегия, с която трудно се живее.

Понякога се питаше дали не е време да подготви за задълженията си някой по-млад от него. Трябваше да го обсъди с Бащите, но рано или късно щеше да се наложи да му потърсят заместник и Махогани усещаше, че ще бъде престъпно от негова страна да прахоса опита си, като не си вземе чирак.

Имаше толкова много тънкости, които би могъл да му предаде. Триковете на необикновения му занаят. Най-добрите начини да се прокрадваш, да режеш, да събличаш, да източваш кръв. Най-подходящото месо. Най-лесният начин да се отървеш от останките. Толкова много дреболии, толкова натрупан опит.

Махогани влезе в банята и пусна душа. Когато пристъпи под струята, сведе поглед към тялото си. Малкото шкембе, посивелите косми по увисналите гърди, белезите и пъпките, с които бе осеяна бледата му кожа. Остаряваше. Но тази нощ, както всяка друга, го чакаше работа...

* * *

Кауфман нахълта във фойето със сандвич в ръка, свали си яката и изтръска косата си от дъждовните капки. Часовникът над асансьора показваше седем и половина. Щеше да работи поне до десет.

Асансьорът го остави пред офисите на „Папас“ на дванадесетия етаж. Той се затътри унило през лабиринта от празни бюра и завити машини към работното си място, което все още бе осветено. Етажът беше съвсем пуст, ако не се брояха чистачките, които бърбореха в дъното на коридора.

Кауфман си свали палтото, изтръска го доколкото бе възможно от дъжда и го провеси на закачалката.

После седна пред купищата поръчки, с които се бе борил през по-голяма част от последните три дни и се залови за работа. Беше сигурен, че му е необходима само още една нощ, за да приключи с най-същественото и смяташе, че ще му бъде по-лесно да се съсредоточи без непрестанния шум на машинописките и пишещите им машини.

Разви хамбургера си от пълнозърнест хляб с допълнителна порция майонеза, и се приготви да прекара тук остатъка от вечерта.

* * *

Вече беше девет.

Махогани беше готов за нощната смяна. Беше с обичайния си костюм в убити цветове, спретнато вързана кафява вратовръзка, безупречно изгладена риза със сребърни копчета на ръкавелите (подарък от първата му съпруга), лъщяща от гел оредяваща коса, изрязани и полирани нокти и зачервено от одеколона лице.

Всичко необходимо беше в чантата му. Хавлиените кърпи, инструментите, месарската му престилка, подсилена с метални брънки.

Погледна се в огледалото. Все още можеше да мине за четиридесет и пет-петдесетгодишен мъж.

Докато се разглеждаше, Махогани си припомни задълженията. Най-важното бе да бъде предпазлив. Тази нощ щяха да следят всяка негова стъпка, щяха да наблюдават действията му и да ги преценяват. Трябваше да изглежда невинен, да не буди подозрение.

„Само ако знаеха“, помисли си той. Хората, които го подминаваха по улиците, като вървяха, тичаха и скачаха; които се блъскаха в него и не се извиняваха; които срещаха погледа му с презрение; които се подсмиваха на натежалото му тяло в тесния костюм. Само ако знаеха какво върши, какъв е и какво носи.

„Предпазливост“, каза си Махогани и угаси лампата. Апартаментът потъна в мрак. Той отиде до вратата и я отвори; беше свикнал да се движи на тъмно. Тъмнината го караше да се чувства добре.

Дъждовните облаци се бяха разнесли напълно. Махогани тръгна по „Амстердам“ към спирката на метрото на Сто четиридесет и пета улица. Тази вечер щеше да навести отново „Авеню ъф ди Америкас“ — любимата му линия, която често пъти беше и най-плодоносна.

Надолу по стълбите на метрото с жетон в ръка. През автоматичните врати. В ноздрите му нахлу миризмата на тунелите. Не на дълбоките, разбира се. Дълбоките тунели миришеха специфично. Но имаше нещо успокоително дори в застоялия, пълен с електричество въздух на тази плитка линия. Общият дъх на милионите пътници, преминали през подземния лабиринт, смесен с дъха на далеч по-стари същества — създания с меки като глина гласове и отблъскващ апетит. Господи, как ги обичаше. Миризмата, мрака и тътена.

Махогани застана на перона и огледа критично спътниците си. Имаше едно-две тела, които си набеляза за следене, но повечето бяха боклук и не си струваше да бъдат преследвани. Немошните, възпълните, болните, износените. Тела, съсипани от прекомерни грижи или от безразличие. Те го отвращаваха по чисто професионални причини, въпреки че разбираше слабостта, която разваляше и най-добрите.

Помота се на станцията повече от час, като се шляеше между пероните, докато влаковете пристигаха и заминаваха, пристигаха и заминаваха, а с тях и хората. Имаше толкова малко качествен материал, че чак беше обезсърчително. Струваше му се, че от ден на ден трябва да чака все по-дълго, за да открие подходяща плът.

Вече беше почти десет и половина, а той не беше видял нито едно достойно за клане създаване.

„Нищо, рече си Махогани, все още не е късно.“ Много скоро тук щеше да се напълни с почитатели на театралното изкуство. Сред тях винаги се намираха едно-две здрави тела. Добре хранената интелигенция, която стискаше кочани от билети и изказваше мнения за изкуството в различните му разновидности — о, да, все щеше да изскочи нещо.

Ако ли не — имаше ноци, когато му се струваше, че никога няма да намери подходяща жертва, — щеше да му се наложи да хване влак до центъра на града, за да стащи в ъгъла някоя окъсняла любовна двойка или да причака един-двама спортисти на излизане от фитнес зала. Сред тях винаги се намираше добър материал, само че имаше и риск някой пращящ от здраве екземпляр да му окаже съпротива.

Още помнеше двата черни салеца, на които налетя преди повече от година — единият близо четиридесет години по-възрастен от другия, може би баща и син. Техните ножове го вкараха в болницата за шест седмици. Тази схватка го накара да се усъмни в способностите си. И, което беше по-лошото, да се запита как ли биха постъпили с него господарите му, ако беше получил смъртоносна рана. Дали щяха да го закарат при семейството му в Ню Джърси и да му осигурят прилично християнско погребение? Или щяха да захвърлят трупа му в мрака за лична употреба?

Едно заглавие в самотния брой на „Ню Йорк Поуст“, захвърлен на седалката срещу него, му хвана окото: „Полицията се бори с всички сили да залови убиеца“. Махогани не можа да сдържи усмивката си. Забрави всякакви мисли за провал, слабост и смърт. В крайна сметка убиецът беше именно той и мисълта да го заловят тази нощ му се струваше смешна. Нима кариерата му не бе одобрена от най-висшата власт? Нито един полицай не би могъл да го арестува и нито един съд не би могъл да го съди. Служителите на реда и закона, които превърнаха залавянето му в такъв цирк, служеха на същите господари

като него; той едва ли не си пожела някой незначителен полицай да го залови и да го изправи триумфално пред съдията, само за да види изражението му, когато от мрака прошепнат, че Махогани е под защита и е над всеки писан закон.

Вече беше доста след десет и половина. Любителите на театъра бяха започнали да се стичат в метрото, но засега нямаше нищо подходящо. Махогани, така или иначе, искаше да пропусне големия наплив, за да проследи един-двама избраници до края на линията. Изчакваше благоприятен момент — като всеки мъдър ловец.

* * *

В единадесет часа, един час след времето, в което си бе обещал да си тръгне, Кауфман все още работеше. Раздразнението и скуката затрудняваха допълнително работата му и осеяните с цифри страници вече се размазваха пред очите му. В единадесет и десет той захвърли химикала и капитулира. После започна да търка зачервените си очи с месестата част на дланите си, докато зад клепачите му не затанцуваха искри.

— Майната му — изруга.

Никога не псуваше пред други хора. Но насаме от време на време си позволяваше и това му действаше успокоително. Излезе от офиса с праметнато през ръка влажно палто и се отправи към асансьора. Крайниците му бяха омекнали, а очите му се затваряха.

Навън бе по-студено, отколкото очакваше и студеният въздух го поразсъни. Тръгна към спирката на метрото на Тридесет и четвърта улица. Ще хване експреса до „Фар Рокауй“. След час ще си бъде вкъщи.

* * *

Нито Кауфман, нито Махогани знаеха, че на кръстовището на Деветдесет и шеста и Бродуей полицаите са задържали предполагаемия Подземен убиец във втория вагон на един пътуващ към центъра влак. Дребен мъж от европейски произход бе нападнал

млада жена с чук и трион, заканвайки се, че ще я среже на две в името на Йехова.

Беше съмнително дали е способен да го направи. Така или иначе не му се удаде възможност да пробва. Докато останалите пътници (в това число двама морски пехотинци) наблюдаваха сцената, нарочената жертва изрита мъжа в топките. Онзи изпусна чука. Тя го грабна и, преди пехотинците да сварят да се намесят, му строши долната челюст и дясната скула.

Когато влакът спря на Деветдесет и шеста, полицаите вече бяха на спирката, готови да арестуват Подземния касапин. Нахлуха във вагона, виещи като банши^[2] и здраво уплашени. Откриха Касапина проснат в един ъгъл със строшено лице. Изнесоха го триумфално на носилка. Жената бе разпитана, след което се прибра вкъщи с морските пехотинци.

Това отклоняване на вниманието щеше да бъде от полза за Махогани, въпреки че тогава той нямаше как да го знае. Полицията прекара по-голямата част от нощта в опити да идентифицира задържания, който ломотеше неразбираемо със счупената си челюст. Чак в три и половина сутринта, когато един капитан на име Дейвис застъпи на дежурство, мъжът бе разпознат като Ханк Васарели, пенсиониран продавач на цветя от Бронкс. Оказа се, че Ханк е бил арестуван многократно за заплашително поведение и екзхибиционизъм, и двете в името на Йехова. Външният му вид лъжеше — мъжът беше опасен колкото Великденския заек. Това не беше Подземният касапин. Но докато ченгетата стигнат до този извод, Махогани вече се беше развихрил.

* * *

Кауфман се качи в експреса за „Мот Авеню“ в единадесет и петнадесет. Във вагона му имаше още двама пътници: чернокожа жена на средна възраст с лилаво палто и блед, пъпчив юноша, който се взираше с отнесен поглед в надрасканите на тавана думи „Целуни белия ми задник“.

Кауфман беше в първия вагон. Предстоеше му тридесет и петминутно пътуване. Малко по малко той затвори очи, успокоен от

ритмичното подрусване на влака. Пътуването беше скучно, а той беше изморен. Така и не видя лицето на Махогани, който надничаше през вратата между вагоните в търсене на още месо.

Чернокожата жена слезе на Четиринадесета улица. Никой не се качи. Кауфман отвори очи, видя празния перон и пак ги затвори. Вратите се затвориха със съскане. Той започна да се унася и когато се озова на границата между будуването и съня, в съзнанието му нахлуха фрагменти от сънища. Приятно усещане. Влакът потегли отново и се устреми с бучене през тунелите.

Може би някаква част от задрямалото му съзнание регистрира факта, че вратите между втория и първия вагон се отварят. Може би долови внезапното раздвижване на тунелния въздух и си даде сметка, че тракането на колелата се усилва за момент. Дори и така да беше, Кауфман реши да не обръща внимание.

Може би дори чу схватката, докато Махогани надвиваше младежа с отнесения поглед. Но звукът беше прекалено слаб, а обещанието за сън прекалено примамливо. И Кауфман продължи да дреме.

Незнайно защо му се присъни кухнята на майка му. Тя кълцаше репички и се усмихваше сладко. Той беше съвсем малък и гледаше светналото ѝ от радост лице, докато тя работеше с ножа. Клъц. Клъц. Клъц.

Отвори рязко очи. Майка му изчезна. Вагонът беше празен, младежът го нямаше.

Колко дълго бе продължила дрямката му? Нямаше спомен влакът да е спирал на Западна Четвърта улица. Изправи се със замаяна от съня глава и едва не падна, когато влакът се разклати силно. Изглежда, бе набрал значителна скорост. Може би машинистът нямаше търпение да се прибере вкъщи и да се мушне под завивките при жена си. Движеха се с голяма скорост, направо ужасяваща.

На прозореца между вагоните имаше завеса, а Кауфман не помнеше да е била спусната преди. В проясненото му съзнание се промъкнаха наченки на тревога. Може би сънят му е бил продължителен, а кондукторът не е забелязал, че все още е във вагона. Може би са подминали „Фар Рокауй“ и сега влакът лети към депото.

— Мамка му — изруга той на глас.

Дали да не отиде да попита машиниста? Да му зададе възможно най-идиотския въпрос — къде съм? Нямаше ли по това време на нощта да получи в отговор единствено поток от ругатни?

Скоростта взе да пада.

Спирка. Да, спирка. Влакът излезе от тунела и бе залят от мъждивата светлина на станцията на Западна четвърта улица. Не беше пропуснал нито една спирка... Тогава къде се е дянал младежът?

Или беше пренебрегнал надписа на стената, който забраняваше движението между вагоните по време на движение, или бе отишъл в кабината на машиниста. „Може би в момента се намира между краката му“, помисли си Кауфман и устата му се изви в усмивка. В края на краищата това бе Палат на удоволствията и всеки имаше право на мъничко любов в мрака.

Той сви рамене. Какво го интересува къде е отишло момчето?

Вратите се затвориха. Никой не се качи. Влакът напусна гарата и светлините във вагона примигнаха, когато машината използва допълнителна енергия, за да набере отново скорост.

Кауфман изпита желание да заспи отново, но внезапният страх, че е пропуснал спирката си, го бе заредил с адреналин и сега крайниците му потръпваха от нервна енергия.

Освен това сетивата му се бяха изострили.

От съседния вагон се чу звук от съдиране на плат, който тракането и боботенето на колелата не успяха да заглушат. Да не би някой да си разкъсваше ризата?

Той се изправи, като се улови за една ремъчна дръжка, за да запази равновесие.

Завесата покриваше плътно прозореца между вагоните, но Кауфман се втренчи намръщено в нея, сякаш зрението му би могло внезапно да стане рентгеново. Вагонът се разтресе и разлюля. Влакът отново беше в движение, в това нямаше никакво съмнение.

Нов звук от съдиране на плат.

Да не би да изнасилват някого?

Подтикван от неясен воайорски копнеж, той тръгна през полюшващия се вагон към междинната врата с надеждата, че в завесата може да има пролука. Очите му бяха все така приковани в прозореца, затова не видя разплисканата кръв, по която стъпваше. Докато... токът на обувката му не се подхлъзна. Той погледна надолу.

Стомахът му реагира на кръвта, преди мозъкът да я разпознае, и хамбургерът от пълнозърнест хляб се надигна в хранопровода му чак до гърлото. Кръв. Кауфман пое няколко големи глътки застоял въздух и отмести поглед обратно към прозореца.

„Кръв“, повтаряше съзнанието му. Нищо не беше в състояние да прогони тази дума.

Сега между него и вратата имаше не повече от един-два метра. Трябваше да види. По обувката му имаше кръв, а до следващия вагон се проточваше тънка диря, но въпреки това трябваше да види.

Трябваше.

Направи още две крачки към вратата и огледа внимателно завесата за процеп — някой разнищен конец би бил достатъчен. Имаше мъничка дупка. Той допря око до нея.

Съзнанието му отказа да приеме това, което видя от другата страна на вратата. Отхвърли гледката като някакъв абсурд, като съновидение. Разумът му обяви, че това не може да е истина, но плътта му знаеше, че е. Тялото му се скова от ужас. Немигащите му очи не можеха да се откъснат от ужасяващата сцена зад завесата. Остана при вратата, докато влакът се тресеше, кръвта се отцеждаше от крайниците му, а мозъкът му се замъгляваше от липсата на кислород. Пред очите му проблеснаха ярки точки светлина, които размазаха отвратителната гледка.

После припадна.

* * *

Когато влакът пристигна на „Джей Стрийт“, Кауфман още беше в безсъзнание. Затова не чу съобщението на машиниста, че всички пътници, които пътуват за по-далечни спирки, трябва да сменят влака. Ако го беше чул, щеше да изпадне в недоумение. Нито един влак не оставяше всичките си пасажери на „Джей Стрийт“; линията продължаваше до „Мот Авеню“ под хиподрума, покрай летище „Кенеди“. Кауфман би се запитал що за влак е това. Само че вече знаеше. Истината беше в съседния вагон. И се усмихваше самодоволно зад една окървавена престилка, подсилена с метални брънки.

Това беше Среднощният влак за месо.

* * *

Докато е в несвяст, човек губи представа за времето. Когато отвори отново очи и се опита да се съсредоточи върху новооткритата ситуация, Кауфман не знаеше колко дълго е бил в безсъзнание — секунди или часове.

Сега лежеше под една седалка до вибриращата стена на вагона, скрит от чужди погледи. Помисли си, че до този момент съдбата е била благосклонна към него — изглежда, друсането на вагона се бе погрижило да скрие изпадналото му в несвяст тяло.

После си припомни ужаса във Втори вагон и едва не повърна. Беше сам. Където и да се намираше кондукторът (навярно бе убит), нямаше как да повика помощ. А машинистът? Дали не лежеше мъртъв край пулта за управление? Дали в момента влакът не летеше по непознат тунел без спирки към собственото си унищожение?

Дори да не загинеше в катастрофа, оставаше Касапина, от когото го делеше само една врата.

Накъдето и да се обърнеше, Кауфман виждаше само смърт.

Шумът беше оглушителен, особено сега, когато лежеше на пода. Зъбите му тракаха, а лицето му беше вцепенено от вибрацията; чак черепът го болеше.

Постепенно силата започна да се връща в изнемощелите му крайници. Разпери внимателно пръсти и ги сви в юмруци, за да възстанови нарушеното кръвообращение.

Но заедно с усещанията се завърна и гаденето. Не можеше да забрави жестоката сцена в съседния вагон. Да, беше виждал фотографии на жертви на убийства, но това не бяха обикновени убийства. Намираше се в един и същи влак с Подземния касапин — чудовището, което провесваше жертвите си за краката, обезкосмени и голи.

Колко ли време щеше да мине, преди убиецът да влезе през тази врата, за да го нападне? Кауфман беше сигурен, че ако касапинът не го довърши, ще го направи очакването.

Зад вратата се чуха стъпки.

Инстинктът взе превес. Кауфман се шмугна още по-навътре под седалката и се сви на кълбо, като обърна преbledнялото си лице към

стената. После покри главата си с ръце и стисна очи като дете, ужасено от Торбалан.

Вратата се отвори. Щрак. Сссс. Във вагона нахлу тунелен въздух. Миришеше странно и беше по-студен от обичайното. Древен въздух, враждебен и загадъчен. Кауфман потръпна.

Вратата се затвори. Щрак.

Той разбра, че Касапина е наблизо. Може би стоеше на сантиметри от свитото му тяло.

Дали в момента не гледаше надолу към гърба му? Дали не се навеждаше с нож в ръка, за да го измъкне от скривалището му, както се вади охлюв от черупка?

Не се случи нищо. Кауфман не усети дъха на убиеца върху врата си. Никой не съсече гръбнака му.

Покрай главата му минаха стъпки, после звукът се отдалечи.

Кауфман издиша рязко въздуха от издутите си до болка дробове.

Махогани беше почти разочарован, че спящият мъж е слязъл на Западна четвърта. Беше се надявал да обработи още едно тяло тази нощ, за да си има занимание, докато се спускат в мрака. Но не — онзи си бе отишъл. „Потенциалната жертва, така или иначе, не изглеждаше много добре, рече си той, приличаше на анемичен евреин счетоводител.“ Месото му нямаше да е достатъчно качествено. Махогани продължи да крачи към кабината на машиниста. Щеше да прекара остатъка от пътуването в нея.

„Боже мой, помисли си Кауфман, сега ще убие машиниста.“

Чу вратата на кабината да се отваря. После долови гласа на Касапина — нисък и дрезгав.

— Здравсти.

— Здравсти.

Двамата се познаваха.

— Готово ли е?

— Готово.

Кауфман беше шокиран от баналността на разговора. Готово ли е? Какво означава това „готово ли е“?

Пропусна следващите думи, защото влакът навлезе в особено шумен участък от линията.

Желанието му да види какво става вече бе прекалено силно. Разгъна внимателно свитото си тяло и погледна през рамо към

далечния край на вагона. Видя само краката на Касапина и долния край на отворената врата. Проклятие. Искаше да зърне отново лицето на чудовището.

От кабината се разнесе смях.

Кауфман започна да пресмята рисковете на ситуацията — математиката на паниката. Ако остане на мястото си, рано или късно Касапина ще погледне надолу към него и ще го направи на кайма. От друга страна, ако напусне скривалището си, има риск да го видят и да го погнат. Кое е по-лошо: да остане бездееен и да посрещне смъртта си приклещен натясно, или да се размърда и да се изправи пред Създателя наред вагона?

Той се изненада от куража си — реши да действа.

Изпълзя изпод седалката безкрайно бавно, без да откъсва очи от гърба на Касапина. Щом се озова на пътеката, започна да се прокрадва към вратата. Всяка стъпка беше истинско мъчение, но убиецът изглеждаше прекалено погълнат от разговора, за да се обърне.

Стигна до вратата. Започна да се изправя, като същевременно се опитваше да се подготви за гледката, която го очакваше във Втори вагон. Сграбчи дръжката и отвори вратата.

Шумът от релсите се засили и в лицето го блъсна вълна от влажен въздух, който миришеше на нещо неземно. Нямахше начин Касапина да не го е чул или помирисал, нали? Сега щеше да се обърне...

Но не. Кауфман се провря през отвора и влезе в кървавата камера от другата страна.

Облекчението го направи невнимателен. Не успя да затвори добре вратата и тя започна да се отваря наново от люшкането на влака.

Махогани подаде глава от кабината и се втренчи в междинната врата.

— Какво беше това, по дяволите? — попита машинистът.

— Не съм затворил добре вратата.

Кауфман чу приближаващите се стъпки на Касапина. Сви се ужасен до стената и внезапно осъзна колко пълни са червата му. Убиецът затвори вратата, без да влезе при него, после стъпките се отдалечиха.

Беше в безопасност, поне до следващата глътка въздух.

Кауфман отвори очи, като се подготви за касапницата, която го очакваше.

Нямаше как да избяга от нея.

Тя изпълни всичките му сетива: миризмата на оголени вътрешности, гледката на телата, допирът на пръстите му до разлятата по пода течност, скърцането на ремъчните дръжки, които се опъваха под тежестта на трупове, въздухът, който имаше солен вкус заради кръвта. Намираше се в леговището на смъртта и пътуваше в неизвестна посока през мрака.

Този път не му се догади. Не изпита нищо, освен най-обикновена погнуса. Даже установи, че сезира в телата с известно любопитство.

Най-близкият труп принадлежеше на пъпчивия младеж, който бе видял в Първи вагон. Висеше надолу с главата и се поклащаше напред-назад в ритъма на влака, в унисон с трите трупа до него — скверен танц на смъртта. Ръцете му се полюшваха, освободени от раменните стави, в които бяха направени дълбоки три-четирисантиметрови разрези, за да могат телата да се сместят едно до друго.

Всяка част от анатомията на мъртвото хлапе се полюшваше. Езикът, провиснал през отворената уста. Главата, увесена на прерязания врат. Дори пенисът, който се размахваше от обезкосмените слабини. От раната на главата и от срязаната югуларна вена все още бликаше кръв в една черна кофа. В цялата сцена имаше някаква елегантност — признак за добре свършена работа.

До това тяло бяха окачени трупове на две млади бели жени и един по-мургав мъж. Кауфман наклони глава, за да разгледа лицата им. Бяха напълно безизразни. Една от жените беше красива. Мъжът приличаше на пуерториканец. Всички бяха с обръснати глави и тела. Във въздуха все още миришеше на стрижене. Кауфман плъзна гръб по стената, за да се изправи и едно от женските тела се завъртя с гръб към него.

Този последен ужас го свари неподготвен.

Плътта на гърба беше разрязана от врата до задника, а мускулите бяха обелени от лъщящия гръбнак. Това беше последният триумф на занаята на Касапина. Тези провесени, обръснати, обезкървени и нарязани човешки тела, разпорени като риби и готови за консумация.

Кауфман почти се усмихна на съвършенството на този ужас. Той усети как лудостта се прокрадва като гъдел в основата на черепа му,

примамва го да изпадне в забвение и му обещава пълно безразличие към света.

Започна да трепери неконтролируемо. И усети как гласните му струни се напрягат за писък. Желанието беше нетърпимо... но ако изпищеше, скоро щеше да се превърне в едно от съществата, които виждаше пред себе си.

— Мамка му — изруга той малко по-силно, отколкото бе възнамерявал, после се оттласна от стената и тръгна през вагона между люлеещите се трупове, като разглеждаше спретнатите купчини от дрехи и принадлежности, които лежаха на седалките до собствениците си. Подът под краката му лепнеше от засъхваща жлъчна течност. Въпреки че беше присвил очи, видя съвсем ясно кръвта в кофите — беше гъста и с наситен цвят, а в нея плаваха мънички твърди частици.

Вече беше подминал младежа и виждаше вратата на Трети вагон. Всичко, което трябваше да направи, беше да измине тази жестока отсечка. Кауфман се насили да продължи, като се мъчеше да пренебрегне ужасите и да се съсредоточи върху вратата, която щеше да го отведе далеч от лудостта.

Подмина първата жена, „Още няколко метра“, каза си, най-много десет крачки, дори по-малко, ако крачи решително.

И тогава лампите угаснаха.

— Боже!

Влакът се наклони и Кауфман изгуби равновесие.

Потърси опора в непрогледния мрак и размаханите му ръце обгърнаха най-близкия труп. Преди да свари да се отдръпне, усети как китките му потъват в изстиващата плът; пръстите му сграбчиха свободния край на един от тръбните мускули на мъртвата жена, а върховете им докоснаха костта на гръбнака ѝ. После бузата му залепна за обезкосмената плът на бедрото ѝ.

Кауфман изпищя, а докато пищеше, лампите примигнаха и светнаха отново.

Когато стана светло и писъкът му секна, чу стъпките на Касапина в Първи вагон — приближаваха към междинната врата.

Кауфман пусна трупа, който прегръщаше. По лицето му имаше размазана кръв от крака на жената. Усещаше я върху бузата си като бойна боя.

Писькът беше прояснил главата му и той изпита внезапен прилив на сила. Разбра, че няма да има преследване във влака — нямаше да прояви малодушие, не и сега. Това щеше да бъде примитивен сблъсък на две човешки същества, лице в лице, и нямаше никаква хитрост — никаква, — която да използва, за да победи врага. Всичко беше въпрос на оцеляване.

Дръжката на вратата изтрака.

Кауфман се огледа внимателно за оръжие. Погледът му се спря върху купчината дрехи до тялото на пуерториканеца. Там, между пръстените с имитации на скъпоценни камъни и синджирите от изкуствено злато, лежеше нож. Дълго, безупречно чисто острие, истинска гордост за своя собственик. Пресегна се покрай мускулестото тяло и взе ножа. Допирът на дръжката му хареса, всъщност го накара да изпита приятно вълнение.

Вратата се отвори и се показа лицето на убиеца.

Застанал насред касапницата, Кауфман погледна Махогани. Последният не изглеждаше особено страховито — най-обикновен оплешивяващ петдесетгодишен мъж с наднормено тегло. Имаше едро лице и хлътнали в орбитите очи. Устата му беше изненадващо малка, с нежни устни. Направо женствена.

Махогани не можа да проумее откъде се е взел този неканен гост, но си даде сметка, че е поредното недоглеждане, още един признак за растящата му неспособност. Трябваше да ликвидира моментално това неугледно същество. Все пак до края на линията оставаха не повече от два-три километра. Трябваше да заколи дребосъка и да го провеси с надолу главата, преди да стигнат до последната спирка.

Махогани влезе във Втори вагон.

— Ти беше заспал — рече той, разпознал Кауфман. — Видях те.

Лион не каза нищо.

— Трябваше да слезеш. Какво се опитваше да направиш? Да се скриеш от мен?

Кауфман отново запази мълчание.

Махогани хвана дръжката на месарския сатър, който висеше на протрития му кожен колан. Беше изцапан с кръв, също като престилката, подсилена с метални брънки, чука и триона му.

— Май ще се наложи да те убия — каза накрая.

Кауфман вдигна ножа. На фона на инструментите на Касапина не изглеждаше толкова голям.

— Мамка му — изруга.

Махогани се усмихна на защитния жест на дребния мъж.

— Не трябваше да виждаш това; то не е за такива като теб. — Направи още една крачка към Кауфман. — Тайна е.

„О, още един религиозен маниак — помисли си Лион. — Това обяснява някои неща.“

— Мамка му — повтори.

Касапина се намръщи. Не му харесваше неуважението на дребосъка към неговата работа, към репутацията му.

— Рано или късно всички трябва да умрем. Трябва да си доволен — няма да бъдеш изпечен като повечето от тях. Мога да те използвам. Да нахраня Бащите.

Кауфман се усмихна в отговор. Този тромав дебелак не го плашеше.

Махогани откачи сатъра от колана си и го размаха.

— Един малък мръсен евреин като теб трябва да бъде благодарен, че може изобщо да бъде от някаква полза; ти не ставаш за нищо, освен за месо.

Замахна без предупреждение. Сатърът разсече въздуха, но Кауфман отстъпи назад. Острието срязва ръкава на палтото му и се заби в подбедрицата на пуерториканеца. Ударът почти разполови крака, а разрезът зейна още по-широко под тежестта на тялото. Оголеното месо на бедрото изглеждаше сочно и апетитно, като първокачествена пържола.

Касапина понечи да извади сатъра от раната и Кауфман се хвърли към него. Ножът се устреми към окото на Махогани, но ударът беше неточен и острието попадна във врата му. Прониза го и щръкна от задната му страна сред пръски кръв. Продупчи го от край до край. С един удар. Целият врат.

Махогани усети, че се задушавя, сякаш в гърлото му бе заседнала пилешка кост. Издаде смешен, хриплив кашлящ звук. На устните му изби кръв и ги боядиса, нашари като с червило женствената му уста. Сатърът издрънча на пода.

Кауфман издърпа ножа. От двете рани бликнаха кървави струйки.

Касапина падна на колене, като се взираше в острието, което го бе убило. Дребният мъж го гледаше почти равнодушно. Говореше му нещо, но Махогани чуваше думите приглушено, сякаш се намираше под вода.

Внезапно ослепя. И, обзет от носталгия по сетивата си, осъзна, че никога повече няма да вижда и чува. Щеше да умре, беше неизбежно.

Но още усещаше материята на панталоните под ръцете си и горещите пръски по кожата си. Докато животът му изтичаше неусетно, пръстите му се вкопчиха в това последно усещане... после тялото му рухна и ръцете, живота и свещеният му дълг бяха погребани под тежестта на посивялата му плът.

Касапина беше мъртъв.

Кауфман загълта жадно застоялия въздух и сграбчи една от ремъчните дръжки, за да задържи на крака разтрепераното си тяло. Сълзи напълниха очите му и замъглиха касапницата, сред която стоеше. Мина известно време — не знаеше колко, защото бе в транс от победата.

После влакът започна да забавя ход. Той усети и чу, че машинистът натиска спирачки. Провесените тела се люшнаха напред, колелата застъргаха с писък по слузестите релси.

Лион бе обзет от любопитство.

Щеше ли влакът да се отбие в подземната кланица на Касапина, украсена със събраното по време на кариерата му месо? И какво щеше да направи смеещият се машинист, така равнодушен към касапницата, щом влакът спре? Случващото се в момента беше нереално. Кауфман беше готов на всичко; щеше да изчака и да види.

Високоговорителят изпраща. Гласът на машиниста:

— Пристигнахме, човече. Няма ли да заемеш позиция?

Да заеме позиция? Какво означаваше това?

Влакът пълпеше едва-едва. Зад прозорците бе все така тъмно. Лампите примигнаха, после угаснаха. Този път не светнаха отново.

Кауфман остана в пълен мрак.

— Ще потеглим след половин час — оповести високоговорителят, сякаш ставаше дума за престой на поредната станция.

Влакът бе спрял. Скърцането на колелата и непрекъснатото движение, към което Кауфман бе привикнал, бяха престанали. Чуваше се единствено бръмченето на високоговорителя. И все още не се виждаше нищо.

Разнесе се свистене. Вратите се отвориха. Във вагона нахлу миризма, толкова остра и задушлива, че Кауфман закри лице с ръка.

Остана така цяла вечност, притихнал, с ръка на устата. По-добре да не дърпа дявола за опашката.

После, зад прозореца, проблесна светлина. Появиха се контурите на рамката на вратата и започнаха да стават все по-отчетливи. Скоро във вагона беше толкова светло, че Кауфман различи безжизненото тяло на Касапина в краката си и бледата плът на висящите от двете му страни трупове.

Тогаво от мрака отвън се разнесе шепот — множество тихи звуци, наподобяващи жуженето на бръмбари. В тунела имаше човешки същества, които се приближаваха бавно към влака. Лион вече виждаше силуетите им. Някои носеха факли, които горяха със студена кафява светлина. Шумът вероятно се дължеше на стъпките им по влажната земя, на цъкането на езиците им или и на двете.

Кауфман не беше толкова наивен, колкото преди час. Нима можеше да има някакво съмнение в намеренията на съществата, които вървяха в тъмнината към него? Касапина бе заклал мъжете и жените, за да осигури месо за тези канибали, а те идваха, за да се нахранят в този вагон-ресторант като клиенти, призовани на вечеря от звъна на гонг.

Кауфман се наведе и взе сатъра, който Махогани бе изпуснал. Шумът от приближаването на съществата се усилваше с всеки изминал миг. Той заотстъпва към другия край на вагона, по-далеч от зеещите врати, само за да открие, че вратите зад гърба му също са отворени и че през тях се чува друг шепот.

Лион отстъпи отново към седалките, готов да се скрие под тях, когато една тънка, почти прозрачна от слабост ръка се показва през вратата.

Той откри, че не може да откъсне очи от нея. Не беше вцепенен от ужас като одева при прозореца. Просто искаше да продължи да гледа.

Съществото влезе във вагона. Светлината на факлите отзад остави лицето му в сянка, но очерта ясно фигурата му.

В нея нямаше нищо забележително.

Създанието имаше две ръце и два крака; формата на главата му не беше необичайна. Тялото му бе дребно и усилието от качването във влака го накара да се задъха. Изглеждаше по-скоро старо и немощно, отколкото опасно; въображаемите поколения от човекоядци не го бяха подготвили за печалната му уязвимост.

От тъмнината зад гърба му започнаха да прииждат още подобни същества. Нахлуваха във влака през всяка отворена врата.

Кауфман осъзна, че е в капан. Той претегли сатъра в ръцете си, за да прецени как е балансирано острието, и се подготви за битка с тези древни чудовища. Някой внесе факла във вагона и тя освети лицата на водачите.

Бяха напълно плешиви. Уморената плът на лицата им бе изопната върху черепите и лъщеше от напрежение. Кожата им бе изпъстрена с петна от болести и разложение, а някои от лицевите им мускули се бяха стопили до черни гнилостни мехури, през които прозираха костите на скулите и слепоочията. Част от съществата бяха голи като бебета и меките им, сифилистични тела изглеждаха почти безполови. Гърдите им представляваха увиснали върху торса кожени торби, гениталиите им бяха съсухрени.

Онези, които носеха одежди, бяха още по-ужасяващи. На Кауфман не му беше нужно много време, за да осъзнае, че изгнилите тъкани, които обгръщаха раменете и слабините им, са човешки кожи. Не една, а десетина или повече, струпани безразборно една върху друга като жалки трофеи.

Водачите на тази гротескна опашка за храна вече бяха до трупове, изпосталелите им ръце лежаха върху бутоните и галеха обръснатата плът така, сякаш допирът до нея им доставяше сексуално удоволствие. Изплезените им езици се полюшваха и по месото капеше слюнка. Очите им шареха нетърпеливо от глад и възбуда.

Накрая едно от чудовищата видя Кауфман.

Очите му спряха да шарят и се втренчиха в него. На лицето му се изписа почуда, едно почти комично недоумение.

— Ти — рече то. Гласът му беше сух като устните, от които излезе.

Кауфман надигна сатъра, като пресмяташе шансовете си. Във вагона имаше може би тридесет от съществата, а отвън имаше още много. Но всички изглеждаха слаби и не разполагаха с оръжия, само със собствените си кожи и кости.

Чудовището проговори отново и този път гласът му, вече укрепнал, беше овладян и звучен — мелодичният говор на мъж, който някога е бил културен и очарователен.

— Ти зае мястото му, така ли?

То погледна надолу към трупа на Махогани. Изглежда, беше схванало светкавично ситуацията.

— И без това беше стар — добави то и воднистите му очи се върнаха върху Кауфман, като го оглеждаха внимателно.

— Майната ти — каза Лион.

Създанието направи опит да се усмихне, но беше забравило как се прави — вместо усмивка се получи гримаса, която изложи на показ многобройните му заострени, грижливо изпилени зъби.

— Сега ти трябва да правиш това за нас — каза то, като продължаваше да се усмихва ужасяващо. — Без храна няма да оцелеем.

Ръката му погали задницата на трупа. Кауфман не удостои тази идея с отговор. Вместо това се загледа с отвращение в ноктите на чудовището, които се плъзнаха в цепката на задника, за да обхванат нежния мускул.

— Това ни отвращава не по-малко от теб — рече съществото. — Но сме принудени да ядем месото, за да не умрем. Бог ми е свидетел, че изобщо не ми е вкусно.

Въпреки това лигите на нещото не спираха да капят.

Кауфман си възвърна способността да говори. Гласът му беше тих и по-скоро смутен, отколкото уплашен.

— Какви сте вие? — Той се сети за брататия мъж в заведението за бързо хранене. — Да не сте жертви на някакъв инцидент?

— Ние сме бащите на града — каза онова. — И неговите майки, дъщери и синове. Основателите и законодателите. Ние построихме този град.

— Ню Йорк ли? — попита Кауфман. Палатът на удоволствията?

— Преди да се родиш, преди да се роди всичко живо.

Докато говореше, съществото мушна пръсти в разрязаното тяло и започна да бели тънкия еластичен слой, който покриваше сочните мускули. Чудовищата зад гърба на Кауфман вече сваляха провесените трупове, а ръцете им се плъзгаха по гладките гърди и хълбоци със същата наслада. Те също отделяха месото от кожата.

— Ти ще ни донесеш още — каза бащата. — Още месо. Другият беше слаб.

Лион го зяпна невярващо.

— Аз? Да ви храня? За какъв ме вземаш?

— Трябва да го направиш заради нас и заради онези, които са по-стари от нас. Онези, които са родени преди идеята за града, когато Америка е била само гори и пустини.

Слабата ръка посочи тъмнината извън влака.

Очите на Кауфман проследиха протегнатия пръст. Пред вагона имаше нещо, което бе пропуснал да види преди; нещо много по-голямо от човек.

Тълпата от чудовища се раздели, за да може да пристъпи напред и да огледа по-добре нещото, което се намираще отвън, но краката му отказаха да помръднат.

— Хайде — подкани го Бащата.

Кауфман се замисли за града, който беше обичал. Наистина ли това бяха неговите старци, неговите философи и създатели? Трябваше да приеме, че е така. Може би на повърхността имаше хора — бюрократи, политици, някакви представители на властта, — които знаеха тази ужасяваща тайна, които бяха посветили живота си на опазването на отвратителните създания и ги хранеха, както диваците принасят жертви на боговете си. В този ритуал имаше нещо ужасно познато. Той задейства някакво звънче — не в съзнанието на Кауфман, а в неговата по-дълбока, по-стара същност.

Краката му, които вече се подчиняваха не на разума, а на инстинкта му за преклонение, се раздвижиха. Той прекоси коридора, който бяха образували съществата, и слезе от влака.

Светлината на факлите осветяваше едва-едва безкрайната тъмнина. Въздухът изглеждаше плътен, натезал от миризмата на древна пръст. Но Кауфман не подуши нищо. Наведе глава — единственото, което можеше да направи, за да не припадне отново.

Той беше там; предшественикът на човека. Оригиналният американец, който бе обитавал тези земи преди пасамакуодите^[3] и шейените. И очите му, ако изобщо имаше очи, го наблюдаваха.

Тялото на Кауфман се разтресе. Зъбите му затракаха.

Чуваше физиологичните звуци на неговата анатомия — цъкане, хрущене, хълцане.

Съществуването се размърда в мрака.

Шумът от движението му бе страховит. Като планина, която се надига.

Кауфман вдигна лице и без да се замисля какво или защо прави, падна на колене върху мръсната земя, коленичи пред Бащата на Бащите.

Всеки ден от живота му го бе водил към този ден, всеки миг бе препускал към този неописуем миг на благочестив ужас.

Ако в тази дупка имаше достатъчно светлина, за да зърне цялото създание, нерешителното му сърце щеше да се пръсне. Когато видя какво представлява, то затуптя бясно в гърдите му.

Съществуването беше огромно. Без глава и крайници. Без нито една човешка черта, без нито един орган, който да изглежда смислено. Ако трябваше да го оприличи на нещо, щеше да бъде рибен пасаж. Хиляди издължени муцуни, които се движеха в синхрон, набъбваха, разтваряха се и се свиваха ритмично. Нещото менеше цветовете си като седеф, но някои от тях бяха по-наситени от всеки цвят, който Кауфман бе виждал, а имаше и такива, които изобщо не можеше да назове.

Това бе всичко, което успя да види и беше повече, отколкото искаше да вижда. В мрака имаше още много неща, които потрепваха и се размахваха.

Но той не можеше да гледа повече. Извърна лице и в същия миг от влака изскочи една футболна топка, която се търкулна пред Бащата.

Или поне Кауфман я взе за топка, докато не се вгледа по-внимателно и не осъзна, че е човешка глава: главата на Касапина. Кожата на лицето висеше на ивици. Главата лъщеше от кръв пред своя повелител.

Лион се обърна и се върна при влака. Всяка част от тялото му плачеше, освен очите. Те горяха от гледката, която бе оставил зад гърба си, и не сълзяха.

Съществата във вагона бяха започнали да вечерят. Видя как едно от тях изтръгва синьото око от очната кухня на една от жените, за да го поднесе към устата си като вкусна хапка. Друго беше захапало нечия ръка. В краката на Кауфман лежеше обезглавеният труп на Касапина, а от разкъсания врат бликаше обилно кръв.

Малкият Баща, с когото бе разговарял по-рано, застана пред него.

— Ще ни служиш ли? — попита онзи кротко, както човек би подканил кравата си да го последва.

Лион се загледа в сатъра, символ на службата на Касапина. Съществата започнаха да напускат вагона, като влачеха наръфаните тела след себе си. Факлите намаляха и тъмнината се завърна във влака.

Но преди светлината да изчезне напълно, Бащата се пресегна, хвана Кауфман за лицето и го завъртя, за да види отражението си в мръсното стъкло на един от прозорците.

Отражението беше слабо, но въпреки това видя ясно колко се е променил. Беше по-блед от всеки жив човек, покрит с нечистотии и кръв.

Ръката на Бащата все още го държеше за лицето и сега показалецът проникна в устата му, а нокътят задраска по задната част на гърлото му. Кауфман се задави, но нямаше воля да отблъсне нападението.

— Служи ни — рече съществото. — В мълчание.

Лион разбра твърде късно какво е намерението на пръстите...

Те сграбчиха здраво езика му и го извиха. Шокиран, той изпусна сатъра. Опита се да изкрещи, но от устата му не излезе нито звук. Гърлото му се напълни с кръв, чу как плътта му се къса и се сгърчи в агония.

После ръката се измъкна от устата му и алените, влажни от кръв и слюнка пръсти се появиха пред лицето му — с неговия език, стиснат между палеца и показалеца.

Кауфман беше онемял.

— Служи ни — повтори Бащата, навря езика в собствената си уста и го задъвка с неприкрито задоволство. Лион се строполи на колене и повърна сандвича си.

Бащата вече се отдалечаваше с тътрене в мрака; останалите древни бяха изчезнали в подземния лабиринт в очакване на друга нощ.

Високоговорителят изпращя.

— Към къщи — съобщи машинистът.

Вратите се затвориха със свистене и влакът забуча. Лампите светнаха, после угаснаха и пак светнаха.

Влакът потегли.

Кауфман лежеше на пода и по лицето му се стичаха сълзи — сълзи на смут и примирение. Сигурно щеше да кърви до смърт. Беше му все едно дали ще умре. Светът и без това беше отвратително място.

* * *

Събуди го машинистът. Кауфман отвори очи. Лицето, което бе надвесено над него, беше черно и недружелюбно. Ухили му се. Кауфман се опита да каже нещо, но устата му бе запечатана от съсирена кръв. Завъртя рязко глава, като ломотеше като идиот. Но думи нямаше, само грухтене.

Не беше мъртъв. Не беше кървил до смърт.

Машинистът го издърпа на колене, като му говореше като на тригодишно дете.

— Имаш работа, мой човек; те са много доволни от теб.

Беше напльончил пръсти и търкаше подутите устни на Кауфман, като се опитваше да ги раздели.

— До утре вечер трябва да научиш много неща...

Да научи много неща. Да научи много неща.

Машинистът изведе Лион от влака. Намираха се на станция, която не беше виждал преди. Беше облицована с бели плочки и блестеше от чистота, мечтата на всеки железопътен служител. Стените не бяха загрозени от графити. Нямаше гишета, но нямаше и врати, нито пътници. Това беше линия, която обслужваше един-единствен клиент — Влакът за месо.

Една сутрешна смяна от чистачи вече миеше с маркучи кръвта по седалките и пода на влака. Някакъв човек събличаше тялото на Касапина, за да го подготви да бъде изпратено в Ню Джърси. Навсякъде около Кауфман кипеше трескава дейност.

През една решетка на тавана на гарата се лееше утринна светлина. В лъчите се въртяха песъчинки. Лион ги загледа като

омагьосан. От дете не беше виждал по-красиво нещо. Красиви песъчинки. Как само се въртяха.

Машинистът беше успял да разлепи устните му. Устата му беше прекалено наранена, за да я движи, но поне можеше да диша лесно. А и болката вече отшумяваше.

Машинистът му се усмихна, после се обърна към останалите работници на гарата.

— Искам да ви представя заместника на Махогани. Нашият нов касапин.

Работниците погледнаха към Кауфман. На лицата им се изписа неприкрито уважение, което той намери за трогателно.

Лион вдигна очи към слънчевата светлина, която сега падаше навсякъде около него. Отметна глава, за да покаже, че иска да се качи горе, на открито. Машинистът кимна и го поведе по стръмно стълбище, което излизаше на тясна алея, после го остави на тротоара.

Беше прекрасен ден. Ведрото небе над Ню Йорк беше набраздено от тънки като влакна бледорозови облаци, а въздухът ухаеше на утрин.

Улиците и авенютата още бяха пусти. През едно отдалечено кръстовище премина самотно такси и шумът от двигателя му прозвуча като шепот; изпотен бегач претича от другата страна на улицата.

Много скоро празните тротоари щяха да се изпълнят с хора. Градът щеше да се заеме с делата си в неведение — и никога нямаше да узнае върху какво е бил построен или на какво дължи живота си. Без да се колебае, Кауфман падна на колене и целуна мръсния бетон с кървавите си устни, като се закле мълчаливо във вечна вярност към неговото дълголетие.

Палатът на удоволствията прие преклонението му без коментар.

[1] Френски благородник, маршал на Франция и съмишленик на Жана д'Арк, езекутиран през 1440 г. за магьосничество, содомия и 140 убийства на малки деца. Освен че е един от първите документиран серийни убийци, Жил дьо Ре се смята за прототип на Синята брада от едноименната приказка на Шарл Перо. — Б.пр. ↑

[2] В ирландската и шотландската митология — женски духове, чиито жални писъци предвещават смърт. — Б.пр. ↑

[3] Индианско племе, населявало крайбрежните части на щата Мейн преди идването на белите хора. — Б.пр. ↑

ПЛЯМПАЛОТО И ДЖАК

Плямпалото така и не успя да разбере защо могъщите (да пребъде царството им и още дълго да сипят огън и жулел върху главите на прокълнатите) го бяха извадили от Ада, за да тормози Джак Поло. Всеки път, когато изпратеше по каналния ред колебливо запитване до своя господар, изразяващо се в простикия въпрос „Какво правя тук?“, го порицаваха набързо за любопитството. Това не е твоя работа, гласеше отговорът, работата ти е да го направиш. Или да загинеш, докато се опитваш. И след като бе измъчвало Поло в продължение на шест месеца, Плямпалото започваше да гледа на смъртта си като на съвсем приемливо решение. Тази безкрайна игра на криеница не беше от полза за никого и го разстройваше ужасно. То се боеше, че ще получи язви, страхуваше се, че ще пипне психосоматична проказа (заболяване, което поразяваше често низшите демони като него) и, което беше най-лошото, опасяваше се, че ще си изпусне нервите и ще убие човека в неконтролируем изблик на наранена гордост.

А какъв беше Джак Поло всъщност?

Вносител на корнишони; проклет да е Левит^[1], той беше най-обикновен вносител на корнишони. Животът му беше банален, семейството скучно, политическите убеждения наивни, а вярата му я нямаше никаква. Човекът беше напълно безполезен, кръгла нула — защо да се занимава Плямпалото с някой като него? Поло не беше фаустовски тип, не беше някой, дето ще склучи договор и ще си продаде душата. Не би проявил интерес към шанса да бъде богопомазан — щеше да изсумти презрително, да вдигне рамене и да продължи да внася корнишони.

И все пак Плямпалото беше обвързано с тази къща, трябваше да стои в нея през дългите нощи и още по-дългите дни, докато не докара този мъж до лудост или до състояние, близко на лудостта. Процесът щеше да е продължителен, ако не и безконечен. Да, понякога дори

психосоматична проказа му се струваше приемлива, стига да се отърве от тази невъзможна мисия.

Колкото до Джек Дж. Поло, той продължаваше да бъде най-наивният измежду хората. Както винаги досега; всъщност в миналото бе страдал многократно от своята наивност. Покойната му, непрежалима съпруга му изневеряваше (в поне два от случаите той беше в къщата и гледаше телевизия), но Джек научи последен. А колко улики бяха оставили след себе си! Дори един сляп, глух и ням човек би станал подозрителен. Не и той. Джек бе обсебен от глупавия си бизнес и изобщо не забеляза остатъчния мирис от одеколona на прелюбодееца, нито необичайната честота, с която жена му сменяше спалното бельо.

Същата незаинтересованост прояви и в случая, когато помалката му дъщеря Аманда му призна, че е лесбийка. Отговорът му се състоеше във въздишка и озадачено изражение.

— Само да не забременееш, скъпа — каза ѝ той и отиде да се поразходи в градината, безгрижен както винаги.

Какъв шанс имаше един бяс с подобен човек?

За същество, обучено да бърника с досадни пръсти в раните на човешката психика, Поло представляваше една гладка ледена повърхност без никакви отличителни белези, по която бе невъзможно да се задържи каквато и да било злонамереност.

Очевидно нищо не бе в състояние да наруши пълното му безразличие. Нещастията в живота му сякаш изобщо не го засягаха. Когато най-накрая откри, че жена му го мами (свари ги да се чукат в банята), той не се почувства нито наранен, нито унижен.

— Случват се такива работи — рече си и излезе заднешком от банята, като ги остави да довършат започнатото.

„*Che sera, sera.*“^[2]

„*Che sera, sera.*“ Човекът си мърмореше тази фраза досадно често. Изглежда, изповядваше философията на фатализма и оставяше атаките по негова мъжественост, честолюбие и достойнство да се стичат по егото му така, както дъждовните капки се стичаха по плешивата му глава.

Плямпалото чу как съпругата на Поло признава всичко на мъжа си (висеше надолу с главата от полилея, невидимо както винаги) и сцената го накара да потръпне. Ето, смутената грешница моли да бъде

обвинена, наругана или дори ударена, а вместо да даде израз на гнева си, Поло вдига рамене и изслушва всичко, което има да му каже, без да я прекъсне нито веднъж. Накрая жената се оттегли по-скоро разстроена и тъжна, отколкото виновна и Плямпалото я чу да се оплаква пред огледалото в банята колко оскърбена се чувства от липсата на справедливия му гняв. А малко по-късно се хвърли от балкона на кино „Рокси“.

Самоубийството ѝ се оказа донякъде благоприятно за беса. Сега, когато жената на Джак я нямаше, а дъщерите му не живееха в къщата, Плямпалото можеше да крои по-сложни трикове, с които да извади от равновесие жертвата си, без да се тревожи, че присъствието му може да бъде разкрито от същества, които не са набелязани за атака от могъщите.

Но отсъствието на съпругата оставяше къщата празна денем и скоро Плямпалото откри, че го мъчи ужасна скука. Часовете от девет до пет, през които бе само, често му се струваха безкрайни. То се мотаеше унило, като замисляше чудати и непрактични начини да си отмъсти на Поло, крачеше от стая в стая паднало духом, съпътствано единствено от щракането и бръмченето на дома, докато радиаторите се охлаждаха или хладилникът се включваше и изключваше. Скоро ситуацията стана толкова безнадеждна, че пристигането на обедната поща се превърна в истинско събитие за Плямпалото и то изпаднаше в непоклатима меланхолия всеки път, когато пощальонът подминаваше къщата.

Прибереше ли се Джак, игрите започваха с пълна сила. Обичайната програма за загряване — Плямпалото посрещаше мъжа на вратата и му пречеше да превърти ключа в ключалката. Борбата продължаваше минута-две, докато Джак открие каква е силата на съпротивлението на беса и го надвие. Щом човекът влезеше, Плямпалото разклащаше всички абажури. Обикновено Джак не обръщаше грам внимание на това представление, независимо колко силно бе люлеенето. А понякога свиваше рамене и промърморваше „Земетресение“, след което добавяше неизменното „*Che sera, sera*“.

В банята Плямпалото изстискваше паста за зъби върху седалката на тоалетната чиния и запушваше главата на душа с мокра тоалетна хартия. Понякога дори присъстваше на къпането, като висеше невидимо от релсата на завесата на душа и мърмореше неприлични

предложения в ухото на Джак. В Академията учеха демоните, че това винаги дава резултат. Редовното шепнене на мръсотии рано или късно разстройваше клиентите, защото ги караше да си мислят, че тези гадости са продукт на собственото им въображение, а това ги изпълваше с отвращение, караше ги да се намразят и накрая ги подлудяваше. Разбира се, имаше редки случаи, при които жертвите се възбуждаха до такава степен от прошепнатите предложения, че излизаха на улицата и ги осъществяваха. При това положение често пъти ги арестуваха и ги хвърляха в затвора. А това водеше до нови престъпления и постепенно падане на всякакви морални задръжки — така че демоните печелеха. И в двата случая лудостта бе неизбежна.

Само че по някаква причина това правило не важеше за Поло; той беше невъзмутим, истински стълб на благоприличието.

Всъщност, ако се съди по развитието на нещата, щеше да рухне не Джак, а Плямпалото. То бе уморено; ужасно уморено. Безкрайните дни, които прекарваше в тормозене на котката, четене на вицове във вчерашния вестник и гледане на телевизионни игри го изтощаваха. Напоследък бе започнало да се увлича по жената, която живееше в отсрещната къща. Беше млада вдовица и през по-голяма част от времето се разхождаше чисто гола из дома си. Понякога, когато пощальонът пропуснеше да се отбие на обед, за Плямпалото бе почти непоносимо да наблюдава жената и да знае, че не може да прекрачи прага на къщата на Поло.

Такъв бе Законът. Плямпалото беше низш демон и не можеше да напуска пределите на дома на неговата жертва. Ако излезеше от там, цялата му сила щеше да се прехвърли върху жертвата, а демонът щеше да бъде принуден да разчита на нейната милост.

През целия юли и по-голямата част от август Плямпалото се бе потило в своя затвор, но Джак Поло бе останал напълно недосегаем за атаките му през тези слънчеви, горещи месеци.

Това смущаваше дълбоко демона и самоувереността му малко по малко се рушеше, като гледаше как невъзмутимата жертва излиза невредима от всичките му изпитания и трикове.

Плямпалото плачеше.

Плямпалото крещеше.

В пристъп на неудържимо страдание то свари водата в аквариума и затри гупите.

Поло не чу нищо. И не видя нищо.

* * *

Накрая, в последните дни на септември, Плямпалото наруши един от основните закони на статуса си, като се обърна директно към своите господари.

Есента е сезонът на Ада и по-висшите демони бяха в добро настроение. Затова благоволиха да поговорят със своето творение.

— Какво искаш? — попита Велзевул и гласът му помрачи въздуха във всекидневната.

— Този човек... — започна нервно Плямпалото.

— Да?

— Този Поло...

— Да?

— Безсилен съм спрямо него. Не мога да го хвърля в паника, не успявам да всея страх у него, нито дори лека тревога. Безполезен съм, Повелителю на мухите, и искам да бъде сложен край на злочестието ми.

Лицето на Велзевул се появи за миг в огледалото над камината.

— *Искаш* какво?

Велзевул беше наполовина слон, наполовина оса. Плямпалото бе ужасено.

— Аз... искам да умра.

— Не можеш да умреш.

— Да напусна този свят. Само този. Да изчезна. Да бъда заменен.

— *Няма да умреш.*

— Но аз не мога да го пречупя! — изпищя плачевно Плямпалото.

— Трябва.

— Защо?

— Защото ние ти казваме да го направиш. — Велзевул винаги използваше кралското „ние“, въпреки че нямаше това право.

— Кажете ми поне защо съм в тази къща — примоли се Плямпалото. — Какво е той? Нищо! Той е едно нищо!

Велзевул намери това за много забавно. Той се изсмя, избръмча, изтръби.

— Джак Джонсън Поло е дете на богомолец от Църквата на изгубеното спасение. Той ни принадлежи.

— Но защо ви е? Толкова е тъп.

— Искаме го, защото душата му ни бе обещана, а майка му не спази обещанието. Не ни отдаде дори своята душа. Измами ни. Умря в ръцете на свещеник и бе съпроводена в безопасност до...

Думата, която последва, беше анатема. Повелителят на мухите едва се насили да я произнесе.

— ... Рая — довърши Велзевул с безкрайна мъка в гласа си.

— Рая — повтори Плямпалото, без да е съвсем наясно какво означава тази дума.

— Поло ще бъде преследван в името на Древния и ще бъде наказан за престъпленията на майка си. Нито едно мъчение не е достатъчно за семейство, което ни е изиграло.

— Уморен съм — примоли се Плямпалото, като се осмели да доближи огледалото. — Моля. Умолявам ви.

— Този мъж ще бъде наш — отсече Велзевул — или ти ще страдаш вместо него.

Фигурата в огледалото махна с черно-жълтия си хобот и започна да избледнява.

— Къде е гордостта ти? — попита господарят, докато чезнеше. — Гордостта, Плямпало, гордостта.

И се изгуби.

Обзето от разочарование, Плямпалото вдигна котката и я метна в огъня, където тя се овъгли за отрицателно време. „Ех, законът да позволяваше да постъпи така и с човешката плът“, помисли си то. Ех. Тогава щеше да подложи Поло на същите мъки. Но не. Плямпалото познаваше законите като дланта си; като начинаещ демон неговите учители се бяха постарали да му ги набият здраво в главата. А Първият закон гласеше: „И с пръст не ще докосваш жертвите си“.

Така и не му бяха казали защо е необходимо да се спазва този закон, но трябваше.

„И с пръст...“

Мъчителният процес продължи. Дните минаваха, а мъжът все така не показваше признаци, че ще се огъне. През следващите седмици Плямпалото уби още две котки, които Джак донесе на мястото на скъпоценния си Фреди (вече пепел).

Първата от тези нещастни жертви бе удавена в тоалетната през един ленив петъчен следобед. Плямпалото изпита задоволство от отвратеното изражение на Поло, когато онзи разкопча панталоните си и погледна надолу. Но удоволствието му бързо се стопи от безгрижната лекота, с която мъжът се справи с мъртвата котка — извади подгизналата топка косми от тоалетната чиния, уви я в хавлиена кърпа и я зарови в градината зад къщата, като си мърмореше нещо.

Третата котка, която Поло донесе вкъщи, усети невидимото присъствие на демона от самото начало. Последва една наистина забавна седмица в средата на ноември, когато животът на Плямпалото стана почти интересен, докато си играеше на котка и мишка с Фреди III. Ролята на мишката се изпълняваше от Фреди. Котките не са особено умни животни, затова играта не беше голямо интелектуално предизвикателство, но все пак внесе разнообразие в безкрайните дни на очакване, тормоз и провал. Пък и това същество не отричаше присъствието на Плямпалото. Накрая обаче, в пристъп на лошо настроение (причинено от втория брак на голата вдовица) демонът си изпусна нервите. Котката си точеше ноктите в изкуствения килим, дращейки по него часове наред. Шумът накара Плямпалото да изскърца с метафизичните си зъби. То изгледа котката само за миг и тя се пръсна, сякаш бе погълнала граната.

Ефектът бе поразителен. Резултатът бе потресаващ. Всичко стана в котешки мозък, козина и черва.

Същата вечер Поло се прибра изморен, застана на прага на трапезарията и огледа с преbledняло лице касапницата.

— Проклети кучета — рече той. — Проклети, проклети кучета.

В гласа му имаше гняв. „Да“, възликува Плямпалото, гняв. Мъжът бе разстроен, личеше си по лицето му.

Въодушевен, демонът се втурна през къщата, решен да се възползва от своята победа. Отвори и затвори с трясък всички врати. Счупи вазите. Разклати абажурите.

Поло просто почисти остатъците от котката.

Плямпалото се спусна тичешком на долния етаж и разкъса една възглавница. Качи се на тавана и се престори на човекоядно чудовище, като накуцваше и се кискаше.

Поло просто погребва Фреди III до гроба на Фреди II и пепелта на Фреди I.

После се оттегли в леглото — без възглавница.

Демонът бе сразен. Щом този човек остана тъй слабо обезпокоен от експлодиралата в трапезарията котка, какъв шанс имаше Плямпалото да пречупи някога копелето?

Оставаше му една-единствена възможност.

Наближаваше Коледа и децата на Джак щяха да дойдат в къщата, за да се събере семейството. Може би те щяха да го убедят, че има нещо нередно; може би щяха да разчупят пълното му безразличие и да го накарат да загуби самообладание. Като се вкопчи сляпо в тази надежда, Плямпалото прекара в бездействие седмиците до края на декември, като кроеше как да нападне гостите с цялата творческа злоба, на която въображението му бе способно.

Междувременно животът на Джак продължи да тече спокойно. Вместо да се възползва от натрупания опит, той живееше като писател, който пише безсмислена история — без да се вживява много-много. Все пак показва ентузиазма си от наближаващия празник по няколко забележителни начина. Разтреби безукорно стаите на дъщерите си. Застла леглата им с благоуханни ленени чаршафи. Почисти килима от последните капки котешка кръв. Дори постави коледно дърво във всекидневната, като го окичи с разноцветни топки, гирлянди и подаръци.

Докато се подготвяше за празника, Джак се замисляше от време на време за играта, която играеше и тихо пресмяташе шансовете си. През идните дни щеше да се наложи да подложи на страдание както себе си, така и дъщерите си, за да провери дали може да спечели. Но колкото и да разсъждаваше над това, винаги стигаше до извода, че шансът да победи си заслужава рисковете.

Затова продължаваше да пише живота си и да чака.

Заваля сняг и затропа тихо по прозорците и вратата. Дойдоха деца, като пееха коледни песни и Поло ги възнагради щедро. Можеше да повярва, макар и за кратко, че живее в един спокоен свят.

Късно вечерта на двадесет и трети декември дъщерите пристигнаха сред вихрушка от чанти и целувки. По-малката, Аманда, дойде първа. От стратегическата си позиция върху площадката на стълбището Плямпалото изгледа злобно младата жена. Не му приличаше на идеална жертва за пречупване. Всъщност му изглеждаше опасна. Джина се появи час-два по-късно; изящна

двадесет и четиригодишна жена, която изглеждаше не по-малко застрашително от сестра си. Двете донесоха в къщата смях и оживление, пренаредиха мебелите, изхвърлиха нездравословната храна от хладилника, казаха си една на друга (и на баща си) колко много е липсвал всеки на останалите. За няколко часа сивият дом светна от любов и веселие.

На Плямпалото му прилоша.

Като хленчеше, мушна глава в спалнята, за да се скрие от любовната глъчка, но тя го застигна и там. Не му остана нищо друго, освен да седи, да слуша и да доизкусурява отмъщението си.

Джак беше щастлив, че красавиците му са си вкъщи. Аманда имаше мнение по всички въпроси и беше толкова силна, досущ като майка си. Джина приличаше още повече на нея, беше самоуверена и схватлива. Поло беше толкова щастлив от присъствието им, че му идеше да заплаче; вижте го — гордият баща, който излага и двете на такава опасност. Но нима имаше избор? Щеше да бъде подозрително, ако беше отменил коледното празненство. Това можеше да провали цялата му стратегия, да накара врага да осъзнае, че го мамят.

Не, трябваше да бъде търпелив. Да се държи като глупак — така, както врагът му очаква.

И моментът за действие щеше да настъпи.

В 3,15 сутринта на Коледа Плямпалото започна военни действия, като изхвърли Аманда от леглото ѝ. Нищо и никакво представление, но постигна желания ефект. Като потриваше сънено натъртената си глава, тя се качи отново в леглото, което подскочи като неопитомен жребец, разтърси се и я запрати повторно на пода.

Шумът събуди всички останали. Джина влезе първа в стаята на сестра си.

— Какво става?

— Под леглото има някой.

— Какво?

Джина грабна едно преспание от тоалетната масичка и извика на нападателя да излезе. Невидимото Плямпало седна на перваза на прозореца и започна да прави неприлични жестове на жените, като върза гениталиите си на няколко възела.

Джина надзърна под леглото. Плямпалото увисна на полилея и се залюля напред-назад, докато му се зави свят.

— Няма нищо...

— Има.

Аманда знаеше. О, да, тя знаеше.

— Тук има нещо, Джина — рече тя. — Не сме сами в стаята, сигурна съм.

— Не — отсече категорично Джина. — Сами сме.

Когато Поло влезе, Аманда тъкмо проверяваше зад гардероба.

— Защо е цялата тази врява?

— В къщата има нещо, татко. Нещо ме изхвърли от леглото.

Джак погледна смачканите чаршафи и преместения матрак, после се обърна пак към Аманда. Това беше първият тест — трябваше да лъже възможно най-небрежно.

— Изглежда, си имала кошмари, красавице — заяви той с невинна усмивка.

— Под леглото имаше нещо — настоя Аманда.

— Сега тук няма никой.

— Но аз го усетих.

— Ако искаш, ще проверя останалата част от къщата — предложи й той, без да демонстрира ентузиазъм. — Вие двете за всеки случай останете тук.

Когато Поло излезе от стаята, Плямпалото разклати полилея още по-силно.

— Земетресение — каза Джина.

На долния етаж бе студено и на Поло не му се искаше да стъпва бос по кухненските плочки, но изпита тихо задоволство, че битката започна толкова безобидно. Беше се опасявал, че врагът ще нападне свирепо при наличието на такива уязвими жертви. Но не — Джак бе преценил умствените способности на създанието доста точно. Това беше низш демон. Могъщ, но глупав. Демон, който можеше да бъде изваден от равновесие. „Действай внимателно — рече си той, — действай внимателно.“

Той обиколи без да бърза цялата къща, като отваряше послушно шкафовете и надничаше зад мебелите, после се върна при дъщерите си, които бяха седнали на горната площадка на стълбището. Аманда изглеждаше малка и бледа; една двадесет и двегодишна жена, която сякаш отново се бе превърнала в дете.

— Нищо — каза ѝ той с усмивка. — Коледа сутрин е и в цялата къща...

Джина довърши:

— Нищо не помръдва, дори мишка.

— Дори мишка, красавице.

В този миг Плямпалото напомни за присъствието си, като събори една ваза от полицата над камината във всекидневната.

Дори Джак подскочи.

— По дяволите — изруга той. Нуждаеше се от още сън, но Плямпалото не проявяваше признаци, че скоро ще ги остави на мира.

— *Che sera, sera* — промърмори Джак, събра парчетата от китайската ваза и ги остави върху парче вестник. — Лявата страна на къщата потъва малко по малко, нали знаете — добави на висок глас. — Така е от години.

— Едно земетресение — каза Аманда със спокойна увереност — не може да ме изхвърли от леглото.

Джина не каза нищо. Възможностите не бяха много. Алтернативите не бяха привлекателни.

— Може да е бил Дядо Коледа — заяви Поло в опит да се пошегува. После зави парчетата във вестника и го занесе в кухнята, убеден, че всяко негово действие се следи. — Какво друго би могло да бъде? — попита през рамо, докато тъпчеше вестника в коша за боклук. — Единственото друго обяснение... — Доближаването до истината го накара да изпита въодушевление. — Единственото друго обяснение е прекалено нелепо, за да бъде изречено на глас.

Каква изтънчена ирония — да отрече съществуването на невидимия свят, когато знае, че той го наблюдава враждебно дори и в настоящия момент.

— Имаш предвид полтъргайт? — попита Джина.

— Имам предвид всичко, което се спотайва в нощта. Но ние сме възрастни хора, нали така? Не вярваме в таласъми.

— Не — каза решително Джина. — Аз не вярвам в таласъми, но и не вярвам, че къщата се намества.

— Ами, засега ще трябва да се задоволим с това обяснение — рече безгрижно Джак. — Вече е Коледа. Не искаме да разваляме празника с приказки за гремлини^[3], нали?

Всички се засмяха едновременно.

Гремлини. Каква смъртна обида. Да наречеш изчадието адово гремлин.

По невидимите бузи на Плямпалото се застичаха димящи киселинни сълзи, но то стисна зъби и запази спокойствие.

Все още имаше време да изтрие атеистичната усмивка на Джак от гладкото му дебело лице. Предостатъчно време. Никакви половинчати мерки отсега нататък. Никаква изтънченост. Щеше да го нападне с всички сили.

Нека има кръв. Нека има агония.

Щеше да ги пречупи всичките.

* * *

Аманда приготвяше коледната вечеря в кухнята, когато Плямпалото започна следващата си атака. В къщата ехтеше хорът на Кралския колеж: „О, малък град Витлеем, В покой лежиш пред нас...“

Подаръците бяха отворени, джиновете с тоник бяха пресушени, цялата къща беше като една топла прегръдка.

Сред топлите изпарения в кухнята проникна внезапен хлад и накара Аманда да потрепери; тя отиде до прозореца, който бе откренат, за да влиза свеж въздух, и го затвори. Може би се разболяваше.

Плямпалото я наблюдаваше в гръб, докато тя шеташе в кухнята и се наслаждаваше на домашната атмосфера. Аманда усети втрещения му поглед съвсем ясно и се обърна. Никой, нищо. Продължи да мие брюкселското зеле и изрязва червея, свит в сърцевината на едно от топчетата. После го удави.

Хорът пееше ли, пееше.

От всекидневната долетя задружният смях на Джак и Джина.

Сетне се чу шум. Тропане, последвано от удари с юмруци по врата. Аманда изпусна ножа в купата със зелето и се извърна от мивката по посока на шума. Той ставаше все по-силен. Сякаш в един от шкафове имаше нещо, което се опитваше да излезе навън. Котка, затворена в кутия или...

Птица.

Шумът идваше от фурната.

Аманда си помисли най-лошото и стомахът ѝ се сви. Нима бе мушнала нещо във фурната заедно с пуйката? Извика баща си, грабна кухненската кърпа и пристъпи към готварската печка, която се тресеше от паниката на своя затворник. Представи си как отвътре изскача ужасена котка с изгоряла козина и полуовъглена плът.

Джак застана на прага на кухнята.

— Във фурната има нещо — каза му тя, сякаш не бе достатъчно очевидно. Печката се тресеше като обезумяла, а съдържанието ѝ се блъскаше във вратата на фурната.

Той взе кухненската кърпа от ръцете ѝ. „Това е нещо ново — помисли си. — По-добър си, отколкото предполагам. Това е умно. Оригинално.“

Джина също влезе в кухнята.

— Какво се готви? — попита саркастично тя.

Но шегата ѝ остана недооценена, защото печката започна да подскача и тавите с вряща вода се изсипаха от газовите котлони на пода. Горещата вода попари крака на Джак. Той изкрещя и залитна назад към Джина, после се втурна към печката с крясък, достоен за самурай.

Дръжката на фурната бе хлъзгава от горещината и мазнината, но Поло я сграбчи и отвори вратичката със замах.

От отвора изригна гореща пара, примесена с миризмата на пуешка мазнина. Но птицата, която се намираще вътре, очевидно нямаше никакво намерение да бъде изядена. Тя се мятеше в тавата, като разпръскваше соковете си във всички посоки. Препечените ѝ кафяви криле се въртяха и пляскаха жалостиво, а краката ѝ се блъскаха в тавана на фурната.

После пълнената пуйка, изглежда, усети, че вратата на фурната е отворена. Разпери криле и наполовина скочи, наполовина падна върху нея — жив фарс. Безглавото туловище се олюля, като ръсеше плънка и нарязан лук, сякаш никой не бе казал на проклетото нещо, че е мъртво, а мазнината продължаваше да цвърчи по покрития му с пушена сланина гръб.

Аманда изпищя.

Джак се втурна към вратата на кухнята в момента, в който сляпата, но жадна за отмъщение птица подскочи във въздуха. Така и не стана ясно какво смяташе да направи с трите си изплашени жертви.

Джина издърпа Аманда в коридора, баща им изтича след тях и затръшна вратата, а пуйката се блъсна в нея с всичка сила. През пролуката в долния ѝ край се стече тъмен мазен сок.

Вратата нямаше ключалка, но Джак реши, че птицата не е в състояние да натисне дръжката. Докато отстъпваше по коридора, той прокле самонадеяността си. Врагът му криеше в ръкава си повече трикове, отколкото Джак бе допускал.

Аманда ридаеше, облегната на стената, а лицето ѝ бе изпръскано с пуешка мазнина. Неспособна да стори друго, освен да отрече видяното, тя клатеше глава и повтаряше „Не“, сякаш тази дума бе талисман срещу абсурдния ужас, който продължаваше да блъска по затворената врата. Джак отведе дъщеря си във всекидневната. Монотонните коледни песни по радиото заглушаваха врявата, която вдигаше птицата, но благопожеланията в тях не носеха голяма утеха.

Джина наля щедра доза бренди на сестра си, седна на дивана до нея и се помъчи да повдигне духа ѝ с почти равни дози алкохол и утешителни думи. И двете не оказаха особен ефект върху Аманда.

— Какво беше това? — попита настойчиво Джина баща си.

— Нямам представа — отговори Джак.

— Масова истерия? — Недоволството ѝ бе очевидно. Баща ѝ имаше тайна: той знаеше какво става в къщата, но по неизвестни причини отказваше да им каже.

— Какво да извикам? Полицията или екзорсис?

— Никое от двете.

— За бога...

— Няма за какво да се тревожиш, Джина. Наистина. — Баща ѝ се извърна от прозореца и я погледна. Очите му издаваха това, което устата му отказваше да изрече — че се води война.

Джак беше уплашен.

Къщата внезапно се бе превърнала в затвор. Играта неочаквано бе станала смъртоносна. Вместо да продължи с глупавите си номера, врагът бе решил да ги нарани, да нарани и тримата.

Пуйката в кухнята най-накрая се бе признала за победена. Коледните песни по радиото бяха заменени от проповед, която благославяше Бог.

Онова, което преди Джак бе намирал за забавно, бе станало противно и опасно. Той погледна към Джина и Аманда. И двете

трепереха, макар и по различни причини. Поло искаше да им каже, искаше да им обясни какво става. Но знаеше, че онова нещо е някъде тук и злорадства.

Грешеше. Плямпалото се бе оттеглило на тавана, доволно от положените усилия. То усещаше, че нападението с птицата е било гениално хрумване. Сега можеше да си почине мъничко, да възстанови силите си. Нека нервите на врага тръпнат в очакване. После, в подходящия момент, Плямпалото щеше да нанесе своя *coup de grace*^[4].

То се запита лениво дали някой от ревизорите е видял изпълнението му с пуйката. Може би ги бе впечатлило достатъчно с оригиналността си, за да му възложат някаква по-св娅стна работа. Плямпалото не бе минало през толкова години на обучение, само за да преследва някакъв малоумен идиот като Поло. Сигурно разполагаха с някакво по-сериозно предизвикателство за него. То усети победата с невидимите си кости — и чувството му хареса.

Преследването на Поло несъмнено набираше инерция. Дъщерите му щяха да го убедят (ако вече не беше напълно убеден), че тук става нещо ужасно. Той щеше да се пропука. Щеше да рухне. Може би щеше да го завладее класическа лудост — щеше да си оскубе косата, да си разкъса дрехите, да се омаже със собствените си екскременти.

О, да, победата бе близо. Тогава господарите му нямаше ли да го обичат? Нямаше ли да го възнаградят, да му дадат сила?

Нужна бе само още една проява. Едно последно, вдъхновено вмешателство и Поло щеше да се превърне в хленчецо парче месо.

Уморено, но изпълнено с увереност, Плямпалото се спусна във всекидневната.

Аманда лежеше заспала на дивана. Изглежда, сънуваше пуйката. Очите ѝ се въртяха под тънките клепачи, долната ѝ устна потрепваше. Джина седеше до радиото, което вече бе спряно. В скута ѝ имаше разтворена книга, но тя не четеше.

Вносителят на корнишони не беше в стаята. Не кънтяха ли стъпките му по стълбището? Да, той се качваше на горния етаж, за да изпразни пълния си с бренди мехур.

Моментът бе идеален.

Плямпалото прекоси стаята. В съня на Аманда нещо тъмно се стрелна пред очите ѝ, нещо зловредно, нещо, което остави в устата ѝ горчив привкус.

Джина вдигна поглед от книгата.

Сребърните топки по елхата се разклатиха леко. И не само топките. Гирляндите и клончетата също.

Всъщност, цялото дърво. Цялата елха се разлюля, сякаш някой я клатеше.

На Джина това изобщо не ѝ хареса. Тя се изправи. Книгата се плъзна на пода.

Дървото започна да се върти.

— Исусе — промълви тя. — Исусе Христе.

Аманда продължаваше да спи.

Дървото набра инерция.

Джина се приближи с несигурна стъпка до дивана и се опита да събуди сестра си. Аманда, която спеше дълбоко, не бързаше да отваря очи.

— Татко — каза Джина. Гласът ѝ бе силен и отекна в коридора. Освен това разбуди Аманда.

Откъм долния етаж Поло дочу звук, който му заприлича на вой на куче. Не, на две кучета. Докато тичаше надолу по стълбите, дуото се превърна в трио. Джак влетя във всекидневната, очаквайки да завари вътре цялото адско войнство — кучеглави демони, танцуващи върху красивите му дъщери.

Нищо подобно. Виеше коледното дърво; виеше като глутница кучета и се въртеше ли, въртеше.

Лампите бяха изтръгнати от цоклите. Въздухът миришеше на изгоряла пластмаса и борова мязга. Елхата се въртеше като пумпал и разхвърляше из стаята украшенията и подаръците си като някакво сърдито дете.

Джак откъсна очи от представлението, което изнасяше дървото и видя, че Джина и Аманда са се свили ужасени зад дивана.

— Махнете се оттук! — изкреця им той.

През това време телевизорът се изправи невъзмутимо на един крак и започна да се върти като елхата, набирайки бързо инерция. Часовникът над камината се присъедини към пируетите. Ръжените до огнището. Украшенията. Всеки предмет добави своя собствена нота към воя, който се усилваше с всяка изминала секунда и вече бе оглушителен. Въздухът се изпълни с миризмата на горящо дърво,

когато триенето нагорещи въртящата се елха до точката на запалване. В стаята се завихри дим.

Джина беше хванала Аманда за ръката и я дърпаше към вратата, заслонила лице от градушката от борови иглички, която валеше от продължаващото да набира скорост коледно дърво.

Сега лампите също се въртяха.

Книгите бяха скочили от рафтовете си и се бяха присъединили към тарантелата^[5].

Джак виждаше в съзнанието си как врагът му препуска между предметите като жонгльор, който се опитва да върти много чинии върху пръчки едновременно. Работата сигурно беше изтощителна. Скоро демонът щеше да се измори. Навярно вече не можеше да разсъждава трезво. Беше превъзбуден. Импулсивен. Уязвим. Сега беше моментът, ако изобщо имаше подходящ момент, да се включи в битката. Да се изправи срещу създанието, да го предизвика и да го подмами в капан.

Междувременно Плямпалото се наслаждаваше на разрушителната оргия. Включваше в нея всеки предмет, който бе в състояние да помести и завърти.

То проследи със задоволство бягството на разтрепераните дъщери и се изсмя при вида на облещените очи, с които възрастният мъж наблюдаваше този абсурден балет.

Беше на косъм да полудее, нали?

Когато красавиците се добраха до вратата, бяха целите в иглички. Поло не ги видя как излизат. Прекоси всекидневната, като прибягваше на зигзаг между валящите украшения, и грабна една дълга пиринчена вилица за препичане на хляб, която врагът бе пропуснал. Около главата му се въртяха с плашеща скорост най-различни предмети. Кожата му бе насинена и надупчена. Но възбудата от включването му в битката бе по-силна и той се зае да налага с вилицата книгите, часовниците и порцелановите съдове. Тичаше из стаята като човек, попаднал в облак от скакалци и разпердушинваше любимите си книги, трошеше съдовете от дрезденски порцелан, чупеше лампите. Подът се покри с всевъзможни парчета, някои от които още помръдваха, докато животът бавно ги напускаше. Само че на мястото на всеки свален предмет изникваха дузина други, които продължаваха да се въртят и да вият.

Чу, че Джина му крещи от вратата да зареже всичко и да напусне всекидневната.

Но тя не знаеше колко е забавно да играеш срещу врага си пооткрито, отколкото някога си си позволявал. Джак не искаше да спира. Искаше демонът да се покаже, да бъде видян и разпознат.

Искаше да приключи веднъж завинаги с пратеника на Древния.

Под въздействието на центробежната сила елхата внезапно се пръсна. Звукът беше като предсмъртен рев. Из стаята се разхвърчаха клонки, вейки, иглички, топки, лампички, жици и гирлянди. Джак, който беше с гръб към експлозията, бе блъснат от ударната вълна и падна на пода. В тила и скалпа му се забиха стотици борови иглички. Един оголен клон профуча край главата му и прониза дивана. По килима заваляха дървени отломки.

Други предмети, които също се въртяха с прекалено голяма за структурата им скорост, се пръснаха като елхата. Телевизорът избухна и запрати смъртоносна вълна от стъкла през стаята, много от които се забиха в отсрещната стена. Част от механичните му чаркове, нажежени до степен да изгарят кожата, се посипаха върху Джак, който запълзя на лакти към вратата като войник по време на бомбардировка.

Дъждът от отломки изпълни стаята като мъгла. Възглавниците лежах изтърбушени на пода, а пълнежът им се сипеше по килима като сняг. Порцеланови парчета — красиво емайлирана ръка и глава на куртизанка — паднаха на пода пред носа му.

Джина се бе свила до вратата и го подканяше да побърза, като се взираше със свити очи през градушката. Когато Джак стигна до прага, тя го прегърна и на него му се стори, че чува смях от всекидневната. Осезаем, ясно доловим смях, плътен и доволен.

Аманда стоеше в коридора с пълна с иглички коса и гледаше надолу към него. Той издърпа краката си през отвора и Джина затръшна вратата, като скри от погледа им разрушението.

— Какво е това? — попита тя. — Полтъргайт? Призрак? Духът на майка?

Мисълта, че мъртвата му съпруга би могла да причини подобен катаклизъм, развесели Джак.

Аманда се усмихваше вяло. „Добре, каза си той, тя се съвзема.“ После видя празния поглед в очите ѝ и разбра. Тя бе рухнала, а

здравият ѝ разум се бе оттеглил на място, където цялата тази фантазмагория не можеше да го достигне.

— Какво има вътре? — попита Джина и го стисна толкова силно за ръката, че спря притока на кръв в нея.

— Не знам — отговори той. — Аманда?

Усмивката на Аманда не изчезна. Тя продължи да гледа безмълвно към него, без да го вижда.

— Знаеш.

— Не.

— Лъжеш.

— Мисля...

Джак се надигна от пода и изтупа ризата и панталоните си от перата и парчетата порцелан и стъкло.

— Мисля... да се поразходя малко навън.

Воят във всекидневната зад гърба му бе утихнал напълно. Въздухът в коридора бе натезал от невидимо присъствие. Демонът се намираше съвсем близо до него, невидим както обикновено, но съвсем наблизко. Това бе най-опасният момент. Трябваше да внимава да не си изпусне нервите. Трябваше да запази спокойствие все едно нищо не се бе случило; да остави на мира Аманда, да запази обясненията и взаимните обвинения за по-късно, когато всичко е приключило.

— Да се поразходиш? — попита невярващо Джина.

— Да... да се поразходя... Трябва да глътна малко свеж въздух.

— Не можеш да ни оставиш тук.

— Ще потърся някой, който да ни помогне с разчистването.

— А Манди?

— Ще се съвземе. Остави я.

Тежки думи. Почти непростими. Но вече бяха изречени.

Той се запъти с несигурна походка към входната врата, повдигаше му се от цялото това въртене. Джина започна да беснее зад гърба му.

— Не можеш просто така да излезеш! Ума ли си изгуби?

— Трябва ми въздух — каза Джак с препускащо сърце и пресъхнало гърло, като се опитваше да говори спокойно. — Затова ще изляза за малко.

„Не — помисли си Плямпалото. — Не, не, не.“

Беше зад гърба му, Поло го усещаше. И беше бясно, готово да му откъсне главата. Гневът му бе почти материален, но му бе забранено да го докосва.

Той направи още една крачка към входната врата.

То продължаваше да го следва, вървеше по петите му. Беше като негова сянка, негов двойник. Джина изкрещя:

— Виж Манди, копеле! Обезумяла е!

Не, не трябваше да гледа към Манди. Ако погледнеше към нея, можеше да се разплаче и да рухне, както искаше създанието, а тогава всичко щеше да бъде изгубено.

— Ще се оправи — каза Джак с глас, който прозвуча почти като шепот.

Посегна към дръжката на входната врата. Демонът залости вратата, бързо и шумно. Не беше в настроение за преструвки.

Без да бърза, възможно най-спокойно, Джак издърпа горното резе, после и долното. Плямпалото залости отново вратата.

Играта беше вълнуваща, но в същото време ужасяваща. Ако беше достатъчно упорит, дали демонът щеше да се поддаде на гнева и да пренебрегне научените уроци?

Той отключи отново вратата, внимателно и спокойно. Също толкова внимателно и спокойно Плямпалото я заключи.

Джак се зачуди колко дълго може да продължи малката им игра. Трябваше да излезе навън по един или друг начин; трябваше да подлъже демона да прекрачи прага. Според проучванията му на закона една крачка бе напълно достатъчна. Една-единствена крачка.

Отключване. Заключване. Отключване. Заключване.

Джина бе застанала на два-три метра зад баща си. Не разбираше сцената, която се разиграваше пред очите ѝ, но бе очевидно, че той се бори с някого... или с нещо.

— Татко... — започна тя.

— Млъкни — каза ѝ любезно Джак и отключи с усмивка вратата за седми път. В усмивката му имаше някаква лудост, беше прекалено широка и непринудена.

За своя изненада Джина също се усмихна. Усмивката ѝ беше мрачна, но непресторена. Каквото и да ставаше тук, тя го обичаше.

Поло се втурна към задната врата. Демонът профуча през къщата като спринтьор, изпревари го с три крачки и я залости преди да

посегне към дръжката. Ключът се превърта в ключалката от невидими ръце, после се разпадна на прах.

Джак направи лъжливо движение към прозореца до задната врата и Плямпалото спусна щорите и затвори кепенците. Прекалено заето с прозореца, за да наблюдава Джак, то не видя как мъжът се втурна обратно през къщата.

Когато разбра, че е било изиграно, изпищя пронизително и хукна след Джак, като едва не се блъсна в него, докато се пързеляше по хлъзгавия под. Наложил се да направи истински пирует, за да не се сблъскат. Защото щеше да бъде фатално да докосне мъжа в този разгорещен момент.

Поло се добра до входната врата, която Джина, прозряла стратегията на баща си, бе отключила, докато той и Плямпалото се боричкаха при задната врата. Джак се бе молил дъщеря му да се възползва от възможността да я отвори. Възползвала се беше. Вратата бе леко открената и в коридора нахлуваше мразовития въздух на свежия следобед.

Той претича последните няколко метра като светкавица и долови, без в действителност да чуе, жалния вой, който демонът нададе, когато видя, че жертвата му се изплъзва.

Плямпалото не беше алчно. Всичко, което искаше в този момент, бе да стисне черепа на мъжа между дланите си и да го смачка. Да го строши и да разплиска горещите му мисли върху снега. Да приключи с Джак Дж. Поло веднъж и завинаги.

Толкова много ли искаше?

Поло бе нагазил в пръхкавия студен сняг, който покриваше чехлите и долния край на панталоните му. Когато бесът стигна до прага, Джак вече крачеше по пътеката към външната порта, като се бе отдалечил на три-четири метра от къщата. Измъкваше се. Измъкваше се.

Плямпалото нададе отново вой, забравяйки годините на обучение. Всеки научен урок, всяко правило за водене на битки, набито в главата му, бяха пометени от желанието да отнеме живота на Поло.

Плямпалото прекрачи прага и поднови преследването. Това бе непростимо нарушение. Някъде в Ада могъщите (да пребъде царството им и още дълго да сипят огън и жупел върху главите на прокълнатите)

усетиха сторения грях и разбраха, че войната за душата на Джак Поло е изгубена.

Джак също го усети. Чу шум от кипене — демонът бе излязъл на пътя и стъпките му превръщаха снега в пара. Продължаваше да го преследва! Създанието бе нарушило първия закон за съществуването си. Край с него. Поло усети как победата го завладява.

Бесът го настигна при портата. Дъхът му се виждаше ясно, въпреки че тялото, от което излизаше, все още бе невидимо.

Джак се опита да я отвори, но Плямпалото я затръшна.

— *Che sera, sera* — каза Джак.

Демонът не издържа. Сграбчи главата на мъжа и се нахвърля да смачка крехкия череп.

Докосването бе вторият му грях и Плямпалото се сгърчи от нетърпима болка. Изрева като банши, залитна назад, подхлъзна се и падна по гръб върху снега.

Беше направило грешка. Уроците, които му бяха набили в главата, се върнаха в съзнанието му с трясък. Знаеше какво е наказанието, задето е напуснало къщата и е докоснало човека. Вече имаше нов господар, бе роб на глупавото същество, надвесено над него.

Поло беше спечелил.

Той гледеше през смях контурите на демона, очертани в снега. Образът на беса се появи като снимка, проявена на хартия. Законът си вземаше дължимото. Плямпалото не можеше да се крие повече от своя господар. Ето го и него в цялото му отблъскващо великолепие. Червено-кафява плът и ярко око без клепач, размахани ръце и плющяща опашка, превръщаща снега в киша.

— Копеле — каза демонът. Имаше лек австралийски акцент.

— Няма да говориш без позволение — заяви тихо, но много властно Поло. — Разбра ли?

Окото без клепач помътня от покорство.

— Да — отговори Плямпалото.

— Да, господин Поло.

— Да, господин Поло.

Демонът сви опашка като бито куче.

— Можеш да се изправиш.

— Благодаря, господин Поло.

Плямпалото се изправи. Не беше приятна гледка, но бе истинска наслада за очите на Джак.

— Въпреки всичко ще те пипнат — каза демонът.

— Кои?

— Знаеш кои — отговори колебливо създанието.

— Назови ги.

— Велзевул — отговори Плямпалото, гордо да назове стария си господар. — Могъщите. Самият Ад.

— Едва ли — каза замислено Поло. — Не и щом си обвързан с мен като доказателство за уменията ми. Не съм ли по-добър от тях?

Окото се намръщи.

— *Не съм ли?*

— Да — призна кисело Плямпалото. — Да. По-добър си от тях.

Беше започнало да трепери.

— Студено ли ти е? — попита Джак.

Плямпалото кимна с вид на изгубено дете.

— Значи имаш нужда от физическо натоварване. По-добре се върни в къщата и започни да разчистваш.

Бесът изглеждаше смутен, дори разочарован от тази заръка.

— Само това? — попита недоверчиво. — И никакви чудеса? Никаква Хубава Елена? Никакво летене?

Мисълта да полети в този снежен следобед накара Поло да потръпне. Той беше човек с обикновени вкусове — всичко, което искаше от живота, бе любящи деца, уютен дом и добра търговска цена на корнишоните.

— Никакво летене.

Докато се тътреше по пътеката към къщата, Плямпалото, изглежда, бе осенено от идеята за нова дяволия. Обърна се към Поло с раболепно, но несъмнено самодоволно изражение.

— Мога ли само да кажа нещо? — попита демонът.

— Говори.

— Ще бъде честно да те информирам, че се счита за неблагочестиво човек да има каквито и да било контакти с такива като мен. Дори за еретично.

— Нима?

— О, да — потвърди Плямпалото, ентузиазизирано от своето пророчество. — Изгаряли са хора и за по-малко.

— Не и през този век — рече Поло.

— Но Серафимите ще видят — настоя бесът. — А това означава, че никога няма да отидеш на онова място.

— Кое място?

Плямпалото се напъна да произнесе специалната дума, която бе чуло от Велзевул.

— Рая — изрече триумфално то. На лицето му разцъфна противна усмивка. Това бе най-хитрият му ход до момента — изопачаване на теологията.

Джак кимна бавно и започна да дъвче долната си устна.

Демонът навярно му казваше истината: Домакинът на светци и ангели едва ли щеше да погледне благосклонно на връзката му с подобно създание. Достъпът до райските градини сигурно вече му бе забранен.

— Е — рече накрая той. — Знаеш какво имам да кажа по въпроса, нали?

Плямпалото го изгледа намръщено. Не, не знаеше. После доволната му усмивка помръкна, защото проумя накъде бие Поло.

— Какво казвам? — попита Джак.

Победен, демонът промърмори фразата:

— *Che sera, sera.*

Поло се усмихна.

— Все още има надежда за теб — рече той и го преведе през прага, като затвори вратата с почти ведро изражение.

[1] Третата книга от Стария завет. — Б.пр. ↑

[2] Граматически неправилна фраза с испански или италиански произход, употребена за пръв път на английски език в пиесата „Доктор Фауст“ на Кристофър Марлоу и добила популярност покрай филма на Хичкок „Човекът, който знаеше прекалено много“. Фразата означава „Каквото има да става — ще стане“. — Б.пр. ↑

[3] Дребни пакостливи създания от английския фолклор, на които приписват механичните повреди на самолети, автомобили и прочие. — Б.пр. ↑

[4] Смъртоносен, фатален удар (фр.). — Б.пр. ↑

[5] Бърз танц в 3/8 или 6/8 такт, характерен за Южна Италия. Името му произлиза от италианския град Таранто, в който ухапаните

от тарантула хора през XIV в. вярвали, че ако танцуват достатъчно бързо и продължително, отровата (смятана по онова време за смъртоносна) ще бъде изхвърлена от телата им заедно с потта. — Б.пр.

↑

КЪРВАВ СВИНСКИ БЛУС

Можете да помиришете децата, преди да ги видите, да подушите застоялата им млада пот в коридорите със зарешетени прозорци, киселия им дъх, немитите им глави. И да чуете сподавените им заради правилата гласове.

Не тичай. Не викай. Не свири с уста. Не се бий.

Наричаха го Дом за временно задържане на непълнолетни закононарушители, но си беше жив затвор. Имаше ключалки, ключове и надзиратели. Либералните жестове бяха малко, нарядко и не можеха да скрият напълно истината; „Тетърдаун“ беше просто затвор с поласкаво наименование и обитателите му го знаеха.

Не че Редман хранеше никакви илюзии за бъдещите си ученици. Те не бяха стока и с основание бяха под ключ. Повечето от тях биха ви ограбили, още щом ви видят; биха ви осакатили, ако им хрумне, без да се замислят. Редман имаше зад гърба си достатъчно години полицейска служба, за да вярва в лъжите на социологията. Познаваше жертвите, познаваше и хлапетата. Те не бяха криворазбрани умствено изостанали деца — те бяха бързи, безскрупулни и аморални като бръснарските ножчета, които криеха под езиците си. Нямаха нужда от сантименталности, просто искаха да бъдат освободени.

— Добре дошли в „Тетърдаун“.

Жената Левъртън ли се казваше, Левърфол или...

— Аз съм доктор Левъртал.

Левъртал. Да. Коровата кучка, с която се бе запознал на...

— Запознахме се на интервюто.

— Да.

— Радваме се да ви видим, господин Редман.

— Нийл. Моля, наричайте ме Нийл.

— Стараем се да не употребяваме малки имена пред момчетата, защото започват да си мислят, че им е позволено да се ровят в личния ви живот. Предпочитам да използвате собствени имена само в извънработно време.

Не му каза своето. Сигурно имаше студено име. Ивон. Линда. Щеше да ѝ измисли нещо подходящо. Изглеждаше на петдесет, но навярно беше с десет години по-млада. Не носеше грим, а косата ѝ бе прибрана в толкова стегната опашка, че той се учуди как очите ѝ не са изхвъркнали.

— Уроците ви ще започнат вдругиден. Управителят ме помоли да ви посрещна в Дома от негово име и да го извиня, че не може да присъства лично. Имаме инвестиционни проблеми.

— Не е ли винаги така?

— За съжаление да. Страхувам се, че тук плуваме срещу течението; общото настроение в страната е много консервативно, когато става дума за ред и законност.

Какво се криеше зад тези деликатни думи? Пребий до смърт всяко хлапе, което е прекосило неправилно улицата? Да, навремето и той разсъждаваше така, но това беше погрешно, беше точно толкова лошо, колкото и прекалената сантименталност.

— Работата е там, че можем да загубим напълно „Тетърдаун“ — каза Левъртал, — което би било срамно. Знам, че не изглежда много като...

— Но е дом — засмя се той. Тя сякаш изобщо не чу шегата.

— Вие — продължи с по-твърд тон Левъртал — имате солиден (дали не каза съмнителен?) опит като полицай. Надяваме се, че назначението ви ще бъде посрещнато добре от инвеститорите.

Значи такава била работата. Един невзрачен бивш полицай, нает, за да се угоди на властите, за да се демонстрира дисциплина. В действителност те не го искаха. Искаха някой социолог, който да пише подробни доклади за ефекта на класовата система върху жестокостта сред тийнейджърите. Тя му съобщаваше спокойно, че е аутсайдер.

— Казах ви защо напуснах полицията.

— Да, споменахте ми. Напуснали сте поради непригодност.

— Просто не исках чиновническа работа, а те не ми позволяваха да върша това, в което съм добър. Някои от тях смятаха, че представлявам опасност за самия себе си.

Левъртал изглеждаше леко смутена от обяснението му. Тя също беше психолог; би трябвало да е заинтригувана от чутото — той споделяше личната си болка. Признаваше си всичко, за бога.

— Така че след двадесет и четири години се озовах на улицата.
— Той се поколеба, после изрече това, което искаше: — Аз не съм истински полицаи; не съм никакъв полицаи. Скъсах напълно с полицията. Разбирате ли?

— Добре, добре. — Не беше разбрала и една проклета дума.
Редман опита друг подход.

— Бих искал да знам какво сте казали на момчетата.

— Какво сме им казали?

— За мен.

— Споменахме им нещичко за миналото ви.

— Ясно. — Били са предупредени. Свинете пристигат.

— Решихме, че е важно.

Той изсумтя.

— Нали разбирате, много от момчетата имат истински проблеми с агресията. Тя създава неприятности на голяма част от тях. Не могат да се контролират и в резултат на това страдат.

Редман не се опита да спори, но Левъртал го изгледа така строго, сякаш го бе сторил.

— О, да, те страдат. Затова полагаме такива усилия да покажем, че разбираме положението им; да ги научим, че има алтернативи.

Тя се приближи до прозореца. От втория етаж се разкриваше хубава гледка към околността. „Тетърдаун“ бе обширен имот, който включваше не само централната сграда, но и голяма част от заобикалящите я земи. Имаше игрище с опърлена от лятната суша трева. Отвъд него — купчина допълнителни постройки, няколко повехнали дървета, храсталаци и неравна пустинна земя, която се простираше чак до стената. Редман бе видял стената от външната ѝ страна. „Алкатраз“ би се гордял с нея.

— Опитваме се да им осигурим малко свобода, малко образование и малко симпатия. Съществува популярно схващане, че нарушителите закона се наслаждават на престъпленията си, нали така? Опитът ми показва, че това изобщо не е вярно. Те идват при мен виновни, сломени...

Една сломена жертва премина лениво по коридора и направи знака за победа зад гърба на Левъртал. Напомадената коса на момчето беше разделена на три пътя. На предмишницата му имаше няколко недовършени татуировки домашно производство.

— Но все пак са извършили криминални деяния — отбеляза Редман.

— Да, но...

— И този факт навярно трябва да им бъде напомнян.

— Не мисля, че се нуждаят от напомняне, господин Редман. Мисля, че изгарят от вина.

Левъртал беше ентузиазизирана от вината — нещо, което не го изненада. Психоаналитиците като нея бяха превзели амвона. Бяха иззели ролята на ревностните привърженици на Библията с изтърканите им проповеди за адските огньове, макар и с не толкова цветист речник. Въпреки това в своята същност речите им си приличаха — бяха пълни с обещания за изцеление, стига ритуалите да се спазват. И вижте, праведните ще наследят Царството небесно.

Редман забеляза, че на игрището има гонитба. Гонитба, която завърши със залавяне на преследвания. Една жертва стъпи с обувката си върху друга, по-дребна жертва; гледката беше жестока.

Левъртал също видя сцената.

— Извинете ме. Трябва...

Тя се втурна надолу по стълбите.

— Работното ви място е на третия етаж вляво, разгледайте го, ако искате — извика му през рамо. — Ей сега се връщам.

Друг път. Като гледаше как се развиват нещата на игрището, щяха да са необходими три железни лоста, за да бъдат разтървани хлапетата.

Редман се разходи до работното си място. Вратата беше заключена, но през стъклото с метална мрежа видя скамейките, менгеметата и инструментите. Не изглеждаше зле. Можеше и да ги научи на малко дърводелство, стига да го оставеха достатъчно дълго сам.

Леко разочарован, че не можа да влезе в стаята, той се върна по коридора и последва Левъртал надолу по стълбите, докато не се озова на слънчевото игрище. Битката или по-скоро касапницата беше приключила, а кръгът от зяпачи се беше увеличил. Левъртал стоеше права и гледаше към падналото на земята момче. Един от надзирателите беше коленичил край главата му; нараняванията изглеждаха сериозни.

Редман се приближи и част от момчетата вдигнаха глави, заинтригувани от непознатото му лице. Започнаха да си шушукат, имаше и усмивки.

Той погледна момчето. Беше може би на шестнадесет и лежеше с опряна в земята буза, сякаш се вслушваше в някакъв подземен шум.

— Лейси — представи му го Левъртал.

— Зле ли е ранен?

Коленичилят до главата на Лейси мъж поклати глава.

— Не много. Лошо е паднал, но няма нищо счупено.

Лицето на момчето беше в кръв заради разбития му нос. Очите му бяха затворени. Беше притихнало. Можеше спокойно да е мъртво.

— Къде е проклетата носилка? — попита надзирателят. Очевидно му беше неудобно върху спечената от сушата земя.

— Идват, сър — отговори едно момче. Беше агресорът или поне така си помисли Редман. Кльоцав младеж на около деветнадесет. С поглед, който можеше да вкисне мляко от двадесет крачки.

И наистина — от централната сграда се появила група момчета, понесли носилка и червено одеяло. Всичките бяха ухилени до уши.

Сега, когато най-интересната част бе приключила, тълпата от зяпачи започна да се разпръсква. Да наблюдаваш как събират остатъците не е особено забавно.

— Чакайте, чакайте — каза Редман. — Нямаме ли нужда от малко свидетели тук? Кой е виновникът?

Няколко момчета свиха рамене, но повечето се престориха на глухи. Отдалечиха се бавно и спокойно, сякаш нищо не е било казано.

Редман рече:

— Видяхме какво стана. През прозореца.

Левъртал не го подкрепи.

— Не видяхме ли? — попита я той.

— Мисля, че бяхме твърде далеч, за да обвиним някого. Но не искам да виждам повече побоища, ясно ли е?

Тя бе видяла Лейси и го бе разпознала лесно въпреки разстоянието. Защо да не е разпознала и нападателя? Редман се упрекна, че не бе проявил повече наблюдателност; без имена и характерни особености, които да свърже с лицата, му бе трудно да ги различава. Имаше голям риск да обвини не когото трябва, въпреки че бе почти сигурен за момчето с киселия поглед. Все пак реши, че сега

не е моментът да допуска грешки; този път щеше да остави нещата така.

Левъртал изглеждаше равнодушна.

— Лейси — каза тихо тя. — Винаги е Лейси.

— Търси си го — обади се едно от момчетата с носилката, като махна падналия пред очите му пясъчнорус кичур коса. — Толкова му е акълът.

Левъртал се престори, че не го е чула и продължи да надзирава преместването на Лейси върху носилката, после тръгна обратно към централната сграда, като взе Редман със себе си. Все едно не се бе случило нищо необичайно.

— Не е много разумен Лейси — рече тя загадъчно, сякаш това обясняваше всичко. Дотук със състраданието.

Редман погледна назад към неподвижното тяло на Лейси, за да види как го повиват с червеното одеяло. Почти едновременно се случиха две неща.

Първото: Някой от момчетата каза: „Това е свинята“.

Второто: Лейси отвори широко очи и изгледа Редман с ясен и трезв поглед.

* * *

Редман прекара по-голяма част от следващия ден в разчистване и подреждане на работното си място. Имаше много инструменти, които бяха счупени или повредени от неправилна употреба: триони без зъби, нащърбени и затъпени длета, разбити менгемета. Щяха да са му необходими пари, за да снабди отново работилницата с най-важното за занаята, но сега не беше момента да моли за средства. Беше по-мъдро да изчака и да покаже, че може да си върши добре работата. Беше свикнал с политическите машинации на институциите; в полицията се бе нагледал на такива.

Около четири и половина се разнесе далечния звън на звънец. Отначало Редман не му обърна внимание, но след известно време инстинктите му надделяха. Звънците бяха аларми, а алармите служеха за предупреждение на хората. Заряза разтребването, заключи вратата на работилницата и последва звъна.

Звукът идваше от мястото, което наричаха шеговито Болничното отделение — две-три стаи, отделени от главната сграда и украсени с няколко картини и завеси на прозорците. Въздухът не миришеше на пушек, така че очевидно нямаше пожар. Въпреки това се чуваха крясъци. И не само крясъци. Вой.

Той забърза по безкрайните коридори и докато завиваше зад един ъгъл, се сблъска с дребна тичаща фигура. Ударът изкара въздуха и на двамата, но Редман сграбчи момчето за ръката преди онзи да свари да хукне отново. Пленникът реагира моментално, като се опита да го изрита в пиццала с един от босите си крака. Но Редман беше по-бърз.

— Пусни ме, шибан...

— Спокойно! Спокойно!

Преследвачите на момчето приближаваха.

— Дръжте го!

— Шибаняк! Шибаняк! Шибаняк! Шибаняк!

— Дръжте го!

Все едно се бореше с крокодил — страхът даваше сила на хлапето. Но яростта му вече почти се бе стопила.

От насинените очи на момчето бликнаха сълзи и то заплю човека, който го бе хванал, в лицето. Тогава Редман видя, че това е Лейси — неблагоприятният Лейси.

— Добре. Държа го. — Редман отстъпи назад и остави хлапето в хватката на надзирателя, която изглеждаше достатъчно силна да му счупи ръката. Иззад ъгъла се появиха още няколко души. Две момчета и една медицинска сестра — ужасно навъсено създание.

— Пусни ме... Пусни ме... — развика се Лейси, но желанието му да се бори го бе напуснало. На намусеното му лице се изписа поражение, но кравешките му очи — големи и кафяви — продължиха да гледат обвинително Редман. Изглеждаше по-малък от шестнадесетте си години, сякаш още не бе навлязъл в пубертета. По бузите му имаше лек мъх, а между синините и нескопосано поставената лепенка на носа се виждаха няколко пъпки. Въпреки това имаше момичешко лице, лице на девица от времената, когато все още е имало девици. Но тези очи...

Появи се и Левъртал, прекалено късно, за да е от полза.

— Какво става?

— Заклучи се в тоалетните — избоботи надзирателят. Преследването го бе лишило и от дъх, и от търпение. — Опита се да избяга през прозореца.

— Защо? — Въпросът бе отправен към надзирателя, не към детето. Съвсем умишлено. Мъжът сви смутено рамене.

— Защо? — Редман повтори въпроса, но го насочи към Лейси. Момчето продължи да го гледа безмълвно, сякаш досега никой не му бе задавал въпроси.

— Ти ли си свинята? — попита внезапно Лейси, а от носа му потече сопол.

— Свинята ли?

— Иска да каже полицаи — обади се едно от другите момчета. Изрече съществителното с подигравателна прецизност, сякаш разговаряше с идиот.

— Знам какво иска да каже, хлапе — увери го Редман, като продължи да се взира в Лейси, решен да спечели борбата с погледи. — Знам много добре какво иска да каже.

— Така ли?

— Млъкни, Лейси — рече Левъртал. — И без това си загазил достатъчно.

— Да, синко. Аз съм свинята. — Състезанието по надглеждане продължи.

— Ти нищо не знаеш — каза Лейси. Това не беше празно изказване, защото погледът на момчето не трепна — то казваше истината.

— Добре, Лейси, достатъчно. — Надзирателят се опита да го извлочи обратно по коридора и Редман видя корема на хлапето, когато горницето на пижамата му се повдигна — гладък купол от млечнобяла кожа.

— Оставете го да говори — каза Редман. — Какво не знам?

— Ще разкаже своята версия на Управителя — намеси се Левъртал, преди Лейси да успее да отговори. — Това не ви засяга.

Само че го засягаше. Засягаше го заради втрещения поглед на момчето, пронизителен и същевременно обречен. Този втрещен поглед беше доказателство, че го засяга.

— Оставете го да говори — повтори Редман и гласът му прозвуча по-авторитетно от този на Левъртал. Надзирателят охлаби хватката си.

— Защо се опита да избягаш, Лейси?

— Защото той се върна.

— Кой се върна? Име, Лейси. За когото става дума? — В продължение на няколко секунди Редман усети, че момчето се бори с обета си за мълчание, после Лейси поклати глава и прекъсна електричеството между тях. Изглеждаше объркан и озадачен от нещо.

— Няма да пострадаш.

Лейси заби поглед в краката си и се намръщи.

— Искам да си легна. — Молба на девица.

— Няма да пострадаш, Лейси. Обещавам.

Обещанието му беше безполезно; момчето продължи да мълчи. Но все пак си беше обещание и Редман се надяваше, че хлапето го е разбрало. Лейси изглеждаше изтощен от усилието да избяга, от преследването и от борбата с погледи. Лицето му бе пепеляво. Остави се надзирателят да го завърти и да го отведе. Но преди да стигнат до ъгъла, изглежда, промени решението си; направи опит да се освободи, не успя, но въпреки това се завъртя отново с лице към мъжа, който го бе разпитвал.

— Хенеси — отговори Лейси, като кръстоса още веднъж поглед с Редман. И това беше. Надзирателят го издърпа зад ъгъла, преди да е добавил още нещо.

— Хенеси ли? — повтори Редман и внезапно се почувства като чужденец. — Кой е Хенеси?

Левъртал тъкмо палеше цигара. Ръцете ѝ леко трепереха. Вчера не беше забелязал да треперят, но видяното не го изненада. Досега не беше срещал психиатър, който да няма лични проблеми.

— Момчето лъже — рече тя. — Хенеси вече не е с нас.

Малка пауза. Редман не я подкани да продължи, това само щеше да я изнерви.

— Лейси е умен — добави тя, като постави цигарата между безцветните си устни. — Знае как да се направи на интересен.

— А?

— Вие сте нов тук и иска да остави у вас впечатлението, че крие някаква тайна.

— Значи не е тайна?

— Хенеси? — Левъртал изсумтя. — Мили боже, не. Избяга от тук в началото на май. Двамата с Лейси... — Тя се поколеба, без да

иска. — Двамата с Лейси ги свързваше нещо. Може би наркотици, така и не разбрахме. Дишане на лепило, взаимна мастурбация, един бог знае какво.

Явно темата ѝ беше неприятна. Лицето ѝ се беше стегнало от неприязън на дузина места.

— Как избяга Хенеси?

— Още не сме разбрали. Просто не се появи на една сутрешна проверка. Претърсихме най-щателно мястото. Просто беше изчезнал.

— Възможно ли е да се е върнал?

Искрен смях.

— Боже мой, не. Той мразеше това място. Освен това как би могъл да влезе?

— Все пак е излязъл по някакъв начин.

Левъртал се предаде с мърморене.

— Не беше кой знае колко умен, но беше хитър. Не се изненадах особено, когато изчезна. Няколко седмици преди бягството беше станал много затворен. Не успях да измъкна нищо от него, а преди това беше доста приказлив.

— А Лейси?

— Беше изцяло под негово влияние. Често се случва. По-малките момчета боготворят по-големите и по-опитните. Лейси е израснал в много неуравновесено семейство.

„Колко удобно“, помисли си Редман. Толкова удобно, че не повярва на нито една дума. Човешкото съзнание не е картини от изложба, номерирани, наредени според въздействието им и обозначени с надписи: „Хитро“, „Податливо на внушения“ и така нататък. Съзнанието е драсканици — разкривени, безформени графити, непредсказуеми и неограничени.

А малкият Лейси? Той беше надпис върху вода.

* * *

Уроците започнаха на следващия ден във време толкова задушно, че до единадесет часа работилницата бе заприличала на пещ. Момчетата реагираха бързо на прямото отношение на Редман. Видяха

в него мъж, когото могат да уважават, дори и да харесват. Не очаквах любезности и не ги получиха. Спогодиха се лесно.

Редман откри, че персоналът е далеч по-необщителен от момчетата. Чудновата сбирщина. Никой от служителите не се държеше сърдечно. Рутинната работа в „Тетърдаун“ с унизителните ѝ ритуали ги бе направила раздражителни. Установи, че все по-често избягва да разговаря със своите колеги. Работилницата, която миришеше на прясно отрязано дърво и човешки тела, се превърна в негово светилище, в негов втори дом.

За пръв път чу за фермата на другия понеделник — спомена я едно от момчетата.

Никой не му бе казал, че на територията на Центъра има ферма, а и самата идея му се стори абсурдна.

— Не ходим често там — рече Крийли, един от най-лошите дърводелци, съществували някога. — Вони.

Всички се разсмяха.

— Добре, момчета, успокойте се.

Смехът утихна с няколко разменени шепнешком иронични забележки.

— Къде се намира тази ферма, Крийли?

— Не е истинска ферма, сър — каза Крийли, като дъвчеше езика си (беше му обичай). — Просто няколко бараки. И вонят, сър. Особено сега.

Той посочи през прозореца към пущинака зад игрището. Откакто Редман бе мярнал двора за пръв път от кабинета на Левъртал, плевелите бяха избуяли значително в потната жега. Крийли му сочеше една далечна тухлена стена, скрита зад преграда от шубраци.

— Виждате ли я, сър?

— Да, виждам я.

— Това е кочината, сър.

Нов задружен кикот.

— Какво толкова смешно има? — обърна се Редман към класа. Десетина момчета побързаха да се върнат към заниманията си със сведени глави.

— На ваше място не бих ходил там, сър. Миризмата е убийствена.

* * *

Крийли не беше преувеличил. Дори в сравнително хладния късен следобед миризмата, която се носеше от фермата, беше отвратителна. След като прекоси игрището и подмина допълнителните постройки, Редман просто трябваше да следва носа си. Сградите, които бе зърнал през прозореца на работилницата, се появиха пред очите му. Фермата се състоеше от няколко разнебитени бараки, сковани набързо от вълнообразна ламарина и изгнили дъски, кокошарник и кочина с тухлени стени. Както се изрази Крийли, не беше истинска ферма. Беше своеобразен малък „Дахау“, мръсен и запуснат. Изглежда, някой хранеше малобройните му затворници — кокошките, шестте гъски и прасетата, — но без да си прави труда да им чисти. Затова вонеше така отвратително. Прасетата, например, живееха върху ложе от собствените си изпражнения — купчини тор, спечени от слънцето и населени с хиляди мухи.

Самата кочина се състоеше от две отделения, разделени от висока тухлена стена. В предния двор на едното имаше малко шарено прасе, полегнало на една страна в мръсотията, с гъмжащ от кърлежи и буболечки хълбок. Друго, по-дребно прасе лежеше върху осраната слама в тъмната вътрешност на кочината. И двете не обърнаха никакво внимание на Редман.

Другото отделение изглеждаше празно.

В предния му двор не се виждаха екскременти, а в сламата имаше далеч по-малко мухи. Смята на стари фъшкии, която и тук бе също толкова силна, почти бе прогонила Редман, когато от вътрешността на отделението се разнесе шум, последван от надигането на грамаден силует. Като се стараеше да не обръща внимание на вонята, той се приведе над заключената с катинар дървена порта и впери поглед във вътрешността на кочината.

Прасето излезе навън, за да го разгледа. Беше три пъти по-едро от другите — огромна свиня, която спокойно можеше да бъде майка на прасетата в съседното отделение. Но за разлика от мърлявите си деца беше чиста и розовата ѝ, почти румена снага лъщеше от здраве. Размерите ѝ поразиха Редман. Той предположи, че е два пъти по-тежка от него — наистина страховито създание. Огромно, но същевременно

очарователно животно, с извити руси мигли, нежен пух по лъскавата зурла, който се превръщаше в груба четина около клепналите уши и прелестни, лъскави тъмнокафяви очи.

Като градско чедо, Редман, рядко бе виждал живата истина зад — или преди — месото в чинията си. Този прекрасен шопар беше като откровение за него. Лошите неща, които беше чувал за прасетата, репутацията им, която превръщаше самото им име в синоним на нещо мръсно — всичко това се оказваше лъжа.

Свинята бе красива — от сумтящата зурла до деликатно завитата ѝ опашница — истинска прелъстителка с копита.

И в нейните очи двамата с Редман бяха равни, нямаше съмнение в това, защото тя го съзерцаваше с не по-малко възхищение.

Свинята беше в безопасност в главата си, а Редман — в своята. Те бяха равни под сияйното небе.

От толкова близо тялото ѝ миришеше приятно. Очевидно някой бе идвал същата сутрин, за да я измие и нахрани. Сега Редман забеляза, че коритото ѝ е пълно с някаква помия — остатък от вчерашната ѝ дажба. Не беше я докоснала; изглежда, не беше лакома.

Не след дълго свинята му се насити, завъртя се на чевръстите си крачета и с тихо грухтене се върна в прохладната вътрешност на кочината. Аудиенцията беше приключила.

* * *

Същата вечер Редман отиде да потърси Лейси. Момчето бе преместено от Болничното отделение в самостоятелна вехта стая. Очевидно в общата спалня момчетата продължаваха да го тормозят и този уединен затвор бе единственото решение. Редман го завари да седи върху килим от стари комикси с поглед, прикован в стената. Пъстрите корици на комиксите караха лицето му да изглежда по-бледо от всякога. Лепенката бе изчезнала от носа му и синината бе започнала да придобива жълтеникав оттенък.

Редман се здрависа с Лейси и момчето завъртя очи към него. Беше се променило много от последната им среща. Сега изглеждаше спокойно, дори хрисимо. Ръкостискането им — ритуал, който Редман изпълняваше с всяко срещнато извън работилницата момче — бе вяло.

— Добре ли си?

Лейси кимна.

— Харесва ли ти да бъдеш сам?

— Да, сър.

— Рано или късно ще трябва да се върнеш в общата спалня.

Момчето поклати глава.

— Знаеш, че не можеш да останеш тук завинаги.

— О, да, знам, сър.

— Ще трябва да се върнеш.

Лейси кимна. Сякаш изобщо не бе осмислил чутото. Отгърна един комикс за Супермен и се загледа с невиждащ поглед в мръсната страница.

— Слушай, Лейси. Искам двамата с теб да се разбираме. Става ли?

— Да, сър.

— Не мога да ти помогна, ако ме лъжеш. Нали?

— Не можете.

— Защо ми спомена името на Кевин Хенеси миналата седмица? Знаем, че той вече не е тук. Избягал е, нали?

Лейси продължи да се взира в трицветния герой на страницата.

— Нали?

— Тук е — каза много тихо момчето. Сега изглеждаше смутено. Проліча си по гласа му и по намръщеното му лице.

— Ако е избягал, защо ще му е да се връща? Не ми звучи особено логично, а на теб?

Лейси поклати глава. Носът му се запуши от текналите сълзи и думите му прозвучаха приглушено, но все пак достатъчно ясно.

— Той никога не си е тръгвал.

— Какво? Искаш да кажеш, че изобщо не е бягал?

— Той е умен, сър. Не познавате Кевин. Умен е.

Лейси затвори комикса и вдигна очи към Редман.

— В какъв смисъл?

— Той планира всичко, сър. Всичко.

— Бъди по-ясен.

— Няма да ми повярвате. Няма да ми повярвате и това ще бъде краят. Той ви слуша в момента, той е навсякъде. Стените не означават нищо за него. Не означават нищо за някой, който е мъртъв.

Мъртъв. Толкова кратка дума, а го остави без дъх.

— Той може да идва и да си тръгва — продължи Лейси — винаги, когато пожелае.

— Да не искаш да кажеш, че Хенеси е мъртъв? Внимавай, Лейси. Момчето се поколеба; разбираше, че върви по силно изопнато въже и е на път да загуби своя защитник.

— Вие ми обещахте — каза внезапно с леден глас.

— Обещах ти, че никой няма да те нарани. Така е. Не го казах напразно. Но това не означава, че можеш да ми разправяш лъжи, Лейси.

— Какви лъжи, сър?

— Хенеси не е мъртъв.

— Мъртъв е. Всички го знаят. Обеси се. При прасетата.

Редман си бе имал работа с много опитни лъжци и смяташе, че е в състояние да разбере кога го лъжат. Познаваше всички издайнически признаци. Но момчето не проявяваше нито един от тях. То говореше истината. Редман го усещаше с костите си.

Истината, цялата истина и само истината.

Кое то не означаваше, че казаното от Лейси е вярно. Момчето просто му казваше това, което то смяташе за вярно. То вярваше, че Хенеси е починал. Това не доказваше нищо.

— Ако Хенеси е мъртъв...

— Мъртъв е, сър.

— Ако е мъртъв, как е възможно да бъде тук?

Лейси изгледа Редман без следа от лукавство.

— Не вярвате ли в духове, сър?

Отговорът беше толкова логичен, че смути бившия полицаи. Хенеси е мъртъв и все пак е тук. Следователно е призрак.

— Не вярвате ли, сър?

Момчето не задаваше риторичен въпрос. То искаше, не, то държеше да получи смислен отговор на смисления си въпрос.

— Не, синко — каза Редман. — Не вярвам.

Момчето не изглеждаше обезпокоено от разликата във възгледите им.

— Ще видите — рече. — Ще видите.

* * *

Огромната безименна свиня в кочината на границата на имота беше гладна.

Тя усещаше хода на дните и с напредването им желанията ѝ растяха. Знаеше, че времето на застоялата помия в коритото е отминало. Други апетити бяха заместили тези свински удоволствия.

Искаше храна с определена консистенция, с определени качества — като онази, която веднъж вече бе вкусила. Не държеше постоянно да бъде хранена с нея, а само когато я завладееше нуждата. Желанието ѝ бе скромно — от време на време да опитва ръката, която я храни.

Свинята стоеше до вратата на своя затвор и чакаше ли, чакаше. Тъпчеше на място, сумтеше, а нетърпението ѝ се превръщаше в сляп гняв. В съседната кочина кастрираните ѝ синове усетиха страданието на майка си и на свой ред пощуряха. Те познаваха нрава ѝ, знаеха, че е опасна. В крайна сметка тя бе изляла двама от братята им — живи, току-що родени, още влажни от собствената ѝ утроба.

После през синьото було на здрача се разнесе тих шум — някой вървеше през копривата, — придружен от мърморенето на гласове.

Две момчета се приближаваха към кочината, а стъпките им бяха предпазливи и пълни с уважение. Свинята ги изнервяше и това бе разбираемо. За номерата ѝ се разказваха безброй истории.

Не говореше ли, когато е ядосана, с онзи демоничен глас, който караше дебелията ѝ свинска уста да се подчинява на нечий чужд език? Нима не се изправяше понякога на задните си крака, розова и царствена, и не караше да водят в сянката ѝ най-малките момчета, за да сучат от нея, голи като прасенца? Не тропаше ли яростно по земята с копита, докато не нарежат донесената храна на мънички парченца, които да поднесат към пастта ѝ с разтреперани пръсти? Правеше всичко това.

И по-лоши неща.

Тази вечер момчетата не ѝ носеха онова, което искаше. И го знаеха. В чинията ѝ не лежеше месото, което ѝ се полагаше. Не беше сладкото бяло месце, което бе поискала с онзи променен глас; месото, което би могла да си вземе насила, ако пожелае. Тази вечер месото беше обикновен стар бекон, отмъкнат от кухните. Храната, за която тя

наистина жадуваше, месото, което бе преследвано и докарвано до ужас, за да се напълнят мускулите с кръв, а сетне млатено за нейна наслада, както се начукват пържолите — това месо бе под специална защита. Щеше да мине известно време, докато легне под ножа.

Междувременно момчетата се надяваха, че свинята ще приеме извиненията и сълзите им и няма да ги погълне в яда си.

Когато стигнаха до стената на кочината, едното вече се бе изпуснало в гащите и тя го надуши. Тембърът на гласа ѝ се промени, защото свинята се наслаждаваше на пикантната миризма на страха им. Ниското сумтене бе заменено от по-висок, по-възбуден тон:

— Знам, знам. Елате и чуйте присъдата си. Знам, знам.

Тя ги наблюдаваше през летвите на портата и очите ѝ проблясваха като скъпоценни камъни в тъмнината — по-светли от нощта, защото бяха живи, по-ясни от нощта, защото горяха от желание.

Момчетата коленичиха до портата с наведени смирено глави, като държаха внимателно чинията, покрита с лекъосано парче муселин.

— Е? — попита тя. Гласът не можеше да бъде сбъркан. Излизаше от устата на свинята, но беше неговият глас.

По-голямото момче, чернокожо хлапе с цепнато небце, заговори тихо на блестящите очи, като полагаше усилие да скрие страха си.

— Не е това, което искаше. Съжаляваме.

Другото момче, което се чувстваше неудобно в осраните си панталони, също промърмори някакво извинение.

— Но ще го получиш. Наистина. Ще ти го доведем много скоро, при първа възможност.

— Защо не тази вечер? — попита свинята.

— Бдят над него.

— Новият учител. Господин Редман. — Свинята вече го знаеше. Тя помнеше срещата им през стената, начина, по който се бе втренчил в нея, сякаш наблюдаваше експонат в зоологическа градина. Значи това бе нейният враг, онзи старец. Тя щеше да го има. О, да.

Момчетата чуха обещанието ѝ да си отмъсти и останаха доволни, че друг ще страда вместо тях.

— Дай ѝ месото — каза чернокожото момче.

Другото хлапе се изправи и махна муселина. Беконът миришеше зле, но въпреки това свинята издаде влажни звуци на ентусиазъм. Може би им беше простила.

— Побързай. — Момчето взе първия резен с два пръста и й го предложи. Свинята наклони зурлата си на една страна и го ухапа с жълтеникавите си зъби. Погълна го бързо. Вторият, третият, четвъртият и петият резен също.

Шестото, последно парче изяде заедно с тънките пръсти на момчето; отхапа ги толкова изискано и бързо, че то изкрещя чак след като бяха схрускани и погълнати. Хлапето дръпна ръка от стената на кочината и изгледа втрещено осакатените си пръсти. Реши, че пораженията са малки. Беше изгубило само върха на палеца и половината показалец. Раните кървяха обилно и кръвта се лееше по ризата и обувките му. Свинята изгрухтя и изсумтя, изглеждаше доволна.

Момчето изскимтя и побягна.

— Утре — рече свинята на останалия молител. — Не ми пробутвайте това старо свинско. Трябва да е бяло. Бяло и деликатно. — Каламбурът й се стори добър^[1].

— Да — каза момчето, — да, разбира се.

— И без издънки — нареди свинята.

— Да.

— Или ще дойда сама за него. Чуваш ли?

— Да.

— Ще дойда сама за него, независимо къде е скрит. Ще го изям в леглото му, ако поискам. Ще изям стъпалата му, докато спи, после краката, топките, бедрата...

— Да, да.

— Искам го — рече свинята, като започна да рие сламата с копита. — Той е мой.

* * *

— Хенеси мъртъв? — повтори Левъртал, като продължи да пише един от безконечните си доклади, без изобщо да вдигне глава. — Поредната измислица. Детето казва, че е в Центъра, а в следващия

момент твърди, че е мъртъв. Даже не се придържа към една и съща история.

Беше трудно да се оборят думите ѝ, освен ако човек не приемеше с готовност теорията на Лейси за духа. Редман нямаше никакво намерение да спори с жената. Тази теория беше абсурдна. Нямаше такива глупости като духове; те бяха видими само с очите на страха. Но не беше изключено Хенеси да се е самоубил. Затова той продължи с разсъжденията си.

— Тогава как му е хрумнало на Лейси, че Хенеси е мъртъв? Смешно е да си измисля подобно нещо.

Тя благоволи да вдигне глава; лицето ѝ бе затворено като охлюв, скрит в черупката си.

— Развинтеното въображение е нещо обичайно за това място. Само да чуete историите, които съм записала на лента — екзотичността на някои от тях ще ви смае.

— Тук имало ли е самоубийства?

— По мое време ли? — Левъртал се замисли за миг с изправен химикал. — Два опита. И двата, струва ми се, нямаха за цел да бъдат успешни. Просто вик за помощ.

— Единият от тях на Хенеси ли беше?

Тя поклати глава, като се усмихна презрително.

— Хенеси беше нестабилен в друго отношение. Той вярваше, че ще живее вечно. Това беше малката му мечта: Хенеси — свръхчовекът на Ницше. Изпитваше едва ли не презрение към обикновените хора. Имаше се за нещо повече от масата. Смяташе, че стои толкова високо над нас, обикновените смъртни, колкото над онази окаяна...

Редман знаеше, че тя възнамерява да каже свиня, но Левъртал млъкна, преди да произнесе думата.

— Над онези окаяни животни във фермата — довърши тя и сведе отново очи към доклада.

— Хенеси посещаваше ли фермата?

— Не по-често от останалите момчета — излъга Левъртал. — Нито едно от тях не харесва задълженията си във фермата, но те са част от графика. Риенето на тор не е много приятно. Мога да потвърдя лично това. — Лъжата, която тя изрече, подтикна Редман да премълчи последното твърдение на Лейси: че Хенеси е умрял в кочината.

Той сви рамене и смени рязко темата.

— Лейси взема ли някакви лекарства?

— Успокоителни.

— Винаги ли давате успокоителни на момчетата, които са се били?

— Само на онези, които се опитват да избягат. Нямаме достатъчно персонал, за да държим непрекъснато под око такива като Лейси. Не разбирам защо сте толкова загрижен за него.

— Искам да ми вярва. Обещах му. Не искам да го разочаровам.

— Честно казано, застъпничеството ви звучи подозрително. Той е един от многото тук. Без специални проблеми и без особена надежда за изкупление.

— Изкупление? — Странна дума.

— Реабилитиране, наречете го както искате. Вижте какво, Редман, ще бъде откровена. Много хора имат чувството, че не се опитват да ни съдействат.

— Нима?

— Всички смятаме — и мисля, че мога да включа в това число и Управителя, — че трябва да ни оставите да си вършим работата по начина, по който сме свикнали да я вършим. Научете какво се изисква от вас, преди да започнете...

— Да ви се бъркам.

Тя кимна.

— Тази дума не е по-лоша от коя да е друга. Създавате си врагове.

— Благодаря за предупреждението.

— Работата тук е достатъчно трудна и без врагове, повярвайте ми. — Левъртал го изгледа помирително, но Редман се престори, че не забелязва.

Можеше да живее с врагове, но не понасяше лъжци.

* * *

Стаята на Управителя беше заключена вече цяла седмица. Имаше най-различни версии къде е. Любимото обяснение на персонала беше, че е на среща с инвеститори, въпреки че секретарката не можеше да го потвърди. Някой каза на Редман, че в университета, на който

Управителят бил ръководител, се провеждат семинари за проблемите на домовете за временно задържане на непълнолетни правонарушители. Май той участвал в някой от тях. Редман можел да остави съобщение, ако иска — Управителят щял да го получи.

Когато се върна в работилницата, откри, че там го чака Лейси. Беше почти седем и петнадесет; учебните часове бяха свършили отдавна.

— Какво правиш тук?

— Чакам, сър.

— Какво чакаш?

— Вас, сър. Искрах да ви дам едно писмо, сър. За моята майка. Ще ѝ го предадете ли?

— Защо не го изпратиш по установения начин? Дай го на секретарката, тя ще го препрати. Имате право на две писма седмично.

Лицето на Лейси посърна.

— Те ги четат, сър; искат да се уверят, че не си написал нещо, което не трябва. Ако си го направил, ги изгарят.

— И ти си написал нещо, което не трябва?

Момчето кимна.

— Какво?

— За Кевин. Разказах ѝ всичко за Кевин и за онова, което се случи с него.

— Не съм сигурен, че си разбрал правилно какво е станало с Хенеси.

Момчето сви рамене.

— Вярно е, сър — каза тихо то, но беше очевидно, че вече не му пука дали ще убеди Редман. — Вярно е. Той е там, сър. В нея.

— В кого? Какви ги говориш?

Може би Левъртал беше права и Лейси говореше глупости, защото е уплашен. Търпението на Редман към момчето си имаше граници и вече бе на път да се изчерпи.

На вратата се почука и той видя, че през стъклото с метална мрежа го гледа пъпчив юноша на име Слейп.

— Влез.

— Търсят ви спешно по телефона, сър. В кабинета на секретарката.

Редман мразеше телефоните. Противни апарати никога не носят добри новини.

— Спешно значи. Кой ме търси?

Слейп сви рамене и започна да си чопли пъпките.

— Остани с Лейси, става ли?

Слейп не изглеждаше доволен от перспективата.

— Тук ли, сър? — попита.

— Тук.

— Добре, сър.

— Разчитам на теб, така че гледай да не ме разочароваш.

— Няма, сър.

Редман се обърна към Лейси. Той плачеше и насинените му очи приличаха на отворени рани.

— Дай ми писмото. Ще го занеса в кабинета.

Лейси беше мушнал плика в джоба си. Сега го извади неохотно и го подаде на Редман.

— Кажете: „Благодаря“.

— Благодаря, сър.

* * *

Коридорите бяха пусти.

Беше време за телевизия и вечерното преклонение пред кутията бе започнало. Момчетата щяха да седят пред големия черно-бял телевизор в Стаята за почивка и да гледат безмозъчните полицейски, геймърски и военни предавания със зяпнала уста и изпразнено от мисли съзнание. Щяха да мълчат като хипнотизирани, докато не видят обещание за насилие или намек за секс. Тогава стаята щеше да избухне в дюдюкания, неприлични подвиквания и окуражителни крясъци, само за да потъне отново в потискащо мълчание по време на диалозите — мълчание, което щеше да продължи до следващия изстрел или до следващата разголена гърда. От далечния край на коридора вече се разнасяше стрелба и музика.

Кабинетът беше отворен, но Секретарката я нямаше. Навярно се бе прибрала вкъщи. Часовникът в стаята показваше осем и деветнадесет. Редман си свери своя.

Телефонът беше затворен. Който и да го бе търсил, се бе уморил да го чака и не му бе оставил никакво съобщение. Редман бе облекчен, че разговорът не е бил достатъчно важен, за да задържи човека на линията, но същевременно изпита разочарование, че няма да поговори с външния свят. Като Робинзон Крузо, мярнал корабно платно, което подминава острова му.

Беше нелепо, все пак не беше затворник. Можеше да излезе оттук, когато си пожелае. Щеше да си тръгне още тази вечер и нямаше да бъде Крузо.

Бе възнамерявал да остави писмото на Лейси в бюрото си, но се отказа. Беше обещал да защитава интересите на момчето и щеше да удържи обещанието си. Ако трябва, ще изпрати писмото собственооръчно.

Без да мисли за нищо конкретно, се загледа към работилницата, от която бе дошъл. Обзе го неясно безпокойство, което запуши всички отвори в тялото му. В гърлото му се надигнаха въздишки, лицето му се свъси. „Това проклето място“, каза на висок глас, като нямаше предвид стените и подовете, а капана, който те олицетворяваха. Редман почувства, че може да умре тук, заобиколен от добрите си намерения като цветя, положени около труп, и никой нямаше да разбере, нито да се трогне и да тъгува. Тук идеализмът, съжалението и толерантността бяха слабост. Имаше само безпокойство; безпокойство и...

Тишина.

Ето какво не беше наред. Телевизорът продължаваше да гърми и трещи в другия край на коридора, но не се чуваше нищо друго. Никакви дюдюкания и освирквания.

Редман изскочи в коридора и се затича към Стаята за почивка. В тази част на сградата пушенето беше позволено и в района се носеше застояла миризма на цигари. Звучите на насилие продължаваха с пълна пара. Жена изкрещя нечие име. Отговори ѝ мъжки глас, прекъснат от канонада изстрели. Недовършени думи увиснаха във въздуха.

Той се добра до стаята и отвори вратата.

На телевизора изреваха:

— Залегни!

— *Той има оръжие!*

Нов изстрел.

Жената — русокоса, с големи гърди — получи куршум в сърцето и издъхна на тротоара до мъжа, когото бе обичала.

Трагедията нямаше очевидци. Стаята за почивка беше празна, старите кресла и нашарените с графити столове бяха наредени около телевизора за публика, която си бе намерила по-добро развлечение за вечерта. Редман се провря между седалките и изключи апарата. Когато сребристосинята флуоресценция изчезна и настойчивото бумтене на музиката замлъкна, той забеляза, че някой стои на прага в притихналата тъмнина.

— Кой е там?

— Слейп, сър.

— Нали ти казах да стоиш при Лейси.

— Той трябваше да си отиде, сър.

— Да си отиде?

— Избяга, сър. Не можах да го спра.

— По дяволите! Как така не успя да го спреш?

Редман тръгна към вратата и закачи един стол с крака си. Столът се плъзна със скърцане по линолеума — тих протест.

Слейп се размърда нервно.

— Съжалявам, сър. Не успях да го хвана. Единият ми крак е кекав.

Да, Слейп накуцваше.

— Накъде тръгна?

Момчето сви рамене.

— Не съм сигурен, сър.

— Напъни се да си спомниш.

— Не е нужно да се ядосвате, сър.

Последното „сър“ бе изречено с половин уста — пародия на уважение. Редман откри, че го сърби ръката да удари този пъпчив юноша. Вече се намираше на две-три крачки от вратата. Слейп не се отдръпна.

— Дръпни се от пътя ми, Слейп.

— Наистина, сър, не можете да му помогнете. Него вече го няма.

— Дръпни се, казах.

Когато пристъпи напред, за да изблъска Слейп настрана, на нивото на пъпа му се разнесе щракане и копелето опря в корема му сгъваем нож. Върхът се заби във външния слой тлъстини.

— Не е нужно да го търсите, сър, наистина.

— За бога, Слейп, какво правиш?

— Просто играем на една игра — процеди момчето през сивите си зъби. — Не е опасна, наистина. По-добре не се месете.

Върхът на ножа пусна кръв. Тя потече към слабините на Редман, беше топла. Момчето беше готово да го убие, нямаше никакво съмнение. Каквато и да беше тази игра, Слейп се забавляваше. Да убиеш учител, така се наричаше. Ножът продължи да прониква безкрайно бавно в плътта на Редман. Тънката струйка кръв се превърна в рекичка.

— Кевин обича да излиза от време на време и да си играе — каза Слейп.

— Хенеси?

— Да. Обичате да ни наричате с фамилни имена, а? Така е по-мъжествено, нали? Това означава, че не сме деца, а мъже. Само че Кевин не е съвсем мъж, разбирате ли. Той никога не е искал да бъде мъж. Всъщност мисля, че мразеше самата идея. И знаете ли защо? (Ножът проби нежно коремния мускул.) Той смяташе, че щом станем мъже, започваме да умираме. А Кевин обичаше да казва, че никога няма да умре.

— Никога няма да умре.

— Никога.

— Искам да се срещна с него.

— Всички искат, сър. Той е обаятелен. Така го нарича Докторът — обаятелен.

— Искам да се срещна с този обаятелен другар.

— Скоро.

— Сега.

— Казах скоро.

Редман сграбчи китката на Слейп толкова бързо, че юношата не свари да забие острието докрай. Реакцията му беше бавна, като на дрогиран и преимуществото беше на страната на бившия полицаи. Когато увеличи натиска, момчето изпусна ножа и Редман уви другата си ръка около мършава врат на Слейп в задушавача хватка. После притисна с длан адамовата ябълка на нападателя си, като го накара да се задави.

— Къде е Хенеси? Искам да ме заведеш при него.

Отговорът на момчето беше неясен като погледа в замъглените му очи, ирисите му бяха станали като връхчета на топлийки.

— Заведи ме при него! — заповяда му Редман.

Слейп напипа разреза в корема му и заби юмрук в раната. Редман изруга, охлаби хватката си и юношата щеше да се изплъзне, ако не му бе вкарал бърз и силен удар с коляно между краката. Слейп се преви от болка, но ръката, която го стискаше за врата, го задържа прав. Редман му нанесе още един, по-силен удар с коляно. После още един. И още един.

По пъпчивото лице на Слейп започнаха да се стичат сълзи.

— Мога да те нараня два пъти по-лошо, отколкото ще успееш ти — каза му Редман. — Ако искаш да продължим цяла нощ така, аз нямам нищо против.

Слейп поклати глава, като поемаше въздух през стеснената си трахея на малки болезнени глътки.

— Не искаш повече, така ли?

Слейп поклати отново глава. Редман го пусна и го блъсна през коридора към отсрещната стена. Като скимтеше със сгърчено от болка лице, момчето се свлече в подножието на стената и се сви в ембрионална поза, с ръце между краката.

— Къде е Лейси?

Слейп, който бе започнал да трепери, отговори припряно:

— А ти как мислиш? Кевин го е хванал.

— Къде е Кевин?

Момчето го погледна изненадано.

— Не знаеш ли?

— Ако знаех, щях ли да питам?

Докато говореше, Слейп се наклони напред, като издаде болезнен стон. Редман си помисли, че момчето се кани да припадне, но то имаше други намерения. Ножът, който лежеше на пода, се озова отново в ръката му и Слейп замахна към чатала на Редман. Бившият полицай отскочи, като избегна удара на косъм, и момчето се изправи на крака, забравило за болката. Острието изсвистя отново във въздуха и Слейп изсъска намерението си през зъби:

— Ще те убия, прасе. Ще те убия. — После отвори широко уста и изкрещя: — Кевин! Кевин! Помогни ми!

Момчето започна да губи контрол над себе си и ударите му ставаха все по-неточни, докато се препъваше към набелязаната си жертва с плувнало в сълзи, сополи и пот лице.

Редман изчака сгоден момент и нанесе съкрушителен ритник в коляното на Слейп, като се надяваше, че е улучил куция му крак. Така беше. Юношата изпищя, залитна назад, завъртя се и се блъсна с лице в стената. Редман се хвърли след него и се стовари в гърба му. Разбра какво е сторил твърде късно. Тялото на Слейп омекна, а ръката, в която държеше ножа и която бе попаднала между стената и плътта му, се измъкна окървавена и празна. Момчето изпусна сетния си дъх и се просна върху стената, като заби още по-дълбоко ножа в собствения си корем. Когато падна на земята, вече бе мъртво.

Редман го обърна по гръб. Така и не успя да свикне с внезапността на смъртта. Да си отидеш толкова бързо, като изображение от телевизионен екран. Натискаш копчето и картината изчезва. Никакво предизвестие.

Когато тръгна обратно към преддверието, тишината в коридорите му се стори смазваща. Раната в корема му не беше сериозна, а кръвта бе превърнала ризата му в груба превръзка — бе залепила памучния плат за плътта и бе затворила разреза. Болеше го съвсем слабо. Но раната беше най-малкият му проблем — имаше загадки за разрешаване, а той се чувстваше неспособен да се изправи пред тях. Старата изхабена атмосфера на мястото го караше да се чувства на свой ред стар и изхабен. Тук нямаше нищо здраво, добро и разумно.

Внезапно Редман повярва в съществуването на духове.

В преддверието гореше лампа — гола електрическа крушка, увиснала над мъртвото пространство. Той прочете смачканото писмо на Лейси под светлината ѝ. Зацапаните думи възпламениха паниката му като кибритени клечки, поднесени към барут.

Мамо, те нахраниха прасето с мен. Не им вярвай, ако ти кажат, че никога не съм те обичал или че съм избягал. Не е вярно. Нахраниха прасето с мен. Обичам те.

Томи

Редман прибра писмото в джоба си, излезе тичешком от сградата и хукна през полето. Беше се стъмнило напълно и цареше дълбок беззвезден мрак, а въздухът беше задушлив. Щеше да му бъде трудно да намери фермата дори на дневна светлина; през нощта беше още по-зле. Скоро се загуби някъде между игрището и горичката. Намираще се твърде далеч от централната сграда, за да различи очертанията ѝ, а дърветата пред него изглеждаха еднакви.

Нощният въздух беше мръсен и нямаше вятър, който да разхлади уморените му крайници. Навън беше същото мъртвило като в сградата; сякаш целият свят се бе превърнал в задушна стая, захлупена от изрисуван с облаци таван.

Той се спря в мрака и се помъчи да се ориентира, докато кръвта туптеше в слепоочията му.

От лявата му страна, там, където по всяка вероятност се намираха допълнителните постройки, проблесна светлина. Изглежда, бе преценил напълно погрешно местонахождението си. Светлината идваше от кочината. Докато гледаше към нея, различи силуета на разнебитения кокошарник. Там имаше няколко фигури; бяха се наредили така, сякаш наблюдаваха спектакъл, който той не можеше да види.

Редман тръгна към кочината, без да знае какво ще прави, когато стигне там. Ако всички бяха въоръжени като Слейп и имаха същите убийствени намерения, с него щеше да е свършено. Мисълта не го разтревожи. Сега идеята да се измъкне от този затворен свят му се струваше особено привлекателна. Туп и край.

А и там беше Лейси. След разговора с Левъртал, Редман се зачуди за момент защо е толкова загрижен за момчето. В обвинението на докторката, че проявява специално отношение към хлапето, със сигурност имаше нещо вярно. Нима желаше подсъзнателно да види Томас Лейси гол до себе си? Това ли беше подтекста на забележката на Левъртал? Дори сега, когато тичаше колебливо към светлината, всичко, за което можеше да мисли, бяха очите на Лейси, вперени в неговите — огромни и умолителни.

Фигурите се отдалечаваха бавно от фермата в нощния мрак. Виждаше ги на светлината в кочината. Нима всичко бе приключило? Той направи голям завой покрай левия фланг на постройките, за да избегне разотиващите се зрители. Те се изнизваха безшумно, без

приказки и смях. Вървяха в тъмнината на известно разстояние един от друг, със спокойни, отмерени крачки и наведени глави, като хора, които напускат погребение. Беше зловецко да види тези нямащи страх от бога нарушители, изпълнени с подобно смирено благоговение.

Редман стигна до кокошарника, без да се натъкне на нито един от тях.

Около кочината все още се мотаеха няколко фигури. Върху стената на отделението, в което се намираше свинята, бяха наредени десетки свещи. Те горяха равномерно в неподвижния въздух, като хвърляха ярка топла светлина върху тухлите и върху лицата на онези, които все още наблюдаваха тайнствата на кочината.

Левъртал беше сред тях, както и надзирателят, който бе коленичил до главата на Лейси през първия работен ден на Редман. Имаше и две-три момчета с познати физиономии, за чиито имена не успя да се сети.

От кочината се разнасяха звуци — стъпките на свинята по сламата под втренчените погледи на присъстващите. Някой говореше, но Редман не разпозна гласа. Беше юношески, с жизнерадостни нотки. Когато монологът замлъкна, надзирателят и едно от момчетата се отделиха от строя, сякаш бяха получили разрешение да го напуснат, и се обърнаха към тъмнината. Редман се прокрадна малко по-наблизо. Сега всяка секунда бе важна. Скоро първите членове на шествието щяха да прекосят полето и да се върнат в централната сграда. Щяха да видят трупа на Слейп и да вдигнат тревога. Трябваше да открие Лейси веднага, ако това изобщо бе възможно.

Левъртал го забеляза първа. Отмести поглед от кочината и му кимна приветствено; очевидно не бе разтревожена от появата му. Сякаш идването му на това място е било неизбежно, сякаш всички пътища водеха обратно към фермата, към постланите със слама отделения и миризмата на екскременти. Редман остана с впечатлението, че тя наистина го вярва. Той също беше на косъм да го повярва.

— Левъртал.

Тя му се усмихна и усмивката ѝ бе искрена. Момчето до нея вдигна глава и се усмихна на свой ред.

— Ти ли си Хенеси? — попита го Редман.

Младежът се засмя и Левъртал се присъедини към смеха му.

— Не — отговори тя. — Не. Не. Не. Хенеси е тук.

Тя посочи към вътрешността на кочината.

Редман извървя оставащите метри до тухлената стена, като очакваше със свито сърце гледката на сламата, кръвта, свинята и Лейси.

Но Лейси не беше там. Видя само свинята, голяма, закръглена и блестяща както винаги — стоеше сред собствените си изпражнения и размахваше големите си смешни уши.

— Къде е Хенеси? — попита Редман, като кръстоса поглед със свинята.

— Тук — отговори момчето.

— Това е прасе.

— Тя го изяде — каза то, като продължи да се усмихва. Изглежда, мисълта му се струваше възхитителна. — Тя го изяде и той проговори от нея.

На Редман му се прииска да се изсмее. Пред това изказване историите за духове на Лейси звучаха почти правдоподобно. Те му казваха, че свинята е обладана от дух.

— Хенеси обеси ли се, както твърди Томи?

Левъртал кимна.

— В кочината?

Още едно кимване.

Внезапно видя свинята с други очи. Видя във въображението си как тя вдига зурла и души гърчещото се в конвулсии тяло на Хенеси, после усеща връхлитащата го смърт и устата ѝ се изпълва със слюнка при мисълта за плътта му. Видя я как ближе влагата, която се отделя от разлагащата се кожа, как я лочи, как захапва нежно плътта, а после поглъща. Не беше трудно да разбере как момчетата са превърнали тази жестокост в митология, защо я възпяват в химни и се грижат за прасето като за божество. Свещите, благоговението, жертвоприношението на Лейси — беше извратено, но не звучеше по-странно от хиляди други религиозни обичаи. Редман започна да разбира дори апатията на Лейси, неспособността му да се бори със силите, които вземаха превес над него.

Мамо, те нахраниха прасето с мен.

Не — мамо, помогни ми, спаси ме. Просто — те ме дадоха на прасето.

Всичко това можеше да разбере; те бяха деца, много от тях неуки, някои на ръба на психическата нестабилност, всичките податливи на суеверия. Но това не обясняваше участието на Левъртал. Тя беше вперила отново поглед в кочината и Редман чак сега осъзна, че косата ѝ, която изглеждаше медно руса на светлината на свещите, е разпусната и пада свободно върху рамене ѝ.

— На мен ми прилича на най-обикновено прасе — отбеляза той.

— Тя говори с неговия глас — каза тихо Левъртал. — Като човек, изпаднал в религиозен транс. След малко ще го чуеш. Скъпото ми момче.

Тогава Редман разбра.

— Ти и Хенеси?

— Не бъди толкова ужасен — отговори тя. — Той беше на осемнайсет, имаше най-черната коса, която някога си виждал. И ме обичаше.

— А защо се обеси?

— За да живее вечно. За да не стане никога мъж и да не умре.

— Открихме го чак след шест дни — каза момчето почти шепнешком в ухото на Редман. — Но тя вече смяташе, че е неин и не допусна никой до него. Говоря за свинята. Не за Доктора. Разбирате ли, всички обичаха Кевин — прошепна интимно то. — Той беше красив.

— А къде е Лейси?

Нежната усмивка на Левъртал помръкна.

— При Кевин — отговори момчето. — Където Кевин го иска.

То посочи към вратата на кочината. Там, върху сламата зад нея, лежеше тяло.

— Ако го искате, ще се наложи да влезете и да си го вземете — каза момчето и нападна Редман в гръб, като стисна врата му в задушшаваща хватка.

Свинята реагира моментално на внезапното движение. Започна да тъпче сламата, като показва бялото на очите си.

Редман се напъна да се освободи от захвата на момчето, като същевременно заби лакът в корема му. То се отдръпна, като се превиваше и ругаеше, но на мястото му застана Левъртал.

— Върви при него — каза тя и сграбчи Редман за косата. — Върви при него, ако го искаш. — Ноктите ѝ одраха слепоочието и носа му, като пропуснаха на косъм очите.

— Махни се от мен! — изръмжа Редман и направи опит да се отърси от жената, но тя се вкопчи в него и се помъчи да го изблъска през стената, като мятеше напред-назад глава.

Останалото се случи ужасно бързо. Дългата ѝ коса забърса пламъка на една свещ и пламна, а пламъците се втурнаха към главата ѝ. Докато пицеше за помощ, Левъртал се блъсна в портата. Тя не издържа тежестта ѝ и се отвори навътре. Редман гледеше безпомощно как горящата жена пада в сламата. Пламъците се разпространиха възторжено в предния двор на кочината и се устремиха към свинята, като поглъщаха жадно сухите стъбла.

Дори сега, в тази екстремна ситуация, прасето си остана прасе. Нямаше никакви чудеса — никакви екзалтирани приказки или молби. Животното се паникьоса, когато огнените езици обградиха масивното му тяло с копита и започнаха да ближат хълбоците му. Те се покатериха на гърба му и се втурнаха през четината като горски пожар, а въздухът се изпълни с мириса на пърлено свинско.

Гласът на прасето беше глас на прасе, оплакванията му също. То се втурна през двора на кочината с истерично грухтене и изскочи през разбитата порта, като по пътя си стъпка Левъртал.

Тялото на горящата, заслепена от болка свиня, която препускаше на зигзаг през нощното поле, беше магическа гледка. Когато мракът я погълна, писъците ѝ не секнаха, а продължиха да ехтят из полето като в затворена стая.

Редман прекрачи пламтящия труп на Левъртал и тръгна през двора. Сламата от двете му страни гореше и огънят пълзеше към вратата. Той присви очи в лютивия дим и влезе приведен в дома на прасето.

Лейси лежеше там, където бе лежал през цялото време — зад вратата. Редман го преобърна. Беше жив. И беше в съзнание. Подпухналото му от сълзи и ужас лице го погледна от сламеното ложе с очи, които изглеждаха готови да изскочат от орбитите си.

— Ставай — каза Редман, като се наведе над момчето.

Малкото му тяло беше вцепенено и се наложи да раздвижи крайниците му. Като му говореше утешително, той го придума да стане на крака, а през това време в кочината започна да се стеле дим.

— Хайде, всичко е наред, хайде.

Редман също се изправи и закачи нещо с косата си. По лицето му се посипа ситен дъжд от червеи и когато вдигна очи, видя Хенеси или това, което беше останало от него, да виси от напречната греда на къщата на прасето. Чертите му бяха неразличими, просто една увиснала черна каша. Бедрата му бяха оглозгани, а червивите карангии висяха от зловонния труп и се поклащаха пред лицето на Редман.

Ако не беше гъстият дим, миризмата на трупа щеше да е съкрушителна. Въпреки това на Редман му се догади и отвращението му даде сили. Той извлече Лейси от сянката на тялото и го изблъска през вратата.

Сламата отвън вече не гореше толкова буйно, но светлината от огъня, свещите и горящия труп го накара да примижи след мрака в кочината.

— Хайде, момко — каза той и понесе Лейси на ръце през пламъците. Хлапето въртеше очи като обезумяло. Погледът му беше пълен с безсилие.

Прекосяха двора, прескочиха трупа на Левъртал и навлязоха в тъмнината на откритото поле.

Паниката на момчето се разсейваше с всяка крачка, която ги отдалечаваше от фермата. Кочината зад гърба им вече беше пламтящ спомен. А нощта пред тях беше тиха и непроницаема както обикновено.

Редман се помъчи да не мисли за свинята. Сигурно беше мъртва.

Но докато тичаха, по земята отекваха стъпки, сякаш нещо голямо препускаше в крак с тях; беше предпазливо и спазваше дистанция, но ги следваше неумолимо.

Той дръпна Лейси за ръката и се затича по-бързо по спечената от слънцето земя. Момчето започна да хленчи; още не говореше, но поне издаваше звуци. Това беше добър знак; знак, от който Редман имаше нужда. Собственото му безумие му стигаше.

Добраха се до сградата без инциденти. Коридорите бяха толкова пусти, колкото когато ги бе напуснал преди час. Навярно още не бяха открили трупа на Слейп. Не беше изключено. Нито едно от момчетата не бе изглеждало в настроение за забавления. Сигурно се бяха промъкнали мълчаливо в спалните си, за да се наспят след богослужението.

Беше време да намери телефон и да повика полиция.

Хванати за ръка, мъжът и момчето поеха по коридора към кабинета на Управителя. Лейси отново се бе умълчал, но изражението му вече не беше толкова налудничаво; изглеждаше така, сякаш всеки момент ще избухне в пречистващи сълзи. Подсмърчаше и от гърлото му излизаха задавени звуци.

Лейси стисна по-силно ръката на Редман, после охлаби напълно натиска си.

Преддверието пред тях тънеше в мрак. Някой беше счупил електрическата крушка съвсем наскоро. Тя все още се полюшваше леко на кабела си — видяха я на дрезгавата светлина, която се процеждаше през прозореца.

— Хайде. Няма от какво да се страхуваш. Хайде, момче.

Лейси се наведе към ръката на Редман и я ухапа. Стана толкова бързо, че той инстинктивно пусна момчето и то се втурна през глава по коридора в противоположна на преддверието посока.

Нищо. Нямахше да стигне далеч. Редман за пръв път се зарадва, че мястото има стени и решетки.

Прекоси притъмнелия вестибюл и влезе в кабинета на Секретарката. Никакво движение. Който и да бе счупил крушката, се спотайваше и беше много тих.

Телефонът също беше счупен. Не просто счупен, а разбит на малки парченца.

Редман се върна при кабинета на Управителя. Там имаше телефон и вандалите нямаше да му попречат да го използва.

Вратата, разбира се, беше заключена, но Редман го очакваше. Счупи с лакът матираното стъкло на вратата и се пресегна от вътрешната страна. Не напипа ключ.

„Да го вземат дяволите“, помисли си Редман и заблъска вратата с рамо. Беше направена от здраво, жилаво дърво и ключалката беше качествена. Рамото го заболя и раната в корема му се отвори, но бравата най-сетне поддаде и той нахлу в стаята.

Подът беше посипан със слама, а въздухът миришеше по-зле и от онзи в кочината. Управителят лежеше зад бюрото, а на мястото на сърцето му зееше дупка.

— Свинята — каза Редман. — Свинята. Свинята. — И като продължи да повтаря „свинята“, посегна към телефона.

Шум. Той се завъртя и посрещна удара с лицето си. Скулата и носа му се счупиха. Стаята се размаза, после побеля.

* * *

Преддверието вече не беше тъмно. Във всеки ъгъл, на всеки перваз горяха свещи; трябва да бяха стотици. Но главата му се въртеше и зрението му беше замъглено от мозъчно сътресение. Може би свещта беше само една, а сетивата му, на които вече не можеше да се вярва, я умножаваха.

Редман стоеше наред вестибюла, без да знае как е възможно да стои прав, след като краката му бяха безчувствени и безполезни. В периферията на зрението му, отвъд светлината на свещите, разговаряха хора. Не, това не беше истински разговор. В него нямаше смислени думи. Бяха безсмислени звуци, издавани от хора, които може би изобщо не бяха там.

После чу грухтенето, ниското астматично грухтене на свинята, и тя се появи пред очите му от танцуващата светлина на свещите. Вече не беше бяла и красива. Хълбоците ѝ бяха овъглени, малките ѝ очички бяха изгубили блясъка си, зурлата ѝ беше изкривена. Като накуцваше, тръгна много бавно към него и фигурата върху гърба ѝ постепенно доби очертания. Беше Томи Лейси, разбира се, гол като деня, в който се е родил, розов и безкосмест като собствените ѝ прасета, с безизразно лице. Сега очите му заместваха очите на свинята и той я направляваше, като я държеше за ушите. А шумът, който издаваше тя, този запъхтян шум, не излизаше от нейната уста, а от неговата. Той беше гласът на свинята.

Редман произнесе тихо името му. Не Лейси, а Томи. Момчето не показва, че го е чуло. Когато прасето и ездачът му се приближиха, внезапно разбра защо не лежи по лице. Около врата му имаше въже.

В момента, в който го осъзна, примката се затегна и тялото му се издигна във въздуха.

Не изпита болка, а неописуем ужас, който бе далеч по-страшен — истинска бездна от загуба и съжаление, която го погълна.

Свинята и момчето бяха спрели под изпружените му крака. Лейси, който продължаваше да грухти, бе слязъл от гърба на

животното и сега клечеше до него. Редман виждаше извивката на гръбнака и гладката кожа на гърба му. Виждаше и още нещо — възлестото въже с оръфан край, което стърчеше от бледия му задник. Беше досущ като свинска опашка.

Свинята вдигна глава, въпреки че не можеше да го види. Редман си каза, че тя страда и ще продължи да страда чак до смъртта си. Приятна мисъл. После устата ѝ се отвори и тя заговори. Не знаеше как е възможно да говори, но чу думите. Бяха изречени с жизнерадостен момчешки глас.

— Такава е участта на звяра — каза тя, — да яде и да бъде изяден.

После свинята се усмихна и въпреки че си мислеше, че е станал напълно безчувствен, Редман изпита шокираща болка, когато Лейси отхапа парче месо от крака му и се покатери със сумтене по своя спасител, за да му отнеме живота.

[1] На английски думата деликатно (*lacy*) се произнася като името на пострадалото на игрището момче (Лейси). — Б.пр. ↑

СЕКС, СМЪРТ И ЗВЕЗДЕН БЛЯСЪК

Даян прокара напарфюмираните си пръсти през двудневните червеникавокафяви косъмчета по брадичката на Тери.

— Харесват ми — заяви тя. — Дори сивите.

Харесваше всичко в него или поне така твърдеше.

Когато я целуваше: Харесва ми.

Когато я събличаше: Харесва ми.

Когато смъкваше слиповете си: Харесва ми, харесва ми, харесва ми.

Тя се нахвърляше върху него с такъв неподправен ентузиазъм, че не му оставаше нищо друго, освен да гледа как светлорусата ѝ глава се клати над слабините му с надеждата, че никой няма да ги изненада в гримьорната. Даян беше омъжена жена все пак, нищо че беше актриса. Той също имаше съпруга, където и да се намираше тя в момента. От този тет-а-тет^[1] можеше да излезе пикантен материал в някой местен жълт вестник, а той искаше да запази репутацията си на сериозен режисьор — никакви евтини трикове за привличане на вниманието, никакви клюки, само изкуство.

После езикът ѝ хвърляше в смут нервните му окончания и той забравяше всякакви честолюбиви помисли. Може и да не беше кой знае каква актриса, но, ей богу, добре се справяше. Безупречна техника; непогрешим усет за темпо — или имаше много практика, или усещаше инстинктивно кога да забърза ритъма, за да доведе сцената до задоволителен завършек.

А когато всичко свършеше, на него му идеше едва ли не да я аплодира.

* * *

Разбира се, всички участници в постановката на Калоуей на „Дванайсета нощ“ знаеха за връзката им. Когато актрисата и

режисьорът закъсняваха за репетиции или тя се появяваше с грейнало лице, някой подхвърляше саркастичен коментар и той се изчервяваше. Помъчи се да ѝ обясни, че трябва да контролира изражението си на доволна котка, но тя просто не умееше да се преструва. Което беше нелепо, предвид естеството на професията ѝ.

Но на Ла Дювал, както Едуард настояваше да я нарича, не ѝ се налагаше да бъде голяма актриса, тя беше известна. Какво като рецитираше Шекспир като Хайауата — дум да дум да дум да дум да^[2]? Какво като вникването ѝ в психологията на героя беше съмнително, логиката ѝ погрешна, а изграждането на образа неточно? Какво като усетът и към поезията отговаряше на усета ѝ за благоприличие? Тя беше звезда, а това означаваше бизнес.

Никой не можеше да го отрече — името ѝ носеше пари. Рекламата на театър „Елизиум“^[3] заявяваше правото ѝ на слава със седемсантиметров черен надпис с удебелен прав шрифт на жълт фон:

„Даян Дювал: звездата от «Извънбрачното дете»“
„Извънбрачното дете“. Навярно най-лошата сапунена опера, шествала по националните програми в историята на жанра, два пълни часа седмично с банални герои и дървен диалог, които, естествено, постигнаха висок рейтинг и превърнаха изпълнителите на главните роли кажи-речи за една нощ в ярки звезди на кристалния небосклон на телевизията. А най-ярка измежду ярките беше ослепителната Даян Дювал.

Може и да не беше родена за класически роли, но бог е свидетел, че представленията с нея бяха касови. А във времената на празни театри от значение беше единствено броят на продадените билети.

Калоеуей се бе примирил с факта, че тази постановка на „Дванайсета нощ“ няма да е точно каквото иска, но ако имаше успех — а с Даян в ролята на Виола имаше всички шансове да бъде успешна — тя можеше да му отвори няколко врати в Уест Енд^[4]. Освен това работата му с вечно любящата и искаща госпожица Д. Дювал си имаше своите предимства.

* * *

Калоуей вдигна шевиотните си панталони и погледна надолу към нея. Тя го гледаше с онази очарователна усмивка, която използваше в сцената с писмото. Изражение Пето в репертоара на Дювал, някъде между Непорочното и Майчинското.

Той отговори на усмивката с кратка любяща усмивка от собствения си репертоар, която от метър разстояние приличаше на истинска. После се консултира с часовника си.

— Боже, скъпа, закъсняваме.

Тя облиза устни. Вкусът му наистина ли ѝ харесваше толкова много?

— По-добре да си оправя косата — рече Дювал, когато се изправи и се погледна в продълговатото огледало до кабината с душа.

— Да.

— Добре ли си?

— По-добре не бих могъл да бъда — отговори ѝ той. Целуна я лекичко по носа и я остави да флиртува със себе си.

На път към сцената се вмъкна в мъжката съблекалня, за да си оправи дрехите и да наплиска пламналите си бузи със студена вода. След секс винаги му избиваха издйнически червени петна по лицето и горната част на гърдите. Когато се наведе, за да се наплиска, Калоуей огледа критично чертите си в огледалото над мивката. В продължение на тридесет и шест години бе останал недосегаем за следите на времето, но сега възрастта започваше да му личи. Вече не изглеждаше като младеж. Под очите му имаше видими торбички, които не бяха от безсъние, а по челото и покрай устата му имаше бръчки. Вече не приличаше на дете-чудо; разгулният живот бе оставил отпечатък върху лицето му. Много секс, пиене и амбиции, осуетяването на желанията му и пропуснатите големи шансове. Как ли щеше да изглежда сега, запита се той горчиво, ако се бе задоволил да бъде неамбициозна и непопулярна личност, работеща в по-незначителен театър с постоянен актьорски състав, който събира всяка вечер десетина верни почитатели на Брехт? Навярно лицето му щеше да е гладко като бебешко дупе — повечето хора в държавните театри изглеждаха така. Апатични и доволни глупаци.

— Ти плащаш, ти решаваш — каза си той. Хвърли последен поглед към измъчения херувим в огледалото, който с или без бръчки

продължаваше да бъде неустоим за жените, и пое към трудностите и изпитанията на Трето действие.

На сцената се водеше ожесточен спор. Дърводелецът, който се казваше Джейк, беше изработил два живи плета за градината на Оливия. Все още не бяха покрити с листа, но въпреки това изглеждаха впечатляващо и се простираха чак до циклорамата^[5] в дъното на сцената, върху която щеше да бъде нарисувана останалата част от градината. Никакви символични образи. Градина като градина: зелена трева, синьо небе. Публиката на север от Бирмингам харесваше такива неща, а Тери симпатизираше на непретенциозните ѝ вкусове.

— Тери, скъпи.

Еди Кънингам го хвана за ръката и лакътя и го включи в разправията.

— Какъв е проблемът?

— Тери, скъпи, сериозно, не можеш да искаш тези шибани (произнесе го бързо и безгрижно: ши-бани) плетове. Кажете на Чичо Еди, че не си сериозен, преди да съм се разстроил напълно. — Еди посочи оскърбителните плетове. — Така де, виж ги. — Докато говореше, от устата му пръскаше слюнка.

— Какъв е проблемът? — попита отново Тери.

— Проблем ли? Пречат, скъпи, пречат. Помисли само. Репетирали сме цялата тази сцена, в която аз подскачам нагоре-надолу като мартенски заек. Нагоре и надясно, надолу и наляво — но няма да се получи, ако не мога да мина отзад. И виж! Тези ши-бани неща блокират достъпа до проспекта^[6].

— Така трябва, необходимо е за илюзията, Еди.

— Само че не мога да ги заобиколя, Тери. Виж нещата от моя гледна точка.

Той се обърна към другите на сцената — дърводелците, двамата техници и тримата актьори.

— Мисълта ми е, че просто няма да ми стигне времето.

— Еди, ще направим място за минаване.

— О...

Не изглеждаше доволен.

— Не?

— Хм.

— Мисълта ми е, че това изглежда най-лесно, нали?

— Да... Просто исках...

— Знам.

— Налага се. А крокета?

— Ще отпадне.

— Цялата сцена с дървените чукове? Циничните шеги?

— Всичко това трябва да отпадне. Съжالياвам, не съм премислил нещата. Не разсъждавах трезво.

Еди подскочи.

— Ти само това правиш, скъпи, мислиш трезво...

Задружен кикот. Тери не му обърна внимание. Еди беше прав да го критикува, не беше взел под внимание проблемите с дизайна на живия плет.

— Съжالياвам за сцената, но няма как да я напаснем.

— Не би отрязал сцена, в която участва някой друг, сигурен съм — каза Еди. Той хвърли поглед през рамото на Калоуей към Даян, после се запъти към съблекалнята. Разгневеният актьор излиза, лява сцена. Калоуей не направи опит да го спре. Ако го беше сторил, само щеше да влоши допълнително нещата. Просто промърмори „Боже мой“ и прокара ръка през лицето си. Това беше фаталният недостатък на тази професия — актьорите.

— Някой ще го върне ли тук? — попита.

Мълчание.

— Къде е Раян?

Очилатото лице на сценичния мениджър се показва над оскърбителния плет.

— Моля?

— Раян, скъпи, ще занесеш ли чаша кафе на Еди, за да го придумаш да се върне в семейството?

Раян направи физиономия, която казваше: ти го засегна, ти го придумай. Но Калоуей му беше прехвърлял това задължение и преди, беше майстор в прехвърлянето на отговорности. Той просто продължи да гледа втренчено Раян, предизвиквайки го да отхвърли молбата му, докато другият не сведе очи и не кимна смирено.

— Разбира се — каза навъсено.

— Добър човек.

Раян го изгледа обвинително и тръгна след Ед Кънингам.

— Без Хлъц^[7] няма шоу — каза Калоуей в опит да разведри малко атмосферата. Някой изсумтя и наредените в полукръг зяпачи започнаха да се разпръсват. Край на шоуто.

— Окей, окей — продължи Калоуей, за да внесе ред, — да се залавяме за работа. Ще разиграем сцената отначало. Даян, готова ли си?

— Да.

— Окей. Започваме ли?

Той се извърна от градината на Оливия и чакащите актьори, за да си събере мислите. Бяха включени само работните лампи на сцената, салонът тънеше в мрак. Беше зинал нахално към него — редица след редица празни седалки, които го предизвикваха да ги забавлява. Ах, самотният режисьор на дълги разстояния^[8]. Имаше дни, в които мисълта за живот на счетоводител му се струваше като завършек, който от бога да просиш, както казва Принцът на Дания^[9].

Някой се раздвижи в ложите на театъра. Калоуей се отърси от съмненията си и се вгледа в сумрака. Да не би Еди да беше седнал там, на най-задния ред? Не, със сигурност не беше той. За толкова кратко време не би могъл да стигне дотам.

— Еди? — попита все пак Калоуей, като заслони очите си с ръка.
— Ти ли си?

Различи очертанията на фигура. Не, не фигура, а фигури. Двама души, които вървяха крадешком покрай задния ред към изхода. Които и да бяха, Еди със сигурност не беше сред тях.

— Това не е Еди, нали? — попита Калоуей, като се обърна отново към изкуствената градина.

— Не — отговори му някой.

Беше Еди. Беше се върнал на сцената и стоеше облегал на един от живите плетове с цигара в устата.

— Еди...

— Всичко е наред — каза добродушно актьорът, — не ми се подмазвай. Не мога да гледам как един красив мъж раболепничи.

— Ще видим дали не можем да вмъкнем сцената с чука за крокет някъде — рече Калоуей помирително.

Еди поклати глава и изтръска пепелта от цигарата си.

— Не е нужно.

— Наистина...

— И без това не стоеше добре.

Голямата заоблена врата изскърца тихо, докато се затваряше зад гърба на посетителите. Калоеуей не се обърна. Бяха си отишли, които и да бяха.

* * *

— Този следобед в салона имаше някой.

Хамърсмит вдигна поглед от листовете със сметки, в които се бе вгълъбил.

— Така ли? — Веждите му бяха буйни, с дебели като тел косми, които стърчаха непослушно. Повдигнаха се над малките очички на Хамърсмит в очевидно престорена изненада. Той подръпна долната си устна с пожълтели от никотин пръсти.

— Някаква идея кой може да е бил?

Хамърсмит продължи да си подръпва устната, като гледаше изотдолу по-младия мъж; на лицето му бе изписано неприкрито презрение.

— Проблем ли е?

— Просто исках да знам кой е наблюдавал репетицията, това е всичко. Мисля, че имам пълното право да попитам.

— Пълното право — повтори Хамърсмит, като кимна леко и опъна устната си до побеляване.

— Говореше се, че ще ни посетят от Националния^[10] — каза Калоеуей. — Агентите ми бяха организирали нещо. Просто не искам някой да дойде без мое знание. Особено ако са важни клечки.

Хамърсмит се беше върнал към числата. Гласът му прозвуча уморено.

— Тери, ако някой от Саут Банк^[11] ни посети, за да види твоя опус, ти ще си първият, който ще разбере, обещавам ти. Окей?

Интонацията му беше ужасно груба. Един вид, разкарай се, малкия. На Калоеуей му се прииска да го фрасне.

— Не искам разни хора да гледат репетициите без мое позволение, Хамърсмит. Чуваш ли? И държа да знам кой беше днес в залата.

Управителят въздъхна тежко.

— Повярвай ми, Тери, и аз не знам. Предлагам ти да питаш Талула, тя беше пред театъра днес следобед. Ако са влизали някакви хора, трябва да ги е видяла. — Въздъхна отново. — Окей... Тери?

Но Калоуей вече си беше тръгнал. Хамърсмит му беше подозрителен. Мъжът не даваше и пет пари за театър и никога не пропускаше да го покаже; за всичко, което не бе свързано с пари, говореше с уморен глас, сякаш всякакви естетически неща му бяха чужди. А актьорите и режисьорите наричаше на всеослушание с една и съща дума — въртиопашки. Всяко чудо за три дни. В света на Хамърсмит само парите бяха вечни, а театър „Елизиум“ беше благодатна земя, която можеше да осигури на един умен човек приличен доход, стига да си изиграе правилно картите.

Калоуей беше сигурен, че управителят би продал мястото още на другия ден, стига да има такава възможност. Сателитен град като Редич, който се разрастваше с темповете на Бирмингам, нямаше нужда от театри, а от офиси, хипермаркети и магазини за продажба на едро; нуждаеше се, както се изразяваха общинските съветници, от инвестиране в нова индустрия. Нуждаеше се и от добри места, където да се развива тази индустрия. Нито едно изкуство не би оцеляло при такъв прагматизъм.

* * *

Талула не беше в будката на входа, нито във фойето или в гримьорната.

Раздразнен от грубостта на Хамърсмит и от изчезването на Талула, Калоуей се върна в салона, за да си вземе якето и да отиде да пийне нещо. Репетицията беше приключила и актьорите отдавна си бяха тръгнали. Голите плетове изглеждаха малки от задния ред. Може би трябваше да ги направят с няколко сантиметра по-високи. Изрови от джоба си една брошурка за представлението и надраска на гърба: „Плетове — по-високи?“

Шум от стъпки го накара да вдигне поглед в мига, в който на сцената се появи фигура. Човекът вървеше със спокойна походка и застана там, където двата плета почти се докосваха. Беше мъж, Калоуей не го познаваше.

— Господин Калоуей? Господин Терънс Калоуей?

— Да?

Посетителят прекоси сцената и се спря с лице към салона там, където в по-ранна епоха са падали светлините на рампата.

— Прощавайте, че прекъсвам нишката на мисълта ви.

— Няма проблем.

— Искан да поговорим.

— С мен?

— Стига да нямате нищо против.

Калоуей тръгна към предните редове, като оглеждаше непознатия.

Мъжът беше облечен от глава до пети в различни нюанси на сивото. Сив камгарен костюм, сиви обувки, сиво шалче. Калоуей веднага реши, че е прекалено наконтен. Въпреки това фигурата на онзи беше внушителна. Лицето му беше скрито под шапка с периферия и не се виждаше добре.

— Позволете ми да се представя.

Имаше уверен и образован глас. Идеален за озвучаване на реклами, примерно на рекламни съобщения по време на сапунени сериали. След лошото държание на Хамърсмит, този глас се стори на Калоуей като свеж полъх на добри обноски.

— Казвам се Личфийлд. Въпреки че това име едва ли говори нещо на съвсем млад мъж като вас.

Съвсем млад мъж. Добре, добре. Може би лицето му все още беше запазило нещо от *детето-чудо*.

— Критик ли сте? — поинтересува се Калоуей.

Смехът, който се разнесе изпод безупречно чистата периферия на шапката, беше пълен с ирония.

— Не, за бога — отговори Личфийлд.

— Съжалявам, но тогава ме оставяте в пълно недоумение.

— Не е нужно да се извинявате.

— Вие ли бяхте в салона този следобед?

Личфийлд се направи, че не е чул въпроса.

— Осъзнавам, че сте зает човек, господин Калоуей, и не искам да ви губя времето. И аз като вас се занимавам с театър. Мисля, че можем да се считаме за сродни души, макар и никога да не сме се срещали.

Ах, великата гилдия. Това познато сантиментално твърдение предизвика у Калоуей желание да се изплюе. Само като си помислеше за броя на така наречените сродни души, които не се бяха поколебали да му забият нож в гърба, за драматурзите, чиито произведения бе оплюл на свой ред с усмивка и за актьорите, които бе съсипал с небрежни остроумия. Да върви по дяволите гилдията; като във всяка друга неблагоприятна професия и тук всичко беше жестока конкуренция.

— Имам траен интерес към „Елизиум“. — Интересно защо наблегна на думата траен. Прозвуча особено погребално от устата на Личфийлд. Остани с мен^[12].

— Нима?

— Да, през годините съм прекарал много щастливи часове в този театър, затова новината, която нося, ужасно ми тежи.

— Каква новина?

— Господин Калоуей, трябва да ви информирам, че вашата „Дванайсета нощ“ ще бъде последната постановка, която „Елизиум“ ще види.

Изявлението не изненада особено Калоуей, но все пак му причини болка и тя, изглежда, се изписа на лицето му.

— А... значи не знаехте. И аз така предположих. Винаги държат артистите в неведение, нали? Това е удоволствие, от което потомците на Аполон^[13] никога няма да се откажат. Отмъщението на счетоводителя.

— Хамърсмит — уточни Калоуей.

— Хамърсмит.

— Копеле.

— На неговото племе не може да се има доверие, но едва ли е нужно точно аз да ви го казвам.

— Сигурен ли сте, че ще затвори театъра?

— Определено. Би го направил още утре, ако можеше.

— Но защо? Поставял съм Стопард тук, Тенеси Уилямс... и залата винаги е била пълна. В това няма логика.

— Опасявам се, че има чудесна финансова логика, а ако мислите в цифри като Хамърсмит, всичко опира до проста аритметика. „Елизиум“ остарява. Всички остаряваме. Скърцаме. Усещаме възрастта със ставите си, а инстинктът ни подсказва да легнем и да си отидем.

Да си отидем — гласът му затихна мелодраматично, а думите бяха прошепнати с копнеж.

— Откъде ви е известно това?

— Дълги години бях член на управителния съвет на театъра, а след като се пенсионирах, реших, че трябва да продължа — как се казва? — да бъда в течение на нещата. В днешно време е трудно да се пресъздаде триумфа, който е виждала тази сцена...

Гласът му заглъхна, стана унесен. И това не беше нарочно търсен ефект.

После стана отново делови:

— Този театър ще загине, господин Калоуей. И вие ще участвате в заупокойната му молитва, макар и не по ваша вина. Реших, че трябва... да бъдете предупреден.

— Благодаря. Оценявам го. Кажете ми, бил ли сте някога актьор?

— Какво ви кара да мислите, че съм бил?

— Гласът.

— Прекалено е изразителен, знам. Страхувам се, че това е моето проклятие. Не мога дори чаша кафе да поискам, без да прозвуча като Крал Лир по време на бурята.

Той се засмя сърдечно на собствените си думи. Калоуей започна да изпитва симпатия към този човек. Може и да изглеждаше малко архаично, дори леко абсурдно, но естествеността му беше заразителна. Личфийлд не се опитваше да оправдае любовта си към театъра, за разлика от толкова други представители на професията — хора, които не даваха всичко от себе си на сцената, защото бяха продали душите си на киното.

— Да ви призная, пробвах се за кратко в занаята — довери му Личфийлд, — но се опасявам, че просто нямам нужната енергия. Иначе съпругата ми...

Съпруга? Калоуей беше изненадан, че в Личфийлд има дори капчица хетеросексуалност.

— Съпругата ми Констанция е играла няколко пъти на тази сцена и то с голям успех. Преди войната, разбира се.

— Ще бъде жалко да затворят това място.

— Така е. Но се страхувам, че е късно да очакваме чудеса. „Елизиум“ ще бъде съборен след шест седмици и това ще бъде неговият край. Просто исках да знаете, че това последно

представление не е чакано само от хора с просташки търговски интереси. Мислете за нас като за ангели-пазители. Желаем ви доброто, Терънс, всички ние ви желаем доброто.

Беше истинско чувство, просто изразено. Калоуей остана трогнат от загрижеността на този мъж, но тя го накара да се опомни. Амбициите му за кариера бяха поставени в неблагоприятно положение. Личфийлд продължи:

— Искаме да видим как този театър завършва дните си подобаващо и после да умрем спокойно.

— Какво безобразие.

— Късно е за съжаления. Не трябваше да се отказваме от Дионис заради Аполон.

— Какво?

— Продадохме се на счетоводителите, на легитимността, на такива като господин Хамърсмит, чиято душа, ако изобщо има душа, сигурно е с размерите на нокътя ми и сива като гръб на въшка. Мисля, че трябваше да имаме куража на нашите герои. Да служим на поезията и да живеем под звездите.

Калоуей не разбра всички алюзии, но схвана общия смисъл и реши, че гледната точка на мъжа е достойна за уважение.

Вляво от сцената се разнесе гласът на Даян и преряза тържествената атмосфера като с пластмасов нож.

— Тери? Там ли си?

Магията бе разрушена — Калоуей не си бе давал сметка колко хипнотично е присъствието на Личфийлд, докато другият глас не застана между тях. Да слуша гласа на мъжа беше като да се полюшва в познати ръце. Личфийлд пристъпи към ръба на сцената и заговори с дрезгав съзаклятнически шепот.

— Едно последно нещо, Терънс...

— Да?

— Вашата Виола. Простете ми, че го казвам, но тя не притежава специалните качества, необходими за тази роля.

Калоуей се поколеба.

— Знам — продължи Личфийлд, — личното обвързване не ви позволява да бъдете честен по този въпрос.

— Не — отговори Калоуей, — прав сте. Но тя е популярна.

— Боят с мечки също е бил популярен, Терънс^[14].

В сянката под периферията на шапката му изплува блестяща усмивка, досущ като усмивката на Чеширския котарак.

— Шегувам се — каза Личфийлд и дрезгавият му шепот премина в кискане. — Мечките могат да бъдат очарователни.

— Тери, ето те.

Даян изникна иззад завесите, натруфена както винаги. Във въздуха надвисна тревожно усещане за конфронтация. Но Личфийлд вече вървеше между живите плетове към проспекта.

— Ето ме — каза Тери.

— С кого разговаряше?

Но Личфийлд беше напуснал сцената така тихо и неусетно, както се бе появил. Даян изобщо не го бе забелязала.

— О, с един ангел — отговори Калоуей.

* * *

В крайна сметка първата генерална репетиция не премина толкова зле, колкото бе очаквал Тери — Премина неизмеримо по-зле. Имаше сбъркани реплики, неоткрит реквизит, пропуснати излизания на сцената; комичните моменти бяха зле изиграни и не изглеждаха естествено; изпълнението на актьорите беше или отчайващо превзето или слабо. Това беше една „Дванайсета нощ“, която сякаш продължи цяла година. По време на третото действие Калоуей погледна часовника си и осъзна, че за толкова време щеше да е приключила цяла постановка на „Макбет“ (заедно с антракта).

Седеше на първия ред, обхванал главата си с ръце, и размишляваше за работата, която му предстоеше да свърши, за да стане това представление на ниво. За пореден път изпитваше безпомощност пред проблемите с актьорския състав. Репликите можеха да бъдат наизустени, реквизитът да бъде оправен, а излизанията на сцената репетирани, докато се врежат в паметта. Но лошият актьор си остава лош актьор. Дори да се блъска като грешен дявол чак до деня на Страшния съд, пак нямаше да успее да направи свирка от дърво като Даян Дювал.

С умението на същински акробат тя успяваше да заобиколи всичко важно, да пропусне всеки сгоден случай да развълнува

публиката, да съсипе всеки нюанс, който драматургът искаше да придаде на ролята ѝ. Играта ѝ беше изумителна в своята абсурдност и свеждаше деликатното изпълнение, което Калоуей се мъчеше да създаде, до жалък хленч. Тази Виола беше като героиня от сапунка — изкуствена като живите плетове и също толкова недодялана.

Критиците щяха да я направят на нищо.

И което беше още по-лошо, Личфийлд щеше да бъде разочарован. Калоуей установи с известна изненада, че все още не може да се отърси от срещата с него — не можеше да забрави актьорското му поведение, превзетите му маниери, неговото красноречие. Появата му го бе развълнувала по-дълбоко, отколкото бе готов да си признае, и мисълта, че тази „Дванайсета нощ“, с тази Виола, ще се превърне в лебедовата песен на обичния от Личфийлд „Елизиум“, го тревожеше и смущаваше. Струваше му се едва ли не проява на неблагодарност.

Бяха го предупреждавали достатъчно често за тегобите на режисьорската професия още преди да се залови сериозно с нея. Скъпият му покоен гуру Уелбилавд (онзи със стъкленото око) от Центъра по актьорско майсторство беше казал на Калоуей в самото начало:

— Режисьорът е най-самотното същество на божията земя. Той знае какво е добро и какво лошо за едно представление или поне би трябвало да знае, ако го бива, и е принуден да разнася тази информация със себе си, като продължава да се усмихва.

Навремето това не му се беше сторило толкова трудно.

— Въпросът не е в това да преуспееш — обичаше да казва Уелбилавд, — а да се научиш да не се проваляш с гръм и трясък.

Оказа се, че му е дал добър съвет. Още виждаше как Уелбилавд му поднася тази мъдрост на тепсия с лъснала плешива глава и блеснали от цинично удоволствие очи. Нямаше човек на тази земя, помисли си тогава Калоуей, който да обича толкова страстно театъра и който да бъде така язвителен към неговите изисквания.

* * *

Стана почти един след полунощ, докато приключат жалката репетиция, обсъдят забележките и се разделят намусени и обидени в нощта. Калоуей не искаше компанията на никой от трупата през тази нощ — никакво пиене до късно в една или друга квартира, никакво взаимно подхранване на егото. Беше в мрачно настроение и виното, жените и песните нямаше да го разведрят. Освен това нямаше сили да погледне Даян в лицето. Забележките, които ѝ бе направил пред другите актьори, бяха крайно язвителни. Не че от тях щеше да има голяма полза.

Във фоайето среща Талула, която все още изглеждаше бодра, въпреки че времето за лягане на една стара дама отдавна бе минало.

— Ти ли ще заключиш тази нощ? — попита я той, по-скоро, за да каже нещо, а не защото го интересувахе наистина.

— Винаги аз заключавам — отговори му Талула. Прехвърлила седемдесетте, тя беше твърде стара, за да работи в будката, но беше в „Елизиум“ от прекалено дълго време, за да я уволнят. Само че да се мисли по този въпрос вече беше безсмислено, нали? Калоуей се запита какво ли ще каже възрастната жена, когато научи, че затварят театъра. Новината навярно щеше да разбие чувствителното ѝ сърце. Не му ли беше казал веднъж Хамърсмит, че Талула работи в театъра от петнадесетгодишна?

— Добре, лека нощ, Талула.

Тя му отговори с леко кимване, както винаги. После се пресегна и го хвана за ръката.

— Да?

— Господин Личфийлд... — започна Талула.

— Какво за господин Личфийлд?

— Не хареса репетицията.

— Бил е тук тази вечер?

— О, да — отговори тя, сякаш Калоуей би трябвало да е слабоумен, за да се усъмни в това, — разбира се, че беше тук.

— Не го видях.

— Е... както и да е. Не беше особено доволен.

Калоуей се помъчи гласът му да прозвучи равнодушно.

— Нищо не може да се направи по въпроса.

— Твоето представление му е особено скъпо.

— Осъзнавам го — рече той, като избягваше укорителния поглед на Талула. Имаше достатъчно причини да не успее да заспи тази нощ и без в ушите му да звучи разочарованият ѝ глас.

Издърпа ръката си и тръгна към вратата. Талула не направи опит да го спре. Просто каза:

— Трябваше да видиш Констанция.

Констанция? Къде беше чувал това име? Разбира се, съпругата на Личфийлд.

— Тя беше прекрасна Виола.

Калоуей беше прекалено уморен, за да се възхищава на мъртви актриси; тя беше мъртва, нали? Личфийлд не спомена ли, че е починала?

— Прекрасна — повтори Талула.

— Лека нощ, Талула. Ще се видим утре.

Старицата не отговори. Ако се беше обидила от грубото му държание, много ѝ здраве. Той я остави да се жалва и излезе на улицата.

Беше краят на ноември и доста мразовито. Във въздуха нямаше благоухания, само миризмата на катран от прясно настлан път и пясък, разнасян от вятъра. Тери вдигна яката на якето си и забърза към съмнителния подслон, който предлагаше: „Нощувка и закуска при Мърфи“.

Във фоайето Талула обърна гръб на студа и мрака във външния свят и се затътри обратно към храма на мечтите. Миризмата му беше толкова изхабена сега — изгубила свежестта си от употреба и старост, досущ като тялото ѝ. Беше време естествените процеси да вземат своя дан; нямаше смисъл нещата да съществуват по-дълго от отреденото им време. Това важеше както за сградите, така и за хората. Но „Елизиум“ трябваше да умре така, както бе живял — величествено.

Тя дръпна настрани червените завеси, които закриваха портретите в коридора от фоайето до партера. Баримор, Ървинг — големи имена и големи актьори. Снимките може и да бяха зацапани и избледнели, но спомените ѝ бяха бистри и ободряващи като изворна вода. А на най-видното място, последен в редицата, стоеше портретът на Констанция Личфийлд. Лице със съвършена красота; костна структура, която би просълзила всеки анатом.

Тя, разбира се, бе прекалено млада за Личфийлд и в това се криеше част от трагедията. Два пъти по-възрастен от своята великолепно красива красавица, този Свенгали^[15] беше успял да ѝ осигури всичко, за което тя бе жадувала — слава, пари, приятелство. Всичко, освен най-необходимото — живот.

Констанция беше умряла, преди да навърши двадесет, от рак на гърдата. Стана толкова внезапно, че на Талула още ѝ бе трудно да повярва, че си е отишла.

При мисълта за тази загуба, за този похабен талант, очите ѝ се напълниха със сълзи. Имаше толкова много роли, в които Констанция можеше да блесне, ако болестта я бе пощадила. Клеопатра, Хеда, Розалинд, Електра...

Но това нямаше да се случи. Тя си бе отишла като пламъка на свещ под ураганен вятър и за онези, които бяха останали след нея, животът се бе превърнал в бавен и безрадостен поход през една студена земя. Сега имаше сутрини, в които Талула се въртеше в леглото си до идването на зората и се молеше да умре, когато най-сетне заспи.

Сълзите вече я заслепяваха, плачеше неудържимо. И, о, боже, зад нея имаше някой, навярно господин Калоуей се бе върнал за нещо, а тя плачеше, та се късаше, държеше се като глупавата старица, за която той несъмнено я смяташе. Нима млад мъж като него би могъл да разбере болката, която причиняват годините, силната болка от невъзвратимата загуба? Щеше да я разбере, но след време. По-скоро, отколкото предполагаше, но не и в момента.

— Талула — каза някой.

Тя позна гласа. Ричард Уолдън Личфийлд. Обърна се и видя мъжествената му фигура на метър и половина-два от себе си. Сигурно беше с двадесет години по-стар от нея, но възрастта не му личеше.

Талула се засрами от сълзите си.

— Тали — рече меко той, — знам, че е малко късно, но си помислих, че ще искаш да кажеш здравей.

— Здравей? — Сълзите ѝ бяха намалели и сега видя, че някой стои почтително на крачка-две зад гърба на Личфийлд. Неясната фигура излезе от сянката на мъжа и Талула разпозна красивата костна структура на лицето ѝ така лесно, както би разпознала собственото си отражение. Времето се разпадна и разумът напусна света. Бленувани

лица внезапно се завърнаха, за да запълнят празните нощи и да предложат свежа надежда в един живот, загубил смисъл. Защо да се съмнява в доказателството, което стоеше пред очите ѝ?

Беше Констанция, лъчезарната Констанция, която хвана под ръка Личфийлд и поздрави Талула с тържествено кимване.

Скъпата мъртва Констанция.

* * *

Репетицията бе насрочена за девет и половина сутринта. Както обикновено, Даян Дювал пристигна с половин час закъснение. Изглеждаше така, сякаш не бе мигнала цяла нощ.

— Съжалявам, че закъснях — каза и отворените ѝ гласни се понесоха бавно по пътеката между редовете към сцената.

Калоуей не беше в настроение да целува крака.

— Утре имаме премиера — рече рязко той, — а ти караш всички да те чакат.

— О, така ли? — Тя изпърха съкрушително с клепки. Но беше ранна утрин и това не постигна желанието ефект.

— Добре, започваме отначало — оповести Калоуей — И моля всички да вземат копие от сценария и химикал. Имам списък с критики и искам да ги разгледаме, докато стане време за обяд. Раян, разполагаш ли с нужното копие?

Той стрелна с очи сценичния мениджър и Раян поклати отрицателно глава.

— Добре, вземи си. И не искам да чувам никакви оплаквания от никого, защото денят напредна. Снощната репетиция беше бдение над мъртвец, а не представление. Репликите се влачеха, играта беше немарлива. Ще ви критикувам и няма да ви бъде особено приятно.

Не им беше приятно. Въпреки предупрежденията имаше оплаквания, спорове, споразумения, кисели физиономии и промърморени под нос обиди. На Калоуей щеше да му е по-лесно да увисне на пръстите на краката си от трапец, отколкото да накара тези четиринадесет изнервени души да изиграят пиесата — две трети от тях едва я разбираха, а останалите не даваха пет пари за нея. Само си късаше нервите.

Беше дори по-зле, защото през цялото време имаше дразнещото усещане, че някой го наблюдава, въпреки че салонът бе съвсем празен. Може би Личфийлд шпионира през някоя тайна дупка, помисли си той, после заклейми идеята като предшественик на настъпваща параноя.

Най-накрая стана обяд.

Калоуей знаеше къде ще намери Даян и се бе подготвил за сцената, която му предстоеше. Обвинения, сълзи, успокоения, още сълзи, сдобряване. Обичайните неща.

Почука на вратата на Звездата.

— Кой е?

Говореше през сълзи или беше вдигнала пред устата си чаша с нещо успокоително.

— Аз съм.

— О...

— Може ли да вляза?

— Да.

Държеше бутилка водка — качествена водка — и чаша. На този етап не плачеше.

— Безполезна съм, нали? — попита го почти веднага, след като той затвори вратата. Очите ѝ го молеха за опровержение.

— Не ставай глупава — отговори уклончиво той.

— Никога няма да разбере Шекспир — нацупи се тя, сякаш вината беше на Барда. — Всичките тези проклети думи. — Бурята приближаваше, Калоуей виждаше как набира мощ.

— Всичко е наред — излъга, като я прегърна с една ръка. — Просто ти трябва малко време.

Лицето ѝ помръкна.

— Представлението е утре — каза с равен глас Даян. Изказване, което Калоуей нямаше как да обори. — Ще ме направят на нищо, нали?

Искаше му се да отрече, но истината излезе сама от устата му.

— Да. Освен ако...

— И вече няма да мога да си намеря работа, нали? Хари ме придума да участвам в това, този проклет малоумен еврейин. Каза, че ще бъде добре за репутацията ми. Каза, че след това ще стана още потърсена. Какво разбира той? Взима проклетите си десет процента и ме оставя да върша черната работа. Аз съм проклетата глупачка, нали?

При мисълта, че е глупачка, бурята избухна. Нямахме светкавици, поройният дъжд рукна внезапно. Калоуей направи каквото можеше, но беше трудно да я успокои. Тя ридаеше толкова шумно, че заглушаваше разумните му доводи. В крайна сметка прибягна до малко целувки, както всеки свестен режисьор би постъпил и (чудо на чудесата) това, изглежда, свърши работа. Целувките му станаха по-разгорещени, ръцете му се спуснаха към гърдите ѝ, мушнаха се под блузата ѝ, намериха зърната ѝ и той започна да ги масажира с палец и показалец.

Това постигна чудеса. Между облаците надникна слънце; Даян подсмръкна и разкопча колана му, а дъждът секна напълно, прогонен от неговата жар. Пръстите му напипаха дантеления ръб на гащичките ѝ и тя завъздиша, когато проникна в нея и започна да я изследва — нежно, но не прекалено, настойчиво, но с мярка. По някое време тя събори бутилката с водка, но нито един от двамата не се опита да я хване и да я изправи, така че течността започна да се лее на пода от ръба на масата, докато той ѝ даваше инструкции и пъшкаше.

После проклетата врата се отвори и между тях премина въздушно течение, което охлади страстта им.

Калоуей понечи да се обърне, после осъзна, че е с разкопчани панталони и вместо това погледна в огледалото зад Даян, за да види лицето на натрапника. Беше Личфийлд. Гледаше право в него с безизразно лице.

— Съжалявам, трябваше да почукам.

Гласът му бе гладък като бита сметана, не трепна нито веднъж от смущение. Калоуей излезе от Даян, закопча се и се обърна към Личфийлд, като проклинаше мислено зачервените си бузи.

— Да... би било учтиво — каза.

— Още веднъж, моите извинения. Искан да разменя няколко думи с... — Той премести очите си, които изглеждаха бездънни, върху Даян. — ... с вашата звезда.

Калоуей усети как егото на Даян набъбва при тези думи. Подходът на възрастния мъж го обърка. Нима Личфийлд бе променил становището си на 180 градуса? Нима бе дошъл тук в ролята на каец се почитател, за да коленичи пред великата звезда?

— Ще ви бъда благодарен, ако ме оставите да поговоря насаме с дамата, стига да е възможно — продължи мекият глас.

— Ние тъкмо...

— Разбира се — прекъсна го Даян. — Ще ме извините ли само за момент?

Беше овладяла мигновено ситуацията, сълзите бяха забравени напълно.

— Ще бъда отвън — каза Личфийлд, който вече излизаше.

Докато затваряше вратата след себе си, Даян застана пред огледалото и се зае да бърше размазания си грим с книжна кърпичка.

— Брей — изгука тя, — колко е хубаво някой да те харесва. Познаваш ли го?

— Казва се Личфийлд — рече Калоуей. — Бил е член на управителния съвет на театъра.

— Може би има предложение за мен.

— Съмнявам се.

— О, Терънс, не бъди такъв задник — изръмжа тя. — Просто не можеш да понесеш мисълта, че не си център на внимание, нали?

— Признавам си.

Даян се вгледа в очите си.

— Как изглеждам? — попита тя.

— Добре.

— Съжалявам за одевете.

— Одевете?

— Знаеш.

— О... да.

— Ще се видим в кръчмата, нали?

С други думи го гонеха, вече не беше необходим в ролята на довереник и любовник.

Личфийлд чакаше търпеливо пред съблекалнята в студения коридор. Въпреки че тук осветлението беше по-добро, отколкото на слабо осветената сцена, и че старецът се намираше по-близо до него, отколкото предходната нощ, Калоуей пак не успя да види ясно лицето под широката периферия. Имаше — каква беше мисълта, която се въртеше в главата му? — нещо изкуствено в чертите на Личфийлд. Плъттa на лицето му не се движеше като единна система от мускули и сухожилия, беше прекалено вдървена и прекалено розова, почти като белег от рана.

— Още малко и ще бъде готова — каза му Калоуей.

— Тя е прекрасна жена — измърка Личфийлд.

— Да.

— Не ви обвинявам...

— Хм.

— Но не е никаква актриса.

— Няма да провалите работата ми, нали, Личфийлд? Защото няма да го позволя.

— Опазил бог.

Воайорското удоволствие, което Личфийлд бе изпитал от смущението на режисьора, накара Калоуей да изгуби част от уважението си към него.

— Не искам да я разстройвате...

— Моите интереси съвпадат с вашите, Терънс. Всичко, което искам, е да видя как това представление преминава успешно, повярвайте ми. Мислите ли, че при това положение ще искам да разстроя главната ви актриса? Ще бъда кротък като агънце, Терънс.

— Какъвто и да сте — отговори сприхаво Калоуей, — вие не сте агне.

Усмивката се появи отново на лицето на Личфийлд, а материята около устата му се разтегна с усилие, за да се нагоди към новото изражение.

Калоуей се оттегли в кръчмата, но този хищен полумесец не напусна мислите му и го изпълни с неясна тревога.

* * *

Застанала пред огледалото в съблекалнята си, Даян Дювал беше готова да изиграе своята сцена.

— Вече можете да влезете, господин Личфийлд — оповести тя.

Той се появи на прага, още докато тя изричаше последната сричка от името му.

— Госпожице Дювал. — Личфийлд се поклони леко в знак на уважение. Тя се усмихна, беше толкова учтив. — Ще простите ли нетактичното ми нахлуване тук одеде?

Даян си придаде свенливо изражение, това винаги размекваше мъжете.

— Господин Калоуей... — започна тя.

— Много напорист младеж, струва ми се.

— Да.

— Не може да превъзмогне увлечението си по своята главна актриса?

Даян се намръщи леко и там, където оскубаните дъги на веждите ѝ се срещаха, затанцува бръчица.

— Опасявам се, че не може.

— Много непрофесионално от негова страна — отбеляза Личфийлд. — Но, простете ми, страстта му е разбираема.

Тя се отдалечи от него към задната част на сцената, към лампите, които се отразяваха в огледалото и се обърна с ясното съзнание, че те ще подчертаят красотата на косата ѝ.

— Добре, господин Личфийлд, какво мога да направя за вас?

— Честно казано въпросът е деликатен. Горчивата истина е, как да го кажа най-добре, че вашите таланти не са съвсем подходящи за тази постановка. На стила ви му липсва изтънченост.

В продължение на два удара на сърцето настъпи тишина. Даян подсмръкна, осмисли забележката и напусна центъра на сцената, като се отправи към вратата. Не ѝ харесваше начинът, по който бе започнала тази сцена. Очакваше почитател, а вместо това беше получила критик.

— Вън! — каза Даян със студен глас.

— Госпожице Дювал...

— Чухте ме.

— Не се чувствате добре като Виола, нали? — продължи Личфийлд, сякаш звездата не беше казала нищо.

— Това не ви влиза в проклетата работа — изплю тя в отговор.

— Напротив. Гледах репетициите. Бяхте посредствена и неубедителна. Комичните моменти са слаби, сцената на повторното събиране, която трябва да ни разбие сърцата — блудкава.

— Благодаря, но вашето мнение не ме интересува.

— Нямате стил...

— Махайте се.

— Никакво присъствие и никакъв стил. Сигурен съм, че по телевизията изглеждате бляскаво, но театърът изисква особена искреност, дълбока емоционалност, каквато вие, честно казано, не притежавате.

Сцената се нагорещяваше. Даян искаше да го удари, но не можеше да си намери достатъчно добър повод да го направи. Не трябваше да взима този блед позъор на сериозно. С изисканите си сиви ръкавици и сив шал той приличаше повече на музикална комедия, отколкото на мелодрама. Какво разбира този глупав сприхав педал от актьорска игра?

— Напуснете, преди да съм извикала сценичния мениджър — каза тя, но Личфийлд застана между нея и вратата.

Сцена на изнасилване? Това ли разиграваха? Беше ли се възбудил от нея? Опазил бог.

— Моята съпруга — продължи той — е играла Виола...

— Браво на нея.

— ... и смята, че може да вдъхне малко повече живот на ролята от вас.

— Представлението е утре — чу се да казва тя, сякаш се защитаваше. Защо, по дяволите, се опитва да се пазари с този човек, след като нахълта тук и ѝ наприказва тези ужасни неща? Може би защото се страхуваше мъничко от него. Вече усещаше дъха му — миришеше на скъп шоколад.

— Тя знае ролята наизуст.

— Ролята е моя. И ще я изиграя. Ще я изиграя, дори да съм найлошата Виола в историята на театъра, разбрахте ли?

Опитваше се да запази спокойствие, но ѝ беше трудно. В Личфийлд имаше нещо, което я изнервяше. Не се страхуваше, че ще я нарани физически, но въпреки това бе уплашена.

— Опасявам се, че вече обещах ролята на моята съпруга.

— Моля? — Арогантността му я накара да се облеци.

— И Констанция ще я изиграе.

Името я накара да се изсмее. Може би това все пак беше салонна комедия. Нещо, написано от Шеридан или Уайлд; нещо дяволито и злонамерено. Но той говореше с такава увереност. Констанция ще изиграе ролята — сякаш всичко вече е решено.

— Няма да обсъждам повече това, приятелче, така че, ако жена ти иска да изиграе Виола, ще трябва да го направи на шибаната улица. Разбра ли?

— Утре ще излезе на сцената.

— Глух ли си, тъп ли си или и двете? — Стегни се, каза ѝ един вътрешен глас, преиграваш, губиш контрол над сцената. Каквато и да е тази сцена.

Той пристъпи към нея и лампите в огледалото осветиха съвсем ясно лицето под периферията на шапката. При първата поява на Личфийлд тя не го беше разгледала достатъчно внимателно — сега видя дълбоките бръчки, браздите около очите и устата му. Това не беше плът, можеше да го твърди със сигурност. Този човек носеше маска от латексови парчета, при това лошо наместени и нескопосано залепени едно за друго. Ръката ѝ потръпна от желание да я грабне и да открие истинското му лице.

Разбира се. Това беше. Сцената, която играеше: Разобличаването.

— Я да видим как изглеждаш — каза Даян и посегна към бузата му, преди да свари да ѝ попречи, но нападението ѝ само накара усмивката му да се разшири. Той точно това иска, помисли си Даян, но вече беше късно за разкаяние или извинения. Връхчетата на пръстите ѝ бяха намерили ръба на маската около очните му кухини и сега се вкопчиха в него. Тя дръпна.

Тънкият латексов пласт поддаде и истинската физиономия на Личфийлд изникна пред света. Даян се помъчи да отстъпи назад, но ръката му я стисна за косата. Не ѝ оставаше нищо друго, освен да вдигне очи към това оголено от плът лице. Няколко изсъхнали мускулни влакна се виеха тук-там, а от една кожена ивица на гърлото му висеше нещо като брада, но живата тъкан беше изгнила отдавна. Лицето му се състоеше предимно от гола кост — зацапана и износена.

— Не бях балсамиран — каза черепът. — За разлика от Констанция.

Даян не успя да осмисли обяснението. Не издаде нито звук на протест, каквато подобна сцена със сигурност би оправдала. Само изхленчи, когато Личфийлд я стисна по-силно и изви главата ѝ назад.

— Рано или късно трябва да изберем — продължи той и дъхът му вече не миришеше на шоколад, а на пълно разложение — дали да служим на себе си или на нашето изкуство.

Даян пак не го разбра.

— Мъртвите трябва да избират по-внимателно от живите. Не можем да си хабим дъха, да ме прощаваш за израза, за друго, освен за истинските удоволствия. А ти, струва ми се, не искаш изкуство. Нали?

Тя поклати глава, като се молеше на бога това да е правилният отговор.

— Ти искаш живота на тялото, а не живота на въображението. И можеш да го имаш.

— Благодаря... ти.

— Ако го искаш достатъчно, можеш да го имаш.

Внезапно ръката, която опъваше косата ѝ така болезнено, обхвана тила ѝ и Личфийлд притегли устните ѝ към своите. Когато разложената му уста се залепи за нейната, Даян се опита да изкрещи, но приветствието му беше толкова настойчиво, че буквално я остави без дъх.

* * *

Раян намери Даян на пода на съблекалнята няколко минути преди два часа. Беше трудно да се каже какво е станало. По главата и тялото ѝ не се виждаха никакви рани, освен това не беше мъртва. Изглежда, беше в кома. По всяка вероятност се бе подхлъзнала и си бе ударила главата при падането. Във всеки случай беше в безсъзнание.

Оставаха броени часове до последната генерална репетиция, а Виола пътуваше с линейка към реанимацията.

* * *

— Колкото по-скоро съборят това място, толкова по-добре — заяви Хамърсмит. Той пиеше в работно време — нещо, което Калоуей никога не го беше виждал да прави. Бутилката уиски стоеше на бюрото му до начената чаша. По книгата му имаше кръгли следи от чашата, а ръката му трепереше здраво.

— Какви са новините от болницата?

— Тя е красива жена — каза той, като се взираше в чашата. Тери можеше да се закълне, че всеки момент ще се разплаче.

— Хамърсмит? Как е тя?

— В кома е. Но състоянието ѝ е стабилно.

— И това е нещо, предполагам.

Хамърсмит вдигна очи към Калоуей и буйните му вежди се сключиха гневно.

— Нещастник такъв — изруга. — Чукаше я, нали? Забавляваше се с нея, нали? Нека ти кажа нещо: Даян Дювал струва колкото дузина като теб. Дузина!

— Затова ли позволи това последно представление, Хамърсмит? Защото я видя и нямаше търпение да сложиш малките си ръчички върху нея?

— Няма да го проумееш. Мислиш с онази си работа. — Изглеждаше искрено засегнат от начина, по който Калоуей беше изтълкувал възхищението му към госпожица Дювал.

— Добре, както кажеш. Но пак оставаме без Виола.

— Затова отменям представлението — каза бавно Хамърсмит, за да се наслади на момента.

Беше неизбежно. Без Даян Дювал нямаше да има „Дванайсета нощ“ и може би така беше по-добре.

На вратата се почука.

— Кой е, по дяволите? — рече управителят тихо. — Влез.

Беше Личфийлд. Калоуей почти се зарадва да види това странно белязано лице. Въпреки че имаше много въпроси към стареца за състоянието, в което бе оставил Даян и за разговора между тях, не искаше да го разпитва пред Хамърсмит. Освен това каквито и неясни обвинения да имаше към този човек, те се обезсмисляха от идването му тук. Ако Личфийлд се бе опитал да нарани Даян по някаква причина, щеше ли да се появи толкова скоро и то така усмихнат?

— Кой сте вие? — попита Хамърсмит.

— Ричард Уолдън Личфийлд.

— Името не ми говори нищо.

— Бях член на управителния съвет на „Елизиум“.

— О...

— Занимавам се с...

— Какво искате? — прекъсна го Хамърсмит, подразнен от самоувереността на Личфийлд.

— Чувам, че представлението е изложено на риск — отговори спокойно възрастният мъж.

— Не е — каза управителят и ъгълчето на устата му трепна нервно. — Не е изложено на риск, защото няма да има постановка.

Отменена е.

— Нима? — Личфийлд погледна към Калоуей. — С вашето съгласие, така ли?

— Той няма думата по въпроса; аз имам изключителното право да отменя представлението, ако обстоятелствата го налагат — пише го в договора. От днес театърът е затворен и няма да работи повече.

— Напротив — каза Личфийлд.

— Моля? — Хамърсмит стана от бюрото и Калоуей си даде сметка, че за пръв път го вижда прав. Управителят беше истински дребосък.

— Ще поставим „Дванайсета нощ“, както е обявено — измърка Личфийлд. — Съпругата ми прие на драго сърце да изиграе Виола наместо госпожица Дювал.

Хамърсмит се изсмя грубо, като касапин. Но смехът му секна, когато офисът се изпълни с аромата на лавандула и през вратата влезе Констанция Личфийлд, цялата в бляскава коприна и кожи. Изглеждаше великолепно като в деня на смъртта си — дори управителят затаи дъх и млъкна при вида ѝ.

— Нашата нова Виола — обяви Личфийлд.

След малко Хамърсмит възвърна способността си да говори.

— Тази жена не може да се включи в постановката само с половин ден предизвестие.

— Защо не? — каза Калоуей, без да откъсва очи от жената. Личфийлд беше щастливец, Констанция беше изключително красива. Той не смееше да си поеме дъх в нейно присъствие, от страх да не би тя да изчезне.

И тогава тя проговори. Думите бяха от Пето действие, Сцена първа:

*О, въпреки че само тез одежди
отделят ни от сигурната радост,
не ме прегръщай още, докато
съвпадане по време, място, случки
не ти докаже, че съм таз, която
ти е сестра и казва се Виола^[16].*

Гласът ѝ беше нежен и мелодичен, но сякаш отекуваше из цялото ѝ тяло и изпълваше всяка фраза със сдържана страст.

И това лице. Беше възхитително живо, а мимиките му придаваха смисъла на думите с пестелива деликатност.

Тя беше очарователна.

— Съжалявам — каза Хамърсмит, — но за тези неща си има правила. Тя член ли е на Профсъюза на актьорите?

— Не — отговори Личфийлд.

— Виждате ли, тогава е невъзможно. Профсъюзът категорично забранява такива неща. Живи ще ни одерат.

— Хамърсмит, какво ти става? — намеси се Калоуей. — Какво ти пука, по дяволите? Щом разрушат това място, никога няма да ти се наложи да стъпиш отново в театър.

— Съпругата ми е гледала репетициите. Знае наизуст репликите.

— Ще бъде вълшебно — каза Калоуей, а ентузиазмът му нарастваше при всеки нов поглед към Констанция.

— Рисуваш да ядосаш Профсъюза, Калоуей — смъмри го управителят.

— Ще поема този риск.

— Както казваш, за мен е все тая. Но ако някой им подшушне за това, ще станеш за резил.

— Хамърсмит, дай ѝ шанс. Дай шанс на всички ни. Ако Профсъюзът ме почерни, това ще бъде мой проблем.

Управителят седна отново.

— Никой няма да дойде на представлението, нали знаеш? Даян Дювал беше звезда, щяха да останат до края на високопарната ти постановка, само за да видят нея, Калоуей. Но някаква непозната... Добре, погребението е твое. Давай, направи го, аз си измивам ръцете от цялата работа. Твоята глава е на дръвника, не го забравяй. Надявам се жив да те одерат.

— Благодаря — каза Личфийлд. — Много любезно от ваша страна.

Хамърсмит започна да пренарежда нещата върху бюрото си, за да видят всички бутилката и чашата. Разговорът беше приключил — вече не се интересувахе от тези въртиопашки.

— Махнете се — отсече. — Просто се махнете.

* * *

— Имам една-две молби към вас — каза Личфийлд на Калоуей, когато излязоха от офиса. — Промени в постановката, които ще подпомогнат изпълнението на съпругата ми.

— Какви са те?

— За да се чувства по-удобно Констанция, ще помоля осветлението да бъде намалено значително. Тя просто не е свикнала да играе под такива горещи ярки светлини.

— Добре.

— Искам също да помоля да бъдат монтирани лампи на рампата.

— На рампата?

— Осъзнавам, че искането ми е странно, но тя се чувства много по-щастлива със светлини на рампата.

— Но те често заслепяват актьорите — възрази Калоуей. — Пречат им да виждат публиката.

— Въпреки това... Настоявам да бъдат монтирани.

— Окей.

— Трето: ще ви помоля всички сцени, в които има целувки, прегръдки или друг вид докосване до Констанция да бъдат променени и от тях да бъдат премахнати всякакви форми на физически контакт.

— Всякакви?

— Всякакви.

— Мили боже, защо?

— Съпругата ми не трябва да претоварва с излишни емоции работата на сърцето си, Терънс.

Интонацията, с която произнесе „сърцето“, беше крайно любопитна. Работата на сърцето.

Калоуей улови за миг погледа на Констанция. Имаше чувството, че е получил благословия.

— Да представим ли нашата нова Виола на компанията? — предложи Личфийлд.

— Защо не?

Триото влезе в салона.

* * *

Пренареждането на пречкащите се декори и премахването на всякакъв физически контакт беше лесна работа. И въпреки че останалите актьори отначало подходиха подозрително към новата си колежка, естественото ѝ държание и вродената ѝ изисканост скоро спечелиха симпатиите им. Освен това присъствието ѝ означаваше, че представлението ще се състои.

* * *

В шест Часа Калоуей обяви почивка, оповести, че генералната репетиция ще започне в осем и им каза да излязат и да се позабавляват поне за час. Трупата се разпръсна шумно, заредена с преоткрития си ентузиазъм по представлението. Това, което допреди половин ден бе приличало на пълна бъркотия, сега започваше да се нарежда добре. Трябваше да се пипнат хиляди неща, разбира се: технически неизправности, костюми, които стояха зле, недостатъци на режисурата. Обичайните неща. Всъщност актьорите отдавна не се бяха чувствали толкова щастливи. Дори Ед Кънингам направи един-два комплимента на Калоуей.

* * *

Личфийлд завари Талула да подрежда гримьорната.

— Довечера...

— Да, сър.

— Не трябва да се страхуваш.

— Не се страхувам — отговори Талула. Каква мисъл. Сякаш...

— Може да бъде донякъде болезнено, за което съжалявам. За теб и за всички нас.

— Разбирам.

— Естествено, че разбираш. Ти обичаш театъра също като мен — познаваш парадокса на тази професия. Да играеш живот... а,

Талула, да играеш живот... колко необикновено. Знаеш ли, понякога се питам колко дълго мога да поддържам илюзията.

— Това е прекрасно изпълнение — каза тя.

— Така ли мислиш? Наистина ли мислиш така? — Беше окуражен от благосклонния ѝ отговор. Беше толкова измамно — да трябва да се преструваш през цялото време; да симулираш плътта, дишането, живия вид. Благодарен на Талула, той протегна ръка към нея.

— Би ли искала да умреш, Талула?

— Ще ме боли ли?

— Ни най-малко.

— Това ще ме направи много щастлива.

— И би трябвало.

Устата му се залепи за нейната и тя издъхна за по-малко от минута, като се предаде щастливо на настойчивия му език. Той я положи на вехтия диван и заключи вратата на гримьорната със собствения ѝ ключ. Талула щеше да изстине бързо в студеното помещение и щеше да бъде отново на крака, когато публиката пристигне.

* * *

В шест и петнадесет Даян Дювал пристигна с такси пред „Елизиум“. Беше тъмна и ветровита ноемврийска вечер, но тя се чувстваше добре; нищо не бе в състояние да я потисне тази нощ. Нито мракът, нито студът.

Мина незабелязано покрай афишите, на които се мъдреха лицето и името ѝ, прекоси празния салон и влезе в гримьорната си. Обектът на желанията ѝ беше там и пушеше цигари.

— Тери.

Задържа се на вратата за миг, за да му даде време да осъзнае, че се е върнала. Той пребледня доста при вида ѝ, затова тя мъничко се намуси. Не ѝ беше лесно да се намуси. Мускулите на лицето ѝ бяха схванати, но ефектът, който постигна, беше задоволителен.

Калоуей изгуби дар слово. Даян определено не изглеждаше добре и ако беше напуснала болницата, за да вземе участие в

генералната репетиция, щеше да му се наложи да я разубеди. Беше без грим, а светлорусата ѝ коса се нуждеше от измиване.

— Какво правиш тук? — попита той, докато Даян затваряше вратата.

— Имам недовършена работа.

— Слушай... Трябва да ти кажа нещо...

Боже, щеше да е мъчително.

— Намерихме ти заместник за постановката. — Тя го изглежда безизразно. Той побърза да продължи, като се оплиташе в собствените си думи. — Мислехме, че си извън строя, така де, не завинаги, но нали разбираш, поне за представлението...

— Не се притеснявай — каза Даян.

Челюстта му увисна.

— Да не се притеснявам ли?

— Какво те учудва?

— Ти каза, че се връщаш, за да довършиш...

Той млъкна. Тя си разкопчаваше роклята.

„Шегува се — помисли си Калоей. — Не може да е сериозна. Секс? Сега?“

— През последните няколко часа мислих много — каза тя, като изхлузи измачканата рокля от бедрата си, остави я да падне на земята и я прекрачи. Носеше бял сутиен, който се опита безуспешно да свали. — И реших, че не ми пука за театъра. Ще ми помогнеш ли?

Даян се обърна с гръб към него. Той разкопча механично сутиена, без да се замисля дали наистина го иска. Изглежда, бе изправен пред *fait accompli*^[17]. Тя се бе върнала, за да довърши онова, с което се бяха занимавали, преди да ги прекъснат — и нищо повече. Въпреки странните звуци, които излизаха от гърлото ѝ, въпреки стъкления поглед, Даян си оставаше привлекателна жена. Завъртя се отново към него и той се втренчи в заоблените ѝ гърди, които бяха побледи, отколкото ги помнеше, но все така прекрасни. Панталоните започнаха да му отесняват, а представлението ѝ влоши още повече нещата — Даян разлюля ханш в духа на най-горещите стриптийзьорки в Сохо, като плъзгаше ръце между краката си.

— Не се тревожи за мен — успокой го тя. — Взех решение. Всичко, което наистина искам... — Тя махна ръце от слабините си и ги сложи върху лицето му. Бяха леденостудени. — Всичко, което

наистина искам, си ти. Не мога да имам секса и сцената. В живота на всеки настъпва момент за вземане на решения.

Тя облиза устни. Езикът ѝ се плъзна по тях, но не остави влажна следа.

— Инцидентът ме накара да се замисля, да преценя какво е наистина важно за мен. И честно казано... — Започна да разкопчава колана му. — ... не давам пукната пара... — А сега ципа. — ... за тази или за която и да е друга шибана постановка.

Панталоните му паднаха на пода.

— Сега ще ти покажа какво е важно за мен.

Даян бръкна в слиповете му и го стисна. Студената ѝ ръка направи допира още по-възбуждащ. Той се засмя и затвори очи, а тя смъкна гащите до средата на бедрата му и коленичи пред тях.

Професионалистка както винаги, Даян отвори гърло като водосточна тръба. Устата ѝ бе по-суха от обичайното и езикът ѝ го жулеше, но това усещане го побърка. Беше толкова хубаво, че почти не забеляза лекотата, с която го погълна, като го пое по-навътре, отколкото някога бе успявала, използвайки всеки известен ѝ трик, за да засили възбудата му. Поемаше го бавно докрай, после увеличаваше темпото, а щом усетеше, че той е на път да свърши, забавяше отново, за да му даде възможност да се овладее. Беше изцяло в нейна власт.

Калоей отвори очи, за да наблюдава действията ѝ. Тя се нанизваше на него, а на лицето ѝ бе изписан възторг.

— Господи — изпъшка той, — толкова е хубаво. О, да, о, да.

Физиономията ѝ не се промени и тя продължи да го обработва мълчаливо. Не издаваше обичайните звуци, нямаше го доволното сумтене и тежкото дишане през носа. Поглъщаше плътта му в пълна тишина.

Той съдържа дъха си за момент, защото му хрумна нещо. Тя продължи да движи главата си със затворени очи и свити около члена му устни, напълно погълната от заниманието. Измина половин минута, минута, минута и половина. И Калоей усети, че го обзема ужас.

Даян не дишаше. Свирките ѝ бяха толкова невероятни, защото не правеше паузи да вдишва и издишва.

Тялото му се скова и ерекцията му спадна. Това не я спря — тя продължи да помпа неуморно члена му, докато в съзнанието му се зароди една немислима мисъл:

„Тя е мъртва.“

„Намирам се в устата ѝ, в нейната студена уста, а тя е мъртва.“

Ето защо се беше върнала, ето защо бе станала от масата за аутопсии и се бе върнала. Нямаше търпение да довърши започнатото и не се интересуваше нито от спектакъла, нито от жената, която ѝ бе отнела ролята. За нея беше важно само това, което правеше в момента. И искаше да го прави цяла вечност.

Въпреки прозрението си, Калоуей не стори нищо, а продължи да зяпа като проклет глупак трупа, който му правеше свирки.

После Даян, изглежда, усети ужаса му. Отвори очи и погледна нагоре към него. Как е могъл да сбърка дори за миг мъртвешкия ѝ взор с погледа на жив човек? Тя извади внимателно спадналата му мъжественост от устата си.

— Какво има? — попита го Даян и високият ѝ музикален глас подхрани илюзията, че е още жива.

— Ти... ти не... дишаш.

Главата ѝ клюмна. Тя го пусна.

— О, скъпи — каза Даян, като заряза всякакви преструвки, че е жива. — Не играя много убедително ролята си, нали?

Сега гласът ѝ бе глас на призрак — тънък и жалостив. А кожата ѝ, за която одева Калоуей си бе помислил, че е възхитително бледа, при повторен поглед се оказа восъчнобяла.

— Ти си мъртва?

— Страхувам се, че да. Умрях преди два часа в съня си. Но трябваше да се върна, Тери; имах толкова много недовършена работа. Направих своя избор. Би трябвало да си поласкан. Поласкан си, нали?

Даян се изправи и бръкна в дамската чанта, която бе оставила до огледалото. Калоуей погледна към вратата и направи опит да се размърда, но крайниците не му се подчиниха. Освен това панталоните му бяха смъкнати до глезените. На втората крачка щеше да се строполи по лице на земята.

Даян се обърна към него, като стискаше нещо сребристо и остро в ръка. Той се помъчи да види какво е, но не успя да го фокусира. Във всеки случай беше предназначено за него.

* * *

След построяването на новия крематориум през 1934 г., гробището бе понесло безброй унижения. Гробовете бяха осквернени заради оловните обшивки на ковчезите, надгробните плочи бяха съборени и изпочупени; то бе омърсено от кучета и графити. Опечалените, които продължаваха да го посещават, за да се грижат за гробовете, вече бяха съвсем малко. Старите поколения бяха заменени от нови и малкото хора, които все още имаха любим човек, погребан там, нямаха сили да прекосят потискащите алеи или бяха прекалено чувствителни, за да понесат вандалските гледки.

Но невинаги е било така. Имаше знатни и влиятелни фамилии, погребани зад мраморните фасади на викторианските мавзолеи. Учредители, местни индустриалци и хора, заемали важни постове, най-различни личности, накарали града да се гордее с постиженията им. Тялото на актрисата Констанция Личфийлд също бе заровено там („Докле денят лъха прохлада и бягат сенките“^[18]), но гробът ѝ се отличаваше с грижите, които някой таен почитател все още полагаше за него.

През онази нощ нямаше очевидци, беше прекалено студено за влюбени двойки. Никой не видя как Шарлот Хенкок отвори вратата на гробницата си и излезе с тромави стъпки под луната, докато гълъби аплодираха с криле жизнеността ѝ. Придружаваше я съпругът ѝ Жерар, който имаше по-малко плът от нея, защото бе умрял тринадесет години по-рано. Малко след тях се появиха Жозе Жардин, Мариот Флетчър, Ан Снел, братята Пийкок и така нататък. В единия край на гробището Алфред Кроушоу (капитан от 17 кавалерия) помагаше на обичната си съпруга Ема да се надигне от разложеното им ложе. От откренатите капаци на ковчезите надничаха лица — онова там не бяха ли Кезия Рейнолдс, която държеше в ръце детето си, живяло само ден, Мартин ван де Линде („Споменът за праведника ще пребъде благословен“^[19]), чиято съпруга така и не бе намерена, благочестивите Роза и Селина Голдфинч, Томас Джери и...

Твърде много имена, за да бъдат споменати всичките. Твърде много фази на разложение, за да бъдат описани. Важното е, че те се надигнаха с развети погребални одежди и лица, от които бяха останали единствено основите на красотата. Отвориха задната врата на гробището и тръгнаха през пустошта към „Елизиум“. В далечината се чуваше шума на уличния трафик. Над главите им изръмжа приземяващ

се реактивен самолет. Един от братята Пийкок се загледа нагоре към примигващия гигант, обърка крачка и падна по очи, като си счупи челюстта. Другите му помогнаха внимателно да се изправи и го съпроводиха нататък. Не беше пострадал, пък и какво би било едно Възкресение без смешни моменти?

* * *

А представлението продължаваше:

*Щом с музика се храни любовта,
свирете, натъпчете ме без мяра,
додето от преяждане със звуци
гладът ѝ заболее и умре!...^[20]*

Калоуей не беше зад кулисите, но Раян имаше инструкции от Хамърсмит (предадени му от вездесъщия господин Личфийлд) да открие представлението с или без режисьора.

— Ще бъде горе, в ложите — каза Личфийлд. — Всъщност, мисля, че го виждам оттук.

— Усмихнат ли е? — попита Еди.

— От ухо до ухо.

— Значи е пиян до козирката.

Актьорите се засмяха. Тази вечер се смееха често. Представлението вървеше като по вода и въпреки че не можеха да видят публиката заради наскоро монтираните лампи на рампата, те усещаха вълните от любов и възхита, които ги заливаха откъм салона. И напускаха сцената силно въодушевени.

— Всички са в ложите — каза Еди, — а вашите приятели, господин Личфийлд, са ужасно развълнувани. Пазят тишина, разбира се, но са усмихнати до уши.

Второ действие, Втора сцена — и първата поява на Констанция Личфийлд в ролята на Виола бе посрещната с бурни аплодисменти. Такова ръкопляскане. Като приглушеното бумтене на малки барабани,

като плющенето на хиляда пръчки по хиляда изопнати кожи. Щедри, бурни аплодисменти.

И, ей богу, тя ги заслужи. Влезе в ролята си, като даде всичко от себе си; не изразяваше физически дълбочината на чувствата си, но рецитираше стиховете с такова разбиране и с такава страст, че и най-лекото махване на ръката ѝ струваше повече от сто по-помпозни жеста. След първата сцена публиката посрещаше всяка нейна поява със същите аплодисменти, а после потъваше в почти благоговейно мълчание.

Зад кулисите се възцари весела самоувереност. Цялата трупа надушваше успеха — успех, който беше изтръгнат като по чудо от челюстите на нещастиято.

Ето пак! Аплодисменти! Аплодисменти!

* * *

Пиян в офиса си, Хамърсмит не обръщаше почти никакво внимание на приглушения шум от ръкопляскането.

Тъкмо си пълнеше за осми път чашата, когато вратата се отвори. Той вдигна очи за миг и видя, че посетителят е онова парвеню Калоуей. „Навярно идва да злорадства — помисли си управителят, — да ми изтъкне, че не съм бил прав.“

— Какво искаш?

Педалчето не отговори. На Хамърсмит му се стори, че вижда с ъгълчето на окото си широката му бляскава усмивка. „Какъв самодоволен идиот, да влиза тук и да прекъсва траура на човек.“

— Предполагам си чул?

Онзи изсумтя нещо.

— Тя е мъртва — каза Хамърсмит и започна да плаче. — Умряла е преди няколко часа, без да дойде в съзнание. Не съм казал на актьорите. Реших, че няма смисъл.

Калоуей продължи да мълчи, не реагира по никакъв начин на новината. Нима на копелето не му пукаше? Не разбира ли, че е настъпил краят на света? Жената беше мъртва. Беше умряла в театъра. Щеше да има официално разследване, проверки на застраховката, аутопсия, разпити — всичко щеше да излезе наяве.

Хамърсмит отпи продължително от чашата, без да си направи труда да погледне втори път към Калоуей.

— След всичко това с кариерата ти ще бъде свършено, синко. Няма да го отнеса само аз, о, драги, не.

Режисьорът продължаваше да мълчи.

— Не ти ли пука? — поинтересува се Хамърсмит.

Калоуей помълча още малко, после каза:

— Пет пари не давам.

— Ти си просто един жалък арогантен сценичен мениджър. Всички шибани режисьори сте такива! Една добра рецензия и се превръщате в божи дар за изкуството. Е, нека ти обясня каква е истината...

Той погледна към Калоуей, но беше толкова пиян, че му беше трудно да го фокусира. Най-накрая успя.

Калоуей, този мръсен педераст, беше гол от кръста надолу. Беше с обувки и чорапи, но без панталони и долни гащи. Екхибиционизмът му би бил комичен, ако не беше изражението на лицето му. Мъжът беше полудял: очите му се въртяха неконтролируемо, от устата и носа му се стичаха лиги и сополи, езикът му висеше навън като на задъхано куче.

Хамърсмит остави чашата върху подложката и тогава видя най-лошото. По ризата на Калоуей имаше кървава дيريا, която продължаваше нагоре към врата и лявото му ухо, а от него се подаваше пилата за нокти на Даян Дювал. Беше забита дълбоко в мозъка му. Мъжът със сигурност беше мъртъв.

Но въпреки това стоеше на крака, говореше, ходеше.

От салона се разнесе нова вълна аплодисменти, приглушена от разстоянието. Този звук сякаш не беше истински; идваше от друг свят, от място, на което властваха емоциите. Свят, от който Хамърсмит винаги се бе чувствал изолиран. Така и не бе успял да стане добър актьор, въпреки че бе положил усилия, бог му е свидетел. А двете пиеси, които бе написал, бяха просто ужасни. Силата му беше в счетоводството и той се бе възползвал от него, за да остане близо до сцената, въпреки че мразеше липсата си на талант точно толкова, колкото се възмущаваше от уменията на другите.

Аплодисментите заглъхнаха и, сякаш по знак на невидим суфлор, Калоуей пристъпи напред. Маската на лицето му не беше

комична, нито трагична, а беше от кръв и смях, смесени в едно. Хамърсмит се сви уплашено зад бюрото си. Мъртвецът скочи върху него (краищата на ризата и топките му се развяха смешно) и сграбчи управителя за вратовръзката.

— Еснаф — каза Калоуей, който така и не бе успял да надникне в душата му и счупи врата на мъжа — хряс! — в момента, в който на долния етаж избухнаха нови аплодисменти.

* * *

*Не ме прегръщай още, докато
съвпадане по време, място, случки
не ти докаже, че съм таз, която
ти е сестра и казва се Виола.*

От устата на Констанция тези стихове прозвучаха като откровение. Сякаш тази „Дванайсета нощ“ беше нова пиеса, а думите на Виола — написани специално за госпожа Личфийлд. Актьорите, които бяха на сцената заедно с нея, усетиха как егото на всеки от тях се свива пред нейния талант.

Последното действие продължи към тъжния-щастлив финал, а публиката беше все така омагьосана, защото го следеше със затаен дъх.

Князът каза:

*Ръка ми дай тогаз и да вървим!
Бих искал да те видя в женски дрехи.*

По време на репетицията тази покана беше пренебрегната — никой не трябваше да докосва новата Виола, камо ли да я хваща. Но във възбудата от представлението тези забрани бяха забравени. Завладян от страстта на момента, актьорът протегна ръка към Констанция. И тя му протегна своята в отговор, на свой ред забравила забраната.

Застанал зад кулисите, Личфийлд прошепна „Не“, но заповедта му остана нечута. Князът стисна ръката на Виола и животът и смъртта станаха всеобщи любимци под нарисуваното небе.

Беше една студена ръка, ръка, по чиито вени не течеше кръв и която бе лишена от цвят.

Но изглеждаше досущ като жива.

Те бяха равностойни, живата и мъртвата ръка, и никой не разполагаше с основателна причина да ги раздели.

Личфийлд въздъхна зад кулисите и си позволи да се усмихне. Беше се страхувал от това докосване, беше се опасявал, че то ще развали магията. Но тази вечер Дионис беше с тях. Всичко щеше да бъде наред, усещаше го с костите си.

Действието приключи и Малволио, който продължаваше да сипе заплахи, въпреки че бе победен, бе изнесен от сцената. Останалите също я напуснаха, като оставиха шута да сложи край на пиесата.

*Животът тъй е, то се знай,
хей-хо, дъждът вали, вали...
но нека с туй да сложим край,
а утре пак — добре дошли!*

Сцената потъна временно в мрак и завесата се спусна. В ложите избухна възторжено ръкопляскане — същото приглушено бумтене. Със светнали от радост лица заради успеха на генералната репетиция, актьорите се наредиха зад завесата, готови да се поклонят. Тя се вдигна и аплодисментите се засилиха.

Калоуей отиде зад кулисите при Личфийлд. Беше облечен и бе измил кръвта от врата си.

— Имаме поразителен успех — отбеляза черепът. Колко жалко, че скоро трупата ще трябва да се разпусне.

— Така е — отговори трупът.

Актьорите се развикаха към кулисите, приканвайки Калоуей да се присъедини към тях. Аплодираха го и го насърчаваха да излезе на сцената.

Той сложи ръка на рамото на Личфийлд.

— Ще излезем заедно, сър.

— Не, не. Не мога.

— Трябва. Триумфът е колкото мой, толкова и ваш.

Личфийлд кимна и те излязоха заедно, за да се поклонят рамо до рамо с актьорите.

* * *

Талула се трудеше зад кулисите. Чувстваше се обновена от съня си в гримьорната. Заедно с живота ѝ си бяха отишли и неприятностите. Болката в ханша и коварната невралгия в скалпа ѝ бяха изчезнали. Вече не се налагаше да си поема дъх през трахея, напластена със седемдесетгодишна мръсотия, нито да си разтрива китките, за да възстанови кръвообращението в тях; дори не ѝ се налагаше да мига. Тя стъпки огън с обновени сили, като струпа на купчини останките от стари представления — стари проспекти, реквизит, костюми. Когато се събраха достатъчно леснозапалими предмети, драсна една кибритена клечка и поднесе пламъка към тях. Театърът пламна.

* * *

Някой надвика аплодисментите:

— Великолепно, скъпи мои, великолепно!

Гласът беше на Даян — всички го разпознаха, въпреки че отначало не я видяха. Тя вървеше с олюляване по централната пътека към сцената и изглеждаше доста комично.

— Глупава кучка — каза Еди.

— Опа! — възкликна Калоуей.

Щом стигна до сцената, тя го нападна с приказки:

— Получи всичко, което искаше, нали? Това ли е новата ти любовница? А?

Докато говореше, Даян се мъчеше да се покатери при него, като се хващаше за горещите метални предпазители на прожекторите на рампата. Кожата ѝ се опърли, мазнината пламна.

— За бога, някой да я спре — викна Еди. Но Даян, изглежда, не усещаше пламъците, защото му се изсмя в лицето. От лампите се

разнесе миризма на горяща плът. Актьорите се разпръснаха, забравили за триумфа.

Някой извика:

— Угасете светлините!

Миг по-късно лампите угаснаха. Даян падна по гръб с димящи ръце. Един от актьорите припадна, друг изтича да повърне зад кулисите. Зад гърба на останалите се разнесе приглушеното пращане на пламъци, но те не му обърнаха внимание, погълнати от гледката, която се бе разкрила пред очите им.

Сега, когато прожекторите на рампата не светеха, артистите виждаха съвсем ясно салона. Предните редове бяха празни, но балконът и ложите бяха препълнени с въодушевени почитатели. Всеки ред, всеки сантиметър от пътеката бяха заети от зрители. Някой взе да ръкопляска пак и няколко мига по-късно аплодисментите избухнаха с нова сила. Но този път почти никой от трупата не изпита гордост.

Въпреки че се намираха на сцената и очите им бяха изморени и заслепени от светлината, актьорите видяха ясно, че сред аплодиращата ги тълпа няма нито един жив мъж, жена или дете. Зрителите размахваха носни кърпи от фина коприна с разложени ръце, някои тропаха по предните седалки, но повечето просто ръкопляскаха с костеливи длани.

Калоей се усмихна, поклони се дълбоко и прие възхищението им с благодарност. За петнадесет години работа в театъра за пръв път виждаше публика, която да го оцени по достойнство.

Като се къпеха в любовта на почитателите си, Констанция и Ричард Личфийлд се хванаха за ръце и тръгнаха към предната част на сцената, за да се поклонят отново, а живите актьори се дръпнаха ужасени назад.

Те започнаха да крещат и да се молят, да вият и да тичат насамнатам като изненадани прелюбодейци във фарс. Но като във всеки фарс и в този нямаше изход. Ярки пламъци погъделичкаха гредите на покрива, а когато шнурбоденът^[21] пламна, отляво и отдясно се спуснаха водопади от плат. Отпред бяха мъртвите, а отзад — смъртта. Въздухът се изпълни с пушек и видимостта стана нулева. Някой се беше наметнал с тога от горящо платнище и не спираше да крещи. Друг размахваше пожарогасител срещу огнения ад. Всичко бе напразно — изпълнителите бяха уморени, а представлението зле

режисирано. Когато покривът започна да се руши, падащите греди и трегери се погрижиха повечето актьори да замлъкнат.

Зрителите в ложите взеха да се разотиват. Запътиха се спокойно към гробовете си, дълго преди пожарникарите да пристигнат, а заревото на огъня осветяваше саваните и лицата им, когато поглеждаха през рамо, за да гледат как „Елизиум“ загива. Беше добро представление и сега се прибираха доволни, че ще има какво да обсъждат известно време в мрака.

* * *

Пламъците продължиха да бушуват в нощта, въпреки героичните усилия на огнеборците. В четири сутринта те се отказаха от битката и пожарът се развихри с пълна сила. До настъпването на зората беше приключил с театъра.

В руините бяха намерени останките на няколко души, но повечето тела бяха в състояние, което не позволяваше идентифицирането им. Здравните картони разкриха, че един от трупите е на Джайлс Хамърсмит (управител), друг на Раян Зейвиър (сценичен мениджър), а трети — колкото и да бе шокиращо — на Даян Дювал. „Звездата от «Извънбрачното дете» изгаря до смърт“ написаха таблоидите. След седмица беше забравена.

Нямаше оцелели. Просто някои от телата така и не бяха намерени.

* * *

Те стояха край магистралата и гледаха как колите бързат в нощта.

Личфийлд и Констанция бяха там, разбира се, лъчезарни както винаги. Калоуей бе избрал да тръгне с тях, Еди и Талула също. Към групата им се бяха присъединили и трима-четирима от другите актьори.

Това беше първата им нощ на свобода и ето ги на път — трупа пътуващи артисти. Еди беше умрял от задушаване; някои от другите бяха пострадали по-сериозно в пожара. Имаше обгорени тела и

счупени крайници. Но публиката, пред която щяха да играят занапред, щеше да им прости ужасните обезобразявания.

— Някои живеят заради любовта — каза Личфийлд на новите си другари, — а други заради изкуството. Нашата щастлива група е избрала второто.

Сред актьорите се разнесоха откъслечни аплодисменти.

— На вас, които никога не сте умирали, позволете да кажа: добре дошли в света!

Смях и още аплодисменти.

Фаровете на колите, които се движеха забързано по магистралата на север, осветяваха силуетите им. Мъжете и жените изглеждаха съвсем като живи. Но няма същността на професията им не беше точно такава? Да имитират живота толкова добре, че илюзията да изглежда съвсем реална? А новата публика, която ги очакваше в моргите, църковните гробища и параклисите, щеше да оцени уменията им по-добре от всеки друг. Кой би аплодирал по-възторжено имитацията на страст и болка, ако не мъртвите, които бяха познали тези чувства, за да ги забравят после?

Мъртвите. Те се нуждаеха от развлечения не по-малко от живите, а бяха пренебрегвани постоянно.

Само че тази трупа нямаше да играе за пари, а заради любовта към изкуството — Личфийлд им бе изяснил това от самото начало. Вече нямаше да служат на Аполон.

— А сега — продължи той — накъде да поемем? На север или на юг?

— На север — каза Еди. — Майка ми е погребана в Глазгоу, умря, преди да стана професионален артист. Бих искал да види как играя.

— Значи на север — съгласи се Личфийлд. — Какво ще кажете да си намерим някакъв транспорт?

Той ги поведе към крайпътния ресторант и примигващата му неонова реклама, която държеше нощта на една светлина разстояние. Цветовете, които се изливаха през прозорците върху автомобилния паркинг, бяха ярки като в театър: алено, лаймово зелено, кобалтово синьо и бяло. Автоматичните врати се отвориха със свистене и от тях излезе пътник, понесъл хамбургери и кейк за детето, което го очакваше на задната седалка в колата му.

— Сигурно ще се намери свободно място за нас при някой любезен шофьор — отбеляза Личфийлд.

— За всичките? — попита Калоуей.

— Някой камион ще ни свърши работа; просителите не могат да бъдат прекалено придирчиви — каза Личфийлд. — Сега сме просители и сме подвластни на капризите на нашите покровители.

— Винаги можем да откраднем кола — обади се Талула.

— Не е нужно да крадем, освен в краен случай — отсече Личфийлд. — Дватамата с Констанция ще отидем да потърсим шофьор.

Той хвана съпругата си за ръка.

— Никой не отказва на красотата.

— А какво ще правим, ако някой ни попита какво търсим тук? — попита нервно Еди. Не беше свикнал с новата си роля; още беше неуверен.

Личфийлд се обърна към групата и гласът му прогърмя в нощта:

— Какво ще правите ли? Ще се преструвате на живи, разбира се! И ще се усмихвате!

[1] Интимен разговор (фр.). — Б.пр. ↑

[2] „Песента на Хайаугата“ е епична поема от американския поет Хенри Уодсуърт Лонгфелоу, написана в четиристъпен хорей — двусрична стихотворна стъпка, при която първата сричка (дум) е дълга и ударена, а втората (да) е кратка и неударена. — Б.пр. ↑

[3] В древногръцката митология Елизиум (или Елисейски полета) е мястото, на което попадат душите на героите след смъртта им. — Б.пр. ↑

[4] Аристократичната западна част на Лондон, известна с театрите си. — Б.пр. ↑

[5] Голяма (бяла) завеса или стена, която обгражда сцената (или е разположена зад нея) и играе ролята на фон. Изрисувана подходящо, тя създава илюзия за дълбочина и прави сцената да изглежда по-просторна. — Б.пр. ↑

[6] Завеса в дъното на сцената, декори. — Б.пр. ↑

[7] Очевидно Еди играе ролята на Сър Тоби Хлъц, вуйчото на Оливия (един от главните герои в комедията на Шекспир). — Б.пр. ↑

[8] Препратка към заглавието на Алън Силитоу „Самотният бегач на дълги разстояния“. — Б.пр. ↑

[9] Точната фраза, която е част от прочутата реч на Хамлет „Да бъдеш или не? Туй е въпросът“, гласи „Такъв завършек — от бога да го просиш!“ (в превод на Валери Петров). — Б.пр. ↑

[10] Кралският национален театър в Лондон. — Б.пр. ↑

[11] Район в Лондон, където се намира Кралският национален театър. — Б.пр. ↑

[12] *Abide with me* (англ.) — фраза, станала популярна в английския език покрай християнския химн на шотландеца Хенри Франсис Лайт, който той написва, докато умира от туберкулоза. В химна Хенри се обръща към Бог и го моли да остане с него до сетния му час. — Б.пр. ↑

[13] Очевидно Личфийлд има предвид управителите на театри, защото древногръцкият бог Аполон е покровител на певците и музикантите и предводител на музите. — Б.пр. ↑

[14] Героят има предвид спорт, при който кучета влизат в бой с прикована към кол мечка. Този спорт става популярен в Англия през XII в. и е забранен през 1835 г. — Б.пр. ↑

[15] Герой от романа „Трилби“ на английския писател от френски произход Джордж дю Морие, чието име се превръща в нарицателно за ловък манипулатор и хипнотизатор. — Б.пр. ↑

[16] Преводът на стиховете навсякъде в разказа е на Валери Петров. — Б.пр. ↑

[17] Свършен факт (фр.). — Б.пр. ↑

[18] Песен на песните, 2:17, 4:6, Православна Библия, 1991 г. — Б.пр. ↑

[19] Притчи, 10:7, Православна Библия, 1991 г. — Б.пр. ↑

[20] „Дванайсета нощ“, Първо действие, Първа сцена, превод Валери Петров. — Б.пр. ↑

[21] Невидимо за зрителите пространство над сцената, в което се съхраняват декори, най-често падащи завеси. — Б.пр. ↑

В ХЪЛМОВЕТЕ, ГРАДОВЕТЕ

Мик откри какъв политически фанатик си е избрал за любовник чак през първата седмица от пътуването им в Югославия. Бяха го предупредили, разбира се. Един швестер от Бат му беше казал, че Джъд е крайно десен, само че двамата бяха бивши гаджета и Мик реши, че го казва от злоба.

Де да се беше вслушал в това предупреждение. Тогава нямаше да шофира по безкрайния път с този фолксваген, който сега му приличаше на ковчег, докато слуша възгледите на Джъд за съветската експанзия. Господи, колко беше отегчителен този човек. Той не водеше диалог, а поучаваше безспирно. В Италия му бе изнесъл лекция за това как комунистите се били възползвали от вота на простолюдието. Сега, в Югославия, тирадата ставаше още по-разпалена и на Мик му идеше да прасне спътника си с чук по дебелия глава.

Не че не беше съгласен с част от казаното от Джъд. Някои от аргументите (онези, които Мик можеше да разбере) му звучаха съвсем разумно. Но какво разбираше той? Той беше учител по танци. А Джъд беше журналист, професионален капацитет. И като повечето журналисти, които Мик бе срещал, смяташе, че е длъжен да има мнение за всичко под слънцето. Особено за политиката — това беше най-доброто за въргаляне корито. Можеш да си навреш зурлата, очите, главата и предните копита в тази помия и да се позабавляваш добре, като я разплискаш наоколо. Това беше неизчерпаема тема за предъвкване; помия, в която имаше от всичко по малко, защото според Джъд всичко беше политика. Изкуствата бяха политика. Сексът беше политика. Религията, търговията, градинарството, яденето, пиенето и пърденето — всичко беше политика.

Боже, беше умопомрачително досадно; убийствено, скапващо любовта досадно.

А най-лошото беше, че Джъд сякаш не забелязваше колко е отегчен Мик или просто не му пукаше. И продължаваше да намила,

като аргументите му ставаха все по-измислени, а изреченията му се удължаваха с всеки изминат километър.

Мик реши, че Джъд е егоистично копеле и че ще го зареже веднага щом меденият им месец приключи.

* * *

Джъд осъзна какъв политически кон с капаци е Мик чак по време на пътуването им — това безкрайно безсмислено пътешествие с каравана през гробищата на средноевропейската култура. Този тип се интересуваше ужасно малко от икономиката и политиката на страните, през които минаваха. Демонстрира пълно безразличие към истинските факти за ситуацията в Италия и започна да се прозява — да, да се прозява, — когато Джъд се опита (напълно безуспешно) да обсъди с него руската заплаха за световния мир. Джъд бе принуден да се изправи лице в лице с горчивата истина — Мик е швестер; нямаше дума, която да го описва по-точно. Добре де, може и да не се държи превзето и да не се кичи с бижута, но все пак си оставаше швестер; швестер, който бе щастлив да се въргаля във въображаемия си свят на ранноренесансови стенописи и югославски икони. Сложностите, противоречията, дори тежките борби, които караха тези култури да процъфтяват и западат, го отегчаваха. Умът му беше досущ като външността му — едно добре изглеждащо невзрачно човече.

Ама че меден месец.

* * *

Пътят на юг от Белград към Нови пазар беше добър по югославските стандарти. По него имаше по-малко дупки, отколкото по повечето пътища, които бяха прекосили, и беше сравнително прав. Градчето Нови Пазар се намираше в долината на река Рашка, на юг от града, кръстен на реката. Този район не беше особено популярен сред туристите. Въпреки добрия път, той си оставаше труднодостъпен и лишен от светски удобства, но Мик настояваше да види манастира

„Сопочани“, който бе разположен на запад от градчето, и след кратък, но ожесточен спор спечели.

Пътуването се оказа отегчително. Обработваемите полета от двете страни на пътя изглеждаха сухи и прашни. Лятото беше необичайно горещо и сушата беше засегнала много от селата. Реколтата беше оскъдна, а добитъкът изклан предварително, за да не измре от недохранване. На лицата на малкото хора, които зърнаха край пътя, бе изписано поражение. Дори децата бяха намръщени, с чела, натезжали като задушния въздух над долината.

След като се бяха изпокарали в Белград, Мик и Джъд мълчаха през по-голяма част от пътуването, но правият път, като повечето прави пътища, провокираше спор. Когато шофирането е лесно, мозъкът си търси друго занимание. А какво по-хубаво от една кавга?

— Защо държиш да видиш този проклет манастир, по дяволите?
— не издържа Джъд.

Поканата беше ясна.

— Бихме толкова път... — Мик се помъчи да говори спокойно. Не беше в настроение за караници.

— Още шибани Деви, а?

Като се стараеше да запази равен тон, Мик взе пътеводителя и зачете:

— „И днес там могат да бъдат видени някои от най-добрите образци на сръбската живопис, в това число неостаряващия според много специалисти шедьовър на рашката школа: «Възнесението на Дева Мария».“

Мълчание.

После Джъд:

— До гуша ми дойде от църкви.

— Това е шедьовър.

— Всичките са шедьовър според тази проклета книга.

Мик усети, че губи контрол.

— Само два часа и половина...

— Казах ти, не искам да гледам повече църкви; от миризмата на тези места ми прилошава. Стар тамян, застояла пот и лъжи...

— Ще се отбием за малко, после ще се върнем на пътя и ще можеш да ми изнесеш още една лекция за земеделските субсидии в Санджак^[1].

— Просто се опитвам да завържа свестен разговор, за да не обсъждаме до безкрай шибаните сръбски шедьоври...

— Спри колата!

— Какво?

— Спри колата!

Джъд отби край пътя. Мик слезе от фолксвагена.

Шосето беше горещо, но подухваше лек ветрец. Той си пое дълбоко въздух и тръгна бавно към средата на пътя. Не се виждаха нито коли, нито пешеходци. Шосето беше пусто и в двете посоки. Хълмовете трептяха в маранята над полетата. В канавките растяха диви макове. Мик прекоси пътя, приклепна и откъсна едно цвете.

Вратата на фолксвагена се затвори с трясък зад гърба му.

— Защо спряхме? — попита Джъд с раздражение. Той още се надяваше да се скарат, искаше го.

Мик се изправи, като си играеше с мака. Беше почти прецъфтял, сезонът му преминаваше. Венчелистчетата се отрониха от чашката веднага щом ги докосна и полетяха към сивия асфалт като малки червени пръски.

— Попитах те нещо — продължи Джъд.

Мик се огледа. Джъд стоеше до далечния край на колата със склучени от нарастващ гняв вежди. Но беше красив, о, да, с лице, което караше жените да плачат от разочарование, че е гей. С гъст черен мустак (оформен съвършено) и очи, в които можеш да гледаш цяла вечност, без да видиш два пъти една и съща светлина. „Защо, за бога, помисли си Мик, един хубав мъж като него трябва да е толкова безчувствено дребно лайно?“

Джъд отвърна на презрителния поглед, като се взираше в нацупения красавец. Идеше му да повърне от малкото представление, което Мик му изнасяше. Ако беше шестнадесетгодишна девственица, то можеше да мине и за правдоподобно. Но в изпълнение на двадесет и петгодишен мъж подобно представление изглеждаше абсурдно.

Мик пусна цветето и измъкна тениската от дънките си. Докато я сваляше, се видяха стегнат корем и слаби гладки гърди. Когато главата му се показа отново, беше разрошена, а на лицето му имаше широка усмивка. Джъд се загледа в тялото му. Беше добре оформено, без да е прекалено мускулесто. Над избелелите му дънки се подаваше белег от операция на апендицит. Във вдлъбнатината на врата му лежеше златен

синджир, който беше тънък, но отразяваше слънцето. Без да иска Джъд отвърна на усмивката му и напрежението между тях се стопи.

Мик започна да си разкопчава колана.

— Искаш ли да се чукаме? — попита той все така усмихнат.

— Няма смисъл — беше отговорът.

— Защо да няма?

— Защото не си подхождаме.

— Искаш ли да се обзаложим?

Той си разкопча панталоните и се обърна към житното поле край пътя.

Джъд се загледа как Мик си пробива път през морето от разлюлени класове; гърбът му беше с цвета на пшеницата и почти се сливаше с нея. Сексът на открито беше опасна игра — това място не беше Сан Франциско, нито дори Хампстед Хийт^[2]. Джъд хвърли нервен поглед към пътя. Още беше пуст и в двете посоки. Навлязъл дълбоко в житното поле, Мик се обърна към него, като се усмихваше и размахваше ръце като плувец, който се мъчи да се задържи върху златистия гребен на вълна. Какво пък, по дяволите, никой нямаше да ги види, никой нямаше да узнае. Само хълмовете, които сякаш се топяха в маранята с превити към земята гористи гърбове и едно самотно куче, което седеше край пътя в очакване на изгубения си господар.

Джъд навлезе в оставената от Мик просека, като разкопчаваше ризата си. Пред него се разбягаха полски мишки и се залутаха между стеблата, уплашени от гръмотевичните стъпки на приближаващия гигант. Джъд се усмихна на паниката им. Нямаше да им стори нищо лошо, но те откъде да знаят? Навярно смути спокойствието на стотици мишки, бръмбари и червеи, докато стигна до мястото, на което усмихнатият Мик лежеше с изложени на показ гениталии върху ложе от стъпкани житни класове.

Хубава любов правиха, хубава и страстна, еднакво приятна и за двамата. Страстта им бе добре премерена. Когато лесната наслада стана неотложна, а желанието необходимост, крайниците и езиците им бяха сплетени във възел, който само оргазмът можеше да развърже, а гърбовете им се редуваха да жулят земята, докато се търкаляха насам-натам, като си правеха свирки и се целуваха. В кулминационния

момент, когато свършваха заедно, те чуха пуфтенето на преминаващ наблизно трактор, но не му обърнаха внимание.

Върнаха се при фолксвагена със стръкчета пшеница в косите и ушите, в чорапите и между пръстите на краката. Пресилените им усмивки вече бяха естествени — примирието им щеше да трае поне няколко часа.

В колата беше станало горещо като в пещ и се наложи да отворят всички прозорци и врати, за да позволят на вятъра да я охлади, преди да продължат към Нови Пазар. Беше четири часът и им предстоеше още час шофиране.

Докато влизаха във фолксвагена, Мик каза:

— Забравяме за манастира, нали?

Джъд зяпна.

— Мислех...

— Не бих понесъл още една шибана Дева...

Те се засмяха безгрижно, после се целунаха, като вкусиха както другия, така и себе си — смесица от слюнка и остатъчен вкус на солена сперма.

* * *

Следващият ден беше слънчев, но не особено топъл. Нямаше синьо небе — само равномерен слой бели облаци. Сутрешният въздух беше резлив и дразнеше ноздрите като етер или мента.

Васлав Йеловсек наблюдаваше как гълъбите на централния площад на Пополач флиртуват със смъртта, като подскачат и пляскат с криле пред превозните средства, които бръмчаха наоколо. Някои бяха военни, други цивилни. Сериозното му изражение едва прикриваше вълнението, което изпитваше през този ден; вълнение, което, както добре знаеше, бе споделяно от всеки мъж, жена или дете в Пополач. Дори от гълъбите, ако питаха него. Може би затова танцуваха толкова сърчно между автомобилните гуми — защото знаеха, че през този ден на дните нищо лошо не може да им се случи.

Той огледа отново небето — същото бяло небе, в което се виждаше от пукването на зората. Облачният слой беше ниско, условията не бяха идеални за празнуване. Сети се за една английска

фраза, която беше чул от приятел: „с глава в облаците“. Изразът означаваше да си унесен в блянове; в някаква светла, ослепителна мечта. Това, помисли си с насмешка той, е всичко, което западняците знаят за облаците — че са като мечтите. Беше необходима проницателност — която им липсваше, — за да съзрат истината в тази обикновена фраза. Та няма тук, в тези скрити хълмове, голите думи немаше да се превърнат в зрелищна реалност? В жива пословица?

Глава в облаците.

Първата партия вече се събираше на площада. Имаше един-двама отсъстващи по болест, но резервите бяха готови и чакаха да заемат местата им. Какво желание! Щом някоя от резервите си чуеше името и номера и бъдеше изведена от редицата, за да се включи във вече формирация се крайник, на лицето ѝ изникваше широка усмивка. Навсякъде цареше забележителен ред. Всеки имаше определена задача и определено място, на което да застане. Немаше крясъци и бутане — всъщност, гласовете звучаха малко по-силно от напрегнат шепот. Той се загледа с възхищение в подреждането, пристягането с въжета и овързването, които продължаваха.

Денят щеше да бъде дълъг и тежък. Васлав бе пристигнал на площада един час преди зазоряване, за да пие кафе от вносни пластмасови чаши, да обсъжда метеорологичните доклади, които идваха на всеки половин час от Прищина и Митровица и да наблюдава беззвездното небе, по което пълзеше сивата утринна светлина. Сега пиеше шестата си чаша кафе за деня, а беше едва седем часът. В другия край на площада Мецингер изглеждаше също толкова уморен и нетърпелив.

Двамата с Мецингер бяха наблюдавали заедно настъпването на зората от изток. Но сега се бяха разделили, забравяйки предишната дружба и немаше да си продумат, докато състезанието не приключи. В края на краищата Мецингер беше от Подуйево. Разполагаше със собствен град, който да поддържа в предстоящата битка. Утре всеки щеше да разкаже приключенията си на другия, но днес трябваше да се държат така, сякаш не се познават, дори усмивка не трябваше да си разменят. Днес трябваше да са яростни поддръжници, заинтересувани единствено от победата на собствения си град.

За всеобщо задоволство на Мецингер и Васлав първият крак на Пополач вече бе готов. Мерките за безопасност бяха проверени

щателно и кракът напусна площада, хвърляйки голяма сянка върху фасадата на градския съвет.

Васлав отпи от възладкото си кафе и си позволи да изсумти доволно. Какви дни, какви дни. Дни на слава с развети знамена и преобръщащи стомаха гледки от високо, които щяха да се помнят цял живот. Златна възможност да вкусиш частица от рая.

Нека Америка се радва на семплите си удоволствия, на анимационните мишки и захаросаните замъци, на култовете и технологиите си; той не ги искаше. Най-голямото чудо на света беше тук, скрито сред хълмовете.

Ах, какви дни.

На централния площад на Подуйево цареше същото оживление и възбуда. В честването на празника тази година може би имаше някаква неизречена тъга, но това бе разбираемо. Нита Обренович, обичният и уважаван организатор на Подуйево, вече не беше между живите. Беше починала през зимата на деветдесет и четиригодишна възраст, оставяйки града да скърби за ревностните ѝ убеждения и за още впечатляващите ѝ размери. Нита бе работила с гражданите на Подуйево в продължение на шестдесет години, като бе подготвяла всяко следващо състезание и бе подобрявала дизайна, влагайки цялата си енергия в създаването на по-амбициозно и по-живо творение от предходното.

Но беше мъртва и липсваше ужасно на всички. Въпреки отсъствието ѝ, на улиците не цареше хаос, защото гражданите бяха достатъчно дисциплинирани, но Подуйево вече изоставаше от графика, а беше почти седем и двадесет и пет. Дъщерята на Нита бе заела мястото на майка си, но тя не притежаваше нейната сила да подтиква хората към действие. С други думи беше прекалено деликатна за тази работа. Тук се изискваше водач, който да бъде отчасти пророк и отчасти ръководител; човек, който да придумва, да пришпорва и да насърчава гражданите да си заемат местата. Може би след две-три десетилетия и няколко проведени състезания дъщерята на Нита Обренович щеше да добие нужния опит. Но днес Подуйево изоставаше; проверката на мерките за безопасност бе извършена през пръсти; нервни изражения заместваха уверените физиономии от предходните години.

Въпреки всичко шест минути преди осем часа първият крайник на Подуйево напусна града и се отправи към сборния пункт, за да изчака своя другар.

По това време двата хълбока вече бяха сглобени и съединени в Пополач и въоръжени отряди очакваха заповеди на градския площад.

* * *

Мик се събуди точно в седем, въпреки че в оскъдно обзаведената им стая в хотел „Белград“ нямаше будилник. Той остана легнал и се заслуша в равномерното дишане на Джъд, който спеше на отсрещното легло. През тънките пердета се процеждаше дрезгава утринна светлина, която изобщо не подтикваше към ранно ставане. След като се взира в продължение на няколко минути в напуканата боя на тавана и малко по-дълго в грубо издяланото разпятие на срещуположната стена, Мик се надигна и отиде до прозореца. Денят бе облачен, както и предполагаше. Небето беше прихлупено и покривите на Нови Пазар изглеждаха сиви и еднообразни на слабата светлина. Но над покривите, на изток, се виждаха хълмовете. Там имаше слънце. Той видя осветената от снопове лъчи синьо-зелена гора, която го приканваше да посети склоновете ѝ.

Днес може би щяха да отидат на юг до Косовска Митровица. Там нямаше ли пазар и музей? Можеше да прекосят долината на Ибър, като следват пътя покрай реката, от двете страни на която се издигаха дивите и блестящи хълмове. Хълмовете, да; днес, реши той, ще посетят хълмовете.

Беше осем и петнадесет.

* * *

До девет часа туловищата на Пополач и Подуйево бяха сглобени напълно. Крайниците на двата града вече се намираха в околностите им и чакаха пристигането на торсовете.

Васлав Йеловсек заслони очи с облечените си в ръкавици ръце и огледа небето. Облачният слой несъмнено се бе вдигнал през

последния час, а в облаците на запад дори имаше пролуки, през които от време на време се виждаше слънцето. Денят може и да не беше идеален за състезание, но със сигурност беше подходящ.

* * *

По-късно Мик и Джъд закусиха *hemendeks* — груб превод на яйца с шунка — и няколко чаши хубаво черно кафе. Започваше да просветлява, дори в Нови Пазар, и амбициите им нараснаха. Косовска Митровица по обяд и може би посещение на хълмистата крепост Звечан следобед.

Към девет и половина двамата напуснаха Нови Пазар и поеха с колата по сръбския път, който водеше на юг към долината на река Ибър. Пътят не беше добър, но неравностите и дупките не бяха в състояние да помрачат новия ден.

Шосето беше пусто, ако не се брояха случайните пешеходци; за разлика от пътя, по който бяха минали предния ден, от двете страни на този нямаше царевични и житни полета, а вълнисти хълмове, по чиито склонове растяха гъсти гори. Не видяха никакви диви животни, само няколко птици. Няколко километра по-нататък дори редките им спътници изчезнаха, а самотната фермерска къща, покрай която минаха, беше заключена и със спуснати кепенци. Черни прасета тичаха на воля в двора, без дете, което да ги храни. На простора плющеше и се издуваше пране, но нямаше и помен от жената, която го бе изпрала.

Отначало самотното пътуване през хълмовете им се струваше освежаващо заради липсата на човешки контакт, но с напредването на сутринта започнаха да изпитват безпокойство.

— Не трябваше ли да видим табела за Митровица, Мик?

Той надникна в картата.

— Може би...

— ... с ме поели по грешен път.

— Ако имаше табела, щях да я видя. Мисля, че трябва да слезем от това шосе, да продължим на юг още малко и да влезем в долината по-близо до Митровица, отколкото възнамерявахме.

— И как ще напуснем този проклет път?

— Имаше няколко отбивки...

— Черни пътища.

— Ако не се възползваме от тях, ще трябва да продължим по този.

Джъд сви устни.

— Цигара? — попита.

— Изпушихме ги още преди километри.

Хълмовете пред тях образуваха една непрекъсната ивица. Не се виждаха никакви следи от живот; нямаше струйки дим от комини, нямаше звуци от гласове и превозни средства.

— Добре — каза Джъд, — хващаме следващото отклонение. Каквото и да е, ще е по-добре от това.

Продължиха. Пътят се влоши с бързи темпове, дупките се превърнаха в кратери, гумите заподскачаха по неравностите, сякаш минаваха през човешки тела.

После:

— Там!

Отклонение, видяха го ясно. Със сигурност не беше главно шосе. Всъщност беше черен път като онези, които Джъд бе описал, но беше начин да избягат от капана на сякаш безконечното шосе, по което се движеха.

— Това се превръща в проклето сафари — каза Джъд, когато фолксвагенът се разтресе по окаения тесен път.

— Къде е настроението ти за приключения?

— Забравих да го взема.

Пътят започна да се изкачва, като се виеше между хълмовете. Гората се затвори над тях и скри небето, а по предния капак на колата затанцува мозайка от светлини и сенки. Внезапно се разнесе птича песен, еднообразна, но оптимистична; замириса на млад бор и девствена земя. На пътя пред тях изскочи лисугер и в продължение на един дълъг момент остана загледан в приближаващата се с тътен кола. После изчезна между дърветата с ленивата крачка на безстрашен принц.

Накъдето и да води този път, помисли си Мик, е за предпочитане пред шосето, което бяха напуснали. Скоро можеха да спрат и да потърсят пеша някоя издадена скала, от която се открива изглед към долината или към сгушения някъде зад тях Нови Пазар.

* * *

Двамата мъже все още бяха на час път от Пополач, когато жителите, оформили главата, най-сетне напуснаха с маршова стъпка градския площад и се присъединиха към туловището.

С напускането им градът се обезлюди напълно. Дори болните и старите не бяха пренебрегнати през този ден; никой нямаше да бъде лишен от зрелището и триумфа на състезанието. Всеки гражданин, бил той млад или немощен, слепите, сакатите, пеленачетата, бременните жени — всички напуснаха своя славен град и се отправиха към мястото на срещата. Така повеляваше законът, който трябваше да спазват; но те тръгнаха по своя воля. Нито един жител на двата града не би пропуснал шанса да види това зрелище и да преживее тръпката от състезанието.

В сблъсъка трябваше да участват всички, град срещу град. Така беше от незапомнени времена.

Затова градовете се изкачиха сред хълмовете. По обяд гражданите на Пополач и Подуйево се събраха в тайната долина, за да проведат древната церемониална битка, скрити от очите на цивилизацията.

Десетки хиляди сърца затуптяха по-бързо. Десетки хиляди тела се изпънаха, напрегнаха и започнаха да се потят, когато градовете-близнаци заеха позиции. Сенките на туловищата затъмниха участъци от земята с размерите на малки градове; тежестта на краката им смаза тревата, превръщайки я в зелено мляко; придвижването им уби животните, смачка храстите и събори дърветата. Земята буквално закънтя под стъпките им, а хълмовете отразиха ехото на грохота.

В извисяващото се като кула тяло на Подуйево бяха забелязани няколко технически неизправности. Лек дефект в свързването на левия хълбок бе причинил неустойчивост там — в резултат на това имаше проблеми със завъртането на ханша. Беше по-скован, отколкото трябва, и движенията му не бяха плавни. Затова тази част на града трябваше да полага неимоверни усилия. Но тя посрещна смело изпитанието; все пак идеята на състезанието беше участниците да се напрегнат до краен предел. Но краят на силите ѝ беше по-близо, отколкото някой би се осмелил да признае. Гражданите не бяха толкова издръжливи, колкото

в предходните състезания. Бедното на реколта десетилетие беше направило телата по-недохранени, гръбнаците по-неустойчиви, волите — по-слаби. Лошо свързаният хълбок можеше и да не доведе до инцидент, но отслабен допълнително от немоцта на състезателите, се превърна в предпоставка за смърт в неவிждани мащаби.

* * *

Спряха колата.

— Чу ли това?

Мик поклати глава. Имаше проблеми със слуха още от юношеските години. Тъпанчетата му бяха увредени от прекалено много рокконцерти.

Джъд излезе от колата.

Птиците бяха притихнали. Звукът, който бе чул от фолксвагена, се разнесе отново. Не беше просто звук — беше като раздвижване на земята; звук, който сякаш излизаше от вътрешността на хълмовете.

Гръмотевица или...?

Не, шумът беше прекалено ритмичен. Разнесе се отново, той го усети с подметките си.

Бум.

Този път го чу и Мик. Подаде се през прозореца на колата.

— Някъде пред нас. Вече го чувам.

Джъд кимна.

Бум.

Земята се разтресе отново.

— Какво е това, по дяволите? — попита Мик.

— Каквото и да е, искам да го видя...

Джъд се качи отново във фолксвагена, като се усмихваше.

— Звучи почти като залп на пушки — каза, докато подкарваше колата. — Големи пушки.

* * *

Васлав Йеловсек наблюдаваше през руския си бинокъл как откриващият състезанието вдига пистолет. Видя струйката бял дим, която излезе от дулото, и секунда по-късно чу звука на изстрела, който отекна в долината.

Борбата бе започнала.

Той погледна нагоре към кулите-близнаци Пополач и Подуйево. Главите им се намираха в облаците — е, почти. Протягаха се да докоснат небето. Беше грандиозна, спираща дъха, разсънваща гледка. Два града, които се олюляват, извиват се и се приготвят да направят първи крачки един към друг в тази ритуална битка.

Подуйево изглеждаше по-нестабилен от двата. Поколеба се леко, когато повдигна левия си крак, за да тръгне. Нищо сериозно, просто малки затруднения с координацията на мускулите на хълбока и бедрото. След няколко крачки градът щеше да влезе в ритъм; още няколко и жителите му щяха да се движат като едно същество — един съвършен гигант, който не отстъпва по грация и сила на своя огледален образ.

Изстрелът бе прогонил птиците от короните на дърветата, обграждащи скритата долина. Сега те се рееха в небето в чест на великото състезание и чуруликаха развълнувано, докато пикираха над мястото на срещата.

* * *

— Чу ли изстрел? — попита Джъд.

Мик кимна.

— Военни учения...? — Усмивката на Джъд се бе разширила. Вече виждаше заглавията на вестниците — ексклузивен репортаж за тайни военни действия в сърцето на югославската провинция. Руски танкове може би, тактически учения, които се провеждат далеч от любопитните очи на Запада. С малко повече късмет, новината щеше да е негова.

Бум.

Бум.

Небето се напълни с птици. Сега трясъкът бе по-силен.

Звучеше като оръдеен гърмеж.

— Чува се иззад следващото било... — каза Джъд.
— Не мисля, че е разумно да приближаваме повече.
— Искам да видя.
— А аз не искам. Не трябва да сме тук.
— Не виждам никакви табели.
— Ще ни отведат, ще ни депортират... не знам... просто мисля,
че...

Бум.

— Трябва да видя.

В момента, в който Джъд произнесе тези думи, пищенето започна.

* * *

Подуйево пицеше — предсмъртен вик. Някой в слабия хълбок беше умрял от напъгане и беше предизвикал верижно разпадане в системата. Един човек развърза съседа си, който развърза своя съсед, разпространявайки като рак хаос в тялото на града. Кохерентността на извисяващата се структура се разпадна с ужасяваща бързина, защото повредата в една част от анатомията стовари непоносима тежест върху друга нейна част.

Шедьовърът, който добрите жители на Подуйево бяха построили от собствената си плът и кръв, залитна и... започна да пада като взривен небостъргач.

От пострадалия хълбок се изсипаха граждани като пръски кръв от прерязана артерия. После, с грациозна мудност, която направи агонията на жителите още по-страшна, градът се наклони към земята и се срути сред разпадащи се крайници.

Гигантската глава, която доскоро бе докосвала облаците, се отметна назад върху дебелия си врат. Десет хиляди усти нададоха един-единствен писък вместо огромната уста — един лишен от думи, безкрайно жалостив апел към небето. Вой на загуба, вой на молба, вой на недоумение. Как, питаше този писък, как е възможно този ден на дните да завърши така, с хаос от падащи тела?

* * *

— Чу ли това?

Писъкът несъмнено беше човешки, въпреки че беше почти оглушителен. Стомахът на Джъд се сви. Той погледна към Мик, който беше пребледнял като платно.

Джъд спря колата.

— Не — каза Мик.

— Чуй, за бога...

Въздухът се изпълни с предсмъртни стонове, молби и клетви. Врявата се разнасяше от място, съвсем близо до тях.

— Хайде да тръгваме — примоли се Мик.

Джъд поклати глава. Той бе подготвен за някакъв военен спектакъл — цялата руска армия, струпана зад близкия хълм, — но звуците, които ехтяха в ушите му, бяха звуци от човешка плът — прекалено човешки. Те възкресиха в ума му неговата детска представа за ада — безкрайните, неописуеми мъчения, с които го бе заплашвала неговата майка, ако не прегърне Христовата вяра. Ужас, за който не се бе сещал от двадесет години. Но ето го отново, съвсем жив пред очите му. Може би самият пъкъл бе зейнал нейде наблизко, а майка му стоеше до ръба на бездната и го приканваше да вкуси от неговите наказания.

— Ако не подкараш колата, ще го направя аз.

Мик слезе от фолксвагена и заобиколи предния капак, загледан нагоре по пътя. Поколеба се само за миг, не повече от секунда, като примигна невярващо, после се обърна към предното стъкло, пребледнял още повече и отрони „Исусе...“ с глас, натезал от потиснатото отвращение.

Любовникът му продължаваше да седи зад волана, стиснал главата си с две ръце, и се мъчеше да прогони спомените.

— Джъд...

Джъд вдигна бавно очи. Мик се взираше в него с налудничав поглед, а лицето му лъщеше от внезапно избила студена пот. Джъд погледна зад него. Няколко метра по-нататък пътят бе потъмнял мистериозно, а към колата прииждаше гъста, дълбока вълна от кръв. Разумът на Джъд се сгърчи и се опита да потърси друго обяснение на

гледката, освен неизбежното. Но по-смислено обяснение нямаше. Това беше кръв, кръв в непоносими количества, безкрайно много кръв...

А сега въздухът се изпълни с мириса на прясно отворени трупове — миризма, излизаща от вътрешността на човешкото тяло, отчасти сладникава, отчасти апетитна.

Мик се върна с олюляване до вратата на пасажера и натисна вяло дръжката. Вратата се отвори внезапно и той залитна навътре с изцъклени очи.

— Карай.

Джъд посегна към стартера. Вълната от кръв вече се плискаше в предните гуми. А светът пред тях бе боядисан в червено.

— Тръгвай, по дяволите, тръгвай!

Джъд не правеше никакви опити да запали колата.

— Трябва да погледнем — каза той, без да звучи убеден. — Трябва.

— Не трябва да правим нищо — рече Мик, — а да се разкараме оттук. Не е наша работа...

— Самолетна катастрофа...

— Няма дим.

— Онова са човешки гласове.

Инстинктът подсказваше на Мик да не се меси. Можеше да прочете за трагедията във вестника — и да я види на снимки утре, когато щеше да изглежда сива и зърнеста. Днес всичко бе прекалено прясно, прекалено непредсказуемо...

Не се знаеше какво ги очаква в края на пътя, какво кърви...

— Трябва...

Джъд запали колата, а до него Мик започна да стене тихо. Фолксвагенът се понесе напред, като пореше реката от кръв, гумите му се въртяха в противната разпенена течност.

— Не — каза Мик съвсем тихо, — моля те, недей...

— Трябва — беше отговорът на Джъд. — Трябва. Трябва.

* * *

На броени метри от тях оцелелият град Пополач се съвземаше от първите си конвулсии. Взираше се с хиляди очи в останките на

ритуалния си враг, разпилян в хаос от въжета и тела върху сплесканата земя, разрушен завинаги. Пополач се отдръпна със залитане от гледката, огромните му крака смачкаха дърветата, които растяха около мястото на срещата, ръцете му се размахаха във въздуха. Но успя да запази равновесие, когато всеобща лудост, предизвикана от ужаса в нозете му, изпълни мускулите му и смрази мозъка му. Бе издадена заповед — тялото се люшна, извърна се от ужасяващия килим, в който се бе превърнал Подуйево, и хукна между хълмовете.

Когато се втурна в самозабрава, високата му като кула фигура попадна между колата и слънцето, хвърляйки студена сянка върху кървавия път. Мик не видя нищо заради сълзите си, а Джъд, който бе присвил очи заради гледката, която се страхуваше, че ще види зад следващия завой, регистрира едва-едва факта, че нещо е препречило за миг светлината. Навярно облак. Или ято птици.

Ако бе вдигнал поглед в този момент, ако бе погледнал на североизток, щеше да зърне как главата на Пополач, огромната, гъмжаща от хора глава на обезумелия град, изчезва под линията на зрителното му поле, докато гигантът навлиза сред хълмовете. И щеше да разбере, че е изправен пред нещо, което не е способен да проумее; че в този ъгъл на ада няма спасение за никого. Но той не видя града и двамата с Мик достигнаха точката, от която връщане назад нямаше. От този момент нататък, също като Пополач и мъртвия му близък, двамата изгубиха здравия си разум и всякаква надежда за живот.

* * *

Завиха по пътя и пред очите им се появиха руините на Подуйево.

Привикналото им към цивилизацията въображение никога не би родило такава неописуемо жестока гледка.

Може би на бойните полета в Европа е имало подобни купчини от трупове. Но нима редом с мъжете е имало толкова жени и деца? Имало е толкова високи камари от мъртви тела, но нима е имало толкова изобилие от мъртъвци, доскоро преливащи от живот? Имало е светкавично опустошени градове, но нима цял град е загивал само заради повелята на гравитацията?

Гледката беше неописуемо противна. Пред нея мислите забавиха скоростта си до пълзене на охлюви, а силите на разума разровиха очевидното с педантични ръце в търсене на пробив; място, на което да заявят:

Това не се случва. Това е сън за смърт, а не самата смърт.

Но разумът не успя да намери слабо място в стената. Това беше вярно. Тази смърт беше реална.

Подуйево беше рухнало.

Тридесет и осем хиляди седемстотин шестдесет и петима граждани лежах на земята, струпани на грозни, капещи купчини. Онези, които не бяха загинали при падането или от задушаване, беряха душа. Нямаше оцелели, освен шепа зяпачи, които се бяха домъкнали от домовете си, за да гледат състезанието. Тези жители на Подуйево, сакатите, болните и старците, сега се взираха невярващо в касапницата също като Мик и Джъд.

Джъд слезе пръв от колата. Земята под кецовете му лепнеше от съсирващата се кръв. Той огледа клането. Нямаше никакви отломки — никаква следа от самолетна катастрофа, никакъв огън, никаква миризма на гориво. Само десетки хиляди пресни трупове, до един голи или облечени в идентични дрехи от сив шевиот — и мъжете, и жените, и децата. Джъд забеляза, че някои от тях носят около гърдите си стегнати кожени сбруи, от които излизат километрични въжета. Когато ги разгледа по-отблизо, видя ясно необичайната система от възли и върви, която продължаваше да свързва телата. По някаква причина тези хора са били завързани заедно. Някои бяха завързани за раменете на съседите си като момчета, яхнали другарите си в игра на конче. Други — ръка за ръка, омотани с ивици въжета в стена от мускули и кости. Трети бяха превърнати на топка, с глава, навряна между коленете. Всички бяха завързани по някакъв начин за съседите си като в някаква смахната колективна игра на бондидж^[3].

Нов изстрел.

Мик вдигна очи.

Самотен мъж в сиво палто крачеше между телата с револвер в ръка и довършваше умиращите. Беше жалък, съмнителен акт на състрадание, но онзи продължаваше да го върши, като подбираше първо децата. Изпразваше револвера, зареждаше отново, изпразваше, зареждаше, изпразваше...

Мик не издържа.

Изкрещя с всичка сила, за да надвика стоновите на ранените.

— *Какво е това?*

Мъжът вдигна очи от ужасяващото си дело и Мик видя, че лицето му е мъртвешки сиво като палтото му.

— А? — Онзи изгледа намръщено двамата натрапници през дебелия стъкла на очилата си.

— Какво се е случило тук? — извика му Мик. Гневният крясък го накара да се почувства по-добре. Може би този човек бе виновен. Би било хубаво да има някой, когото да обвини за станалото.

— Кажи ни — продължи Мик. Даде си сметка, че говори през сълзи и гласът му трепери. — Кажи ни, за бога. Обясни.

Сиводрехият поклати глава. Не разбираше какво му говори този млад идиот. Беше нещо на английски, само това разбра. Мик се запъти към него под погледите на мъртвите очи. Очи като лъскави черни скъпоценни камъни върху разбити лица; очи на откъснати глави, които го гледаха от горе на долу. Очи на глави, които не можеха да говорят, а само да вият. Очи на глави, които не можеха нито да вият, нито да дишат.

Хиляди очи.

Мик застана пред сиводрехия, който бе изпразнил почти напълно оръжието си. Мъжът си бе свалил очилата и ги бе захвърлил. Той също плачеше, а едрото му тромаво тяло се разтърсваше конвулсивно.

Една ръка се протегна към краката на Мик. Той не искаше да поглежда към собственика ѝ, но ръката пипна обувката му и не му остави друг избор. Млад мъж с изпочупени стави, проснат на земята като свастика от плът. Под него лежеше момиченце, окървавените ѝ крачета се подаваха под тялото на мъжа като две розови пръчки.

На Мик му идеше да грабне револвера на сиводрехия, за да принуди ръката да спре да го докосва. Или още по-добре — картучница, огнехвъргачка, нещо, с което да прекрати агонията на мъжа.

Когато отвърна очи от изпотрошеното тяло, Мик видя, че човекът със сивите дрехи вдига револвера си.

— Джъд — каза Мик, но докато произнасяше името му, онзи мушна дулото в устата си и натисна спусъка.

Беше запазил последния куршум за себе си. Тилът му се разпука като изпуснато яйце, от главата му изхвърча парче черепна кост. Тялото му омекна и той се свлече на земята, като продължаваше да стиска револвера с устни.

— Трябва — започна Мик, без да се обръща към никой конкретно. — Трябва...

Какво можеха да сторят? Какво трябваше да направят в тази ситуация?

— Трябва...

Джъд беше застанал зад него.

— Да помогнем — довърши той вместо Мик.

— Да. Трябва да доведем помощ. Трябва...

Да тръгваме.

Да тръгват! Това трябваше да направят. Под каквото и да е предлог, по каквато и да е съмнителна, малодушна причина, трябваше да тръгват. Да се махнат от бойното поле, да се махнат от обсега на една умираща ръка с рана вместо тяло.

— Трябва да кажем на властите. Да се доберем до някой град. Да доведем помощ...

— Свещеници — рече Мик. — Тръбват им свещеници.

Мисълта да се даде последно причастие на толкова много хора беше абсурдна. Щеше да е необходима цяла армия от свещеници, водно оръдие със светена вода, високоговорител, с който да произнесат благословиите.

Двамата обърнаха заедно гръб на ужаса, прегърнаха се и тръгнаха през касапницата към колата.

В нея имаше някой.

Васлав Йеловсек беше седнал зад волана и се опитваше да подкара фолксвагена. Завъртя веднъж ключа в стартера. Втори път. На третия двигателят заработи, гумите се завъртяха в пурпурната кал и колата потегли на заден ход по пътя. Васлав видя, че англичаните тичат към него и го псуват. Нищо не можеше да направи — не искаше да краде возилото, но имаше работа за вършене. Той беше рефер, беше отговорен за състезанието и за безопасността на състезателите. Един от героичните градове вече бе паднал. Трябваше да направи всичко възможно да попречи на Пополач да последва участта на своя близък. Трябваше да догони града и да го вразуми. Да го избави от ужаса му с

тихи думи и обещания. Ако се провалеше, щеше да стане свидетел на още едно бедствие като това, което се бе разиграло пред очите му, а съвестта му вече беше пострадала достатъчно.

Мик продължаваше да тича след фолксвагена и да крещи на Йеловсек. Крадецът не му обръщаше внимание, съсредоточен върху управлението на колата по тесния хлъзгав път. Разстоянието между тях бързо се увеличаваше. Фолксвагенът бе набрал скорост. Ядосан, но без дъх, за да излее яростта си, Мик се спря на пътя с ръце на коленете, като дишаше тежко и плачеше.

— Копеле! — изруга Джъд.

Мик погледна към далечния край на пътя. Колата вече беше изчезнала.

— Шибанякът даже не може да шофира като хората.

— Трябва... трябва... да го... настигнем — каза Мик, като се мъчеше да си поеме дъх.

— Как?

— Пеша...

— Даже карта нямаме... в колата е.

— Боже... всемогъщи.

Тръгнаха заедно по пътя в противоположна на долината посока.

След няколко метра реката от кръв взе да пресъхва. Към главното шосе пълзяха само няколко съсирващи се ручейчета. Мик и Джъд проследиха кървавите отпечатьци от гуми до мястото, на което двата пътя се сливаха.

Сръбското шосе беше пусто и в двете посоки. Следите от гуми завиваха наляво.

— Той е навлязъл още по-навътре в хълмовете — отбеляза Джъд, като се взираше в празния път, който чезнеше в синьо-зелената далечина. — Изгубил си е ума!

— Ще се върнем ли по пътя, по който дойдохме?

— Ще ни отнеме цяла нощ да се върнем пеша.

— Ще хванем стоп.

Джъд поклати глава; лицето му беше отпуснато, изглеждаше отчаян.

— Не разбираш ли, Мик, всички са знаели какво става. Хората във фермите са се пръждосали, докато онези горе буйстват. Обзалагам

се, че по този път няма да срещнем никакви коли — освен някой чужденец идиот като нас, а никой турист няма да посмее да ни качи.

Беше прав. Двамата приличаха на касапи — целите омазани в кръв. Лицата им лъщяха мазно, очите им гледаха налудничаво.

— Ще трябва да продължим пеша — добави Джъд. — След него. — Той посочи пътя. Хълмовете бяха притъмнели, слънцето внезапно бе спряло да огрява склоновете им.

Мик сви рамене. При всички положения щяха да прекарат нощта на пътя, това му бе ясно. Просто искаше да тръгне нанякъде — накъдето и да е, — за да бъде по-далеч от мъртвите.

* * *

В Пополач се възцари известно спокойствие. Безумната паника бе заменена от безчувствено, безропотно примирение с нещата. Заклещени на местата си, привързани един към друг с каиши, въжета и сбруи в жив организъм, който не позволяваше нито един глас да се чува по-силно от другите и нито един гръб да се труди по-малко от останалите, гражданите позволиха едно безумно единодушие да замести спокойния глас на разума. Те се сляха в едно съзнание, в една мисъл, в един стремеж. За няколко мига се превърнаха в онзи целенасочен гигант, чийто образ бяха пресъздали така блестящо. Илюзията, че притежават някаква индивидуалност, беше пометена от неудържимата вълна на едно колективно чувство — не сляпото увлечение на тълпата, а телепатичен импулс, който претопи гласовете на хиляди в една неустоима команда.

И гласът каза: „Върви!“

Гласът каза: „Махни се далеч от тази ужасна гледка, не искам да я виждам никога повече.“

Пополач се обърна между хълмовете и закричи с дълги по половин миля крачки. Всички мъже, жени и деца в тази жива кула бяха слепи. Виждаха единствено през очите на града. Не можеха да мислят, освен с мислите на града. И вярваха, че са безсмъртни заради грубата си неумолима сила. Огромни, луди и безсмъртни.

* * *

След като изминаха две мили по шосето, Мик и Джъд надушиха бензин във въздуха, а малко по-нататък намериха фолксвагена. Лежеше преобърнат в обраслата с тръстика канавка край пътя. Не се беше подпалил.

Вратата на шофьора беше отворена и тялото на Васлав Йеловсек се подаваше навън. Изглеждаше спокоен, беше изпаднал в безсъзнание. Нямаше видими наранявания, освен една-две малки резки по безчувственото лице. Двамата извадиха внимателно крадеца от разбитата кола и го издърпаха от мръсната канавка върху шосето. Той изстена тихо, когато се засуетиха около него; Мик нави пуловера си и го мушна под главата му като възглавница, после му свали сакото и вратовръзката.

Мъжът отвори внезапно очи.

И ги изгледа втренчено.

— Добре ли си? — попита Мик.

Отначало онзи не каза нищо. Изглежда, не го разбираше.

После:

— Английски? — Имаше силен акцент, но въпросът му беше достатъчно разбираем.

— Да.

— Чух гласовете ви. Английски.

Намръщи се и трепна.

— Боли ли те? — попита Джъд.

Въпросът му, изглежда, развесели мъжа.

— Боли ли ме? — повтори той, а лицето му се изкриви в смесица от агония и удоволствие.

— Ще умра — каза Васлав през стиснати зъби.

— Не — рече Мик, — добре си...

Мъжът поклати глава с абсолютна увереност.

— Ще умра — повтори онзи решително. — Искам да умра.

Джъд се приведе към него. Гласът му прозвуча немощно заради чувствата, които изпитваше в момента.

— Кажи ни какво да направим. — Мъжът беше затворил очи. Той го разтърси грубо, за да не заспи.

— Кажи ни — повтори Джъд, съчувствието му бързо се топеше.
— Кажи ни какво става.

— Какво става? — повтори мъжът, без да отвори очи. — Падна, това е. Просто падна...

— Какво падна?

— Градът. Подуйево. Моят град.

— Как падна?

— Сам, разбира се.

Мъжът не обясняваше нищо, само отговаряше на една загадка с друга.

— Накъде беше тръгнал? — намеси се Мик, като се помъчи да не звучи враждебно.

— След Пополач.

— Пополач? — попита Джъд.

Мик най-после видя нещо смислено в историята.

— Пополач е друг град. Като Подуйево. Градове-близнаци. Има ги на картата...

— Къде е градът сега? — попита Джъд.

Васлав Йеловсек, изглежда, реши да им каже истината. Имаше момент, в който се колебаеше дали да умре със загадка на уста или да живее достатъчно, за да се освободи от товара на своята история. Какво значение имаше вече дали ще бъде разказана? Повече нямаше да има състезания — с това бе свършено.

— Те дойдоха, за да се сражават — каза той съвсем тихо. — Пополач и Подуйево. Идват на всеки десет години...

— Да се сражават? — повтори Джъд. — Искаш да кажеш, че всички тези хора са жертва на кръвопролитие?

Васлав поклати глава.

— Не, не. Те паднаха. Нали ви казах.

— А как се сражават? — попита Мик.

— Вървете сред хълмовете — беше единственият отговор.

Васлав отвори леко очи. Надвисналите над него лица бяха изморени и измъчени. Тези невинни хора бяха страдали. Заслужаваха да им бъде обяснено.

— Като гиганти — каза той. — Сражават се като гиганти. Правят едно тяло от собствените си тела, разбирате ли? Скелета, мускулите, костите, очите, носа, зъбите, всичко е направено от мъже и жени.

— Той бълнува — рече Джъд.

— Вървете сред хълмовете — отговори мъжът. — И вижте сами, че е истина.

— Дори да допуснем... — започна Мик.

Васлав го прекъсна, нетърпелив да довърши обяснението.

— Бяха добри в играта на гиганти. Бяха необходими много векове на практика — с всяко десетилетие фигурата ставаше все по-голяма. Единият винаги се стремеше да бъде по-голям от другия. Връзваха се заедно с въжета, много прецизно. Мускули... сухожилия... В стомаха му имаше храна... на слабините тръби, през които да се изхвърлят изпражненията. Хората с най-добро зрение се настаняваха в очните кухни, тези с най-силен глас в устата и гърлото. Не можете да си представите за каква организация ставаше въпрос.

— Не мога — каза Джъд и се изправи.

— Това е тялото на държавата — рече Васлав толкова тихо, че гласът му прозвуча почти като шепот, — формата на нашия живот.

Настъпи мълчание. Малки облаци плаваха над пътя и се трупаха тихо в небето.

— Това беше чудо — добави той. Сякаш осъзнаваше за пръв път колко грандиозно е било всичко. — Беше чудо.

Достатъчно. Да. Беше напълно достатъчно.

Думите бяха изречени; човекът затвори уста и умря.

Мик усети тази смърт по-осезаемо от хилядите, които бяха оставили зад себе си или по-скоро тази смърт отключи страданието, което му бяха причинили всички те.

Независимо дали мъжът бе разказал една фантастична лъжа преди да умре или в историята му имаше някаква истина, Мик се почувства неспособен да я приеме. Въображението му беше прекалено ограничено, за да прегърне идеята. От мисълта за нея го заболя глава, а съчувствието му отстъпи под тежестта на страданието, което изпитваше.

Те стояха на пътя под безформените сиви сенки на облаците, които плаваха към загадъчните хълмове.

* * *

Беше здрач.

Пополач не можеше да крачи повече. Всичките му мускули бяха изтощени. Тук-там сред огромното му тяло имаше смъртни случаи, но градът не скърбеше за мъртвите си клетки. Трупове, които се намираха във вътрешността му, бяха оставени да висят на сбруите си. Онези, които образуваха кожата му, бяха освободени от въжетата и пуснати в гората отдолу.

Гигантът беше неспособен да изпитва жалост. И нямаше друга цел, освен да върви, докато може.

Когато слънцето се скри, Пополач седна да си почине на една могила и обгърна огромната си глава с огромните си ръце.

Звездите започнаха да се появяват с присъщата им предпазливост. Нощта идваше, за да привърже милостиво раните на деня и да ослепи очи, които бяха видели прекалено много.

Пополач са изправи и тръгна отново, тътнеща крачка след тътнеща крачка. Не след дълго умората щеше да го надвие; щеше да легне в гробницата на някоя закътана долина и да умре.

Но засега трябваше да продължи, с все по-бавни и мъчителни крачки, докато черната нощ му донесе забрава.

* * *

Мик искаше да погребат крадеца в покрайнините на гората. Джъд обаче изтъкна, че утре, когато лудостта е преминала, заравянето на едно тяло може да изглежда подозрително. Освен това не беше ли абсурдно да се грижат за един труп, когато на няколко километра от тях имаше буквално хиляди?

В крайна сметка оставиха тялото да лежи на пътя, а колата да затъне още по-дълбоко в канавката.

Тръгнаха отново.

Ставаше все по-студено, а те бяха гладни. Но малкото къщи, покрай които минаха, бяха празни, заключени и със спуснати кепенци — всички до една.

— Какво искаше да каже? — попита Мик, докато стояха загледани в поредната залостена врата.

— Говореше метафорично...

— За гигантите ли?

— Някакви троцкистки^[4] глупости — настоя Джъд.

— Не мисля.

— А аз съм убеден. Беше предсмъртната му реч, сигурно я е подготвял с години.

— Не мисля — повтори Мик и тръгна обратно по пътя.

— О, и защо? — Джъд го последва.

— Не беше политическа реч.

— Значи смяташ, че някъде наоколо има гигант? За бога!

Мик се обърна към Джъд. Лицето му не се виждаше ясно в здрача. Но гласът му беше сериозен и уверен.

— Да. Смятам, че ни каза истината.

— Това е абсурдно. Това е нелепо. Не.

В този момент Джъд мразеше Мик. Мразеше го заради наивността му, заради готовността му да повярва на всяка идиотска история, в която има нещо романтично. А тази? Тази беше най-лошата, най-абсурдната.

— Не — повтори той. — Не. Не. Не.

Небето беше гладко като порцелан, а силуетите на хълмовете — черни като катран.

— По дяволите, умирам от студ — каза Мик в мастиления мрак.

— Тук ли ще стоиш или ще дойдеш с мен?

Джъд извика:

— В тази посока няма да открием нищо.

— Пътят на обратно е прекалено дълъг.

— Така ще навлезем още по-дълбоко сред хълмовете.

— Прави каквото щещ, аз продължавам.

Стъпките му заглъхнаха, мракът го погълна.

След малко Джъд го последва.

* * *

Нощта беше ясна и мразовита. Двамата крачеха с вдигнати заради студа яки и подути от вървенето крака. Небето над главите им приличаше на звездна изложба. Триумф на разпиляната светлина, от която търпеливото око можеше да състави безброй диаграми. След

известно време се прегърнаха с уморени ръце, за да си вдъхнат увереност и да се стоплят.

Около единадесет часа видяха светец в далечината прозорец.

Жената на вратата на каменната къща не ги посрещна с усмивка, но им влезе в положение и ги покани. Опитаха се да обяснят — на нея и на сакатия ѝ съпруг — какво са видели, но безуспешно. А дори и да бяха успели, в къщата нямаше телефон, нито превозно средство, така че нищо не можеше да се направи.

С помощта на мимики и физиономии показаха, че са гладни и изтощени. Помъчиха се също да обяснят, че са се изгубили и се проклеха, че са оставили разговорниците си във фолксвагена. Жената не разбра почти нищо от казаното, но ги настани край една камина и сложи върху печката пълна с храна тава.

Вечеряха гъста, безсолна грахова супа и яйца, като се усмихваха периодично на жената в знак на благодарност. Съпругът ѝ седеше до огъня и мълчеше, не погледна нито веднъж към посетителите.

Храната беше добра. Повдигна духа им.

Щяха да спят до сутринта и после да започнат дългото си мъчително пътешествие обратно. Призори телата на полето щяха да бъдат преброени, идентифицирани, прибрани в чували и изпратени на семействата им. Въздухът щеше да е пълен с успокоителни звуци, които щяха да прогонят ехтящите в ушите им стонове. Щеше да има хеликоптери и камиони с хора, които да организират разчистването. Всичките ритуали и дреболии, съпътстващи едно обществено бедствие.

А след време щяха да си спомнят с охота за случката. Тя щеше да се превърне в част от тяхната история — една трагедия, разбира се, но трагедия, която могат да обяснят и да класифицират, с която могат да се научат да живеят. Всичко щеше да бъде наред, да, щеше да бъде наред. Само да дойде утрото.

Бяха толкова изтощени, че заспаха внезапно. Останаха да спят там, където ги изненада сънят — на масата, с глави върху скръстените ръце. Заобиколени от празни купи и корички хляб.

Не знаеха нищо. Не сънуваха нищо. Не усещаха нищо.

После започна бумтенето.

Земята се разтресе от ритмични стъпки, сякаш към къщата се приближаваше бавно, но неумолимо някакъв титан.

Жената събуди съпруга си. Духна пламъчето на лампата и отиде при вратата. Нощното небе беше осветено от звезди, а хълмовете от двете страни на къщата чернееха.

Бумтенето продължаваше — чуваше се през половин минута и ставаше все по-силно. По-силно с всяка нова крачка.

Стояха заедно на прага, съпруг и съпруга, и се вслушваха в ехото, което отекваше напред-назад между нощните хълмове. Нямахше светкавици.

Само бумтене...

Бум...

Бум...

То разтърсваше земята, събаряше прах от рамката на вратата и караше резетата на прозорците да дрънчат.

Бум...

Бум...

Не знаеха какво се приближава, но независимо как изглеждаше и какви намерения имаше, беше безсмислено да бягат. Там, където се намираха, в жалкото убежище на тяхната къща, беше точно толкова опасно, колкото в което и да е кътче на гората. Как можеха да знаят кое от стотиците хиляди дървета ще оцелее след преминаването на тътена? По-добре да изчакат... и да наблюдават.

Зрението на жената не беше добро и тя се усъмни в това, което видя, когато чернотата на хълмовете си промени формата и се надигна, за да скрие звездите. Но съпругът ѝ също го бе видял: една невъобразимо голяма глава, още по-необятна в измамния мрак, която се издигаше и издигаше, карайки хълмовете да изглеждат като джуджета.

Той падна на колене, като мърмореше молитви, а артритните му крака се изкривиха под него.

Съпругата му изпищя — думите, които знаеше, бяха безсилни да спрат това чудовище; молитвите и молбите нямаха власт над него.

Мик се събуди във вътрешността на къщата, протегнатата му ръка се сгърчи във внезапен спазъм и събори от масата чинията и лампата.

Те се строшиха.

Джъд се събуди.

Крясъците отвън бяха спрели. Жената вече не беше на вратата, беше избягала в гората. Всяко дърво, абсолютно всяко дърво беше за предпочитане пред тази гледка. Зяпнал, мъжът ѝ още редеше молитви, когато огромният крак на гиганта се вдигна за нова стъпка...

Бум...

Къщата се разтърси. Чиниите подскочиха и изпопадаха с трясък от бюфета. Една глинена лула се изтърколи от камината и се счупи в пепелта на огнището.

Любовниците разпознаха звука — този земен тътен.

Мик се пресегна и хвана Джъд за рамото.

— Видя ли — каза той, а зъбите му изглеждаха сиво-сини в тъмнината. — Видя ли? Видя ли?

Думите му преливаха от истерия. Той хукна към вратата и се спъна в някакъв стол. После, натъртен и ругаещ, излезе със залитане в нощта...

Бум...

Трясъкът беше оглушителен. Този път строши всички прозорци. Една напречна греда на тавана в спалнята се счупи и на долния етаж се посипаха отломки.

Джъд застана на прага до любовника си. Старецът се беше проснал по лице на земята, болните му подути пръсти бяха изкривени, умоляващите му устни — притиснати към влажната пръст.

Мик беше вдигнал очи към небето. Джъд проследи погледа му.

Имаше място, на което нямаше звезди. Това беше мрак с формата на човек, огромен, обширен човешки силует, колос, който се извисяваше до небето. Не беше перфектен гигант. Контурите му бяха непостоянни, мърдаха и се гърчеха.

Освен това този великан изглеждаше по-широк от всеки истински човек. Краката му бяха неестествено дебели и къси, ръцете му също не бяха дълги. А дланите, които се свиваха и разпускаха, бяха разположени под странен ъгъл и бяха прекалено деликатни за подобен торс.

После гигантът повдигна едното си огромно плоско стъпало и го спусна на земята, като направи крачка към тях.

Бум...

Стъпката накара покрива на къщата да се срути. Всичко, което им бе казал крадецът на фолксвагена, се оказа вярно. Пополач беше

град и същевременно беше гигант, отишъл сред хълмовете...

Очите им започваха да привикват към нощната светлина. Сега видяха в ужасяващи детайли конструкцията на това чудовище. Беше шедьовър на инженерното изкуство — човек, направен изцяло от хора. По-точно безполов гигант, съставен от мъже, жени и деца. Всички граждани на Пополач се извиваха и напругаха в тялото на този изплетен от плът великан, мускулите им се опъваха до скъсване, костите им се огъваха до счупване.

Видяха как архитектите на Пополач бяха променили умело пропорциите на човешкото тяло: съществото бе направено приклекнало, за да се измести надолу центъра на тежестта; краката му бяха слонски, за да издържат тежестта на торса; главата бе разположена ниско върху широките рамене, за да бъдат сведени до минимум проблемите, които би създал един слаб врат.

Въпреки тези деформации гигантът изглеждаше ужасяващо реалистичен. Телата, които бяха завързани заедно, за да образуват повърхността му, бяха голи, ако не се брояха сбруите, така че кожата на великана блестеше на звездната светлина, както би блестял един огромен човешки торс. Дори мускулите бяха пресъздадени умело, макар и опростени. Мик и Джъд видяха как овързаните тела се бутат и дърпат в солидни връзки от плът и кост. Видяха преплетените хора, които изграждаха туловището — гърбовете им бяха опрени един в друг като на костенурки, за да могат гръдните им мускули да се движат свободно; завързаните акробати, които образуваха свързките на ръцете и краката, се свиваха на топка и се отпускаха, играейки ролята на стави.

Но най-удивително от всичко несъмнено беше лицето.

Бузи от тела; пещероподобни очни кухни, от които се взираха по пет човешки глави, свързани в очни ябълки; широк плосък нос и уста, която се отваряше и затваряше, докато мускулите на челюстта се събираха и разделяха ритмично. А от устата, поръбена със зъби от голи деца, гласът на гиганта, сега слабо подобие на предишната му мощ, излизаше под формата на идиотска музика в една и съща тоналност.

Пополач вървеше и пееше.

Имало ли е някога в Европа гледка, която може да се мери с тази?

Мик и Джъд гледаха как колосът прави нова крачка към тях.

Старецът си беше подмокрил панталоните. Без да спира да хленчи и да се моли, запълзя от разрушената къща към близките дървета, влачейки безчувствени крака след себе си.

Англичаните останаха на местата си, загледани в приближаващото се зрелище. Вече не изпитваха нито страх, нито ужас, само страхопочитание, което не им позволяваше да помръднат. Съзнаваха, че това е гледка, която никога повече няма да видят; това беше кулминацията — след нея всичко щеше да им се струва обикновено. Тогава по-добре да останат, въпреки че смъртта ги приближаваше с всяка крачка; по-добре да останат и да видят гледката, докато все още можеше да бъде видяна. Чудовището можеше да ги убие, но поне щяха да зърнат едно чудо, щяха да се докоснат за миг до това ужасяващо величие. Сделка, която си заслужаваше.

Пополач беше на две крачки от къщата. Видяха съвсем ясно сложната му структура. Вече различаваха детайлно лицата на гражданите — бели, изпотени и изтощени. Някои висяха мъртви в сбруите си и краката им се полюшваха напред-назад като крака на обесени. Други, най-вече децата, бяха пренебрегнали обучението си и бяха променили позициите си, така че гигантското тяло се беше разкривило и гъмжеше от бунтовнически клетки.

Но въпреки всичко вървеше, а всяка крачка беше непредвидим резултат от съгласуваност и сила.

Бум...

Стъпката, която смачка къщата, дойде по-скоро, отколкото бяха очаквали.

Мик видя как кракът се вдига; видя лицата на хората в пиццала, глезена и стъпалото — вече големи колкото него — все едри мъже, избрани да поемат пълната тежест на гигантското творение. Много от тях бяха мъртви. Долната част на ходилото представляваше пъзел от изпочупени и окървавени тела, смачкани до смърт от тежестта на съгражданите им.

Стъпалото се спусна с грохот.

След няколко секунди от къщата останаха само прах и отломки.

Пополач закри напълно небето. За момент запълни целия свят, небето и земята, а присъствието му претовари сетивата. От толкова близо не можеше да бъде обхванат с поглед, окото трябваше да броди

напред-назад по туловището му, за да го види цялото, а дори тогава съзнанието отказваше да приеме всичко, което виждаше.

Когато къщата се срути, от нея излетя въртящо се парче камък и удари Джъд в лицето. Убийственият удар прозвуча в главата му като сблъсък на топка със стена. Нямахме болка, нито съжаление. Животът му угасна като пламъка на кибритена клечка — малък, незначителен пламък; предсмъртният му вик се изгуби в дяволската врява, тялото му бе погълнато от пушека и мрака.

Мик нито видя, нито чу смъртта на Джъд. Беше прекалено зает да гледа останалият за момент крак в руините на къщата, докато другият крак събираше решителност да се премести.

Мик се възползва от шанса си. Виейки като банши, той се затича към крака, обзет от копнеж да прегърне чудовището. Спъна се в развалините и се изправи пак, окървавен, за да се вкопчи в стъпалото преди то да се вдигне и да го остави зад себе си. Когато кракът получи съобщение да се премести, се разнесе задружна измъчена въздишка; Мик видя как мускулите на пищяла се събират и съединяват. Той направи последен скок към крайника, който започна да се повдига от земята, за да сграбчи някаква сбруя, въже, човешка коса или може би плът — каквото и да е, стига да се хване за това преминаващо чудо и да стане част от него. По-добре да тръгне с него, независимо накъде отива и да служи на неговите цели, независимо какви са те; по-добре да умре с него, вместо да живее без него.

Мик се хвана за крака и си намери безопасно място на глезена. Докато крещеше екзалтиран от успеха си, почувства как огромният крайник се вдига и погледна надолу сред вихрещия се прах към мястото, на което бе стоял и което вече се отдалечаваше.

Земята под него бе изчезнала. Той беше стопадгия с късмет — обикновеният живот, от който се бе отказал, вече не означаваше нищо за него и никога не бе означавал. Щеше да живее с това нещо, да, щеше да живее с него — щеше да го гледа и гледа, да го изяжда с очи, докато умре от преяждане.

Мик закрепця, зави и се залюля на въжетата, опиянен от триумфа си. Зърна бледото тяло на Джъд, проснато далеч под него върху тъмната земя, невъзвратно мъртво. Но любовта, живота и здравия разум вече ги нямаше, беше ги забравил заедно с името, пола и амбициите си.

Всичко това вече не означаваше нищо за него. Абсолютно нищо.

Бум...

Бум...

Пополач вървеше, а стъпките му се отдалечаваха на изток. Пополач вървеше и бумтенето на гласа му заглъхваше в нощта.

* * *

Ден по-късно пристигнаха птиците, лисиците, мухите, пеперудите и осите. Джъд се размърда, Джъд се премести, Джъд роди. Коремът му се напълни с гърчещи се личинки, а лисиците се сбиха в бърлогата си за хубавото месо на бедрото му. После всичко стана бързо. Костите пожълтяха, костите се разтрошиха; на мястото на тялото, което някога бе изпълвал с дъха и убежденията си, остана празнота.

Мрак, светлина, мрак, светлина. Името му не прекъсна кръговрата на дните.

[1] Другото наименование на областта Рашка, която обхваща части от Сърбия и Черна гора. — Б.пр. ↑

[2] Голям парк в Лондон. — Б.пр. ↑

[3] Сексуална практика, при която единият партньор завързва другия. — Б.пр. ↑

[4] Троцкизмът е течение в международното комунистическо движение, основано от руския революционер Лев Троцки (1879–1940). — Б.пр. ↑

Издание:

Клайв Баркър. Кървави книги: Том I

Британска, първо издание

Превод: Иван Атанасов

Редактор: Невена Дишлиева-Кръстева

Коректор: Галина Михайлова

Художник на корицата: Стефан Касъров

ИК „Колибри“, 2012 г.

ISBN: 978-954-529-952-0

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.